

Achttiende-eeuwse wooncultuur in Leiden

Een onderzoek naar vier panden en hun eigenaren:

Breestaat 117 en 24, Hogewoerd 144, Hooigracht 27

Leiden

2012 - Monumenten & Archeologie

Achttiende-eeuwse wooncultuur in Leiden

Een onderzoek naar vier panden en hun eigenaren:

Breestaat 117 en 24, Hogewoerd 144, Hooigracht 27

Voorwoord

Mijn stage bij de afdeling Monumenten & Archeologie van de gemeente Leiden bestond uit een onderzoek naar een specifieke groep Leidse woonhuizen, die in de achttiende eeuw grondig werden verbouwd. De aanleiding voor dit onderzoek is de restauratie van Breestraat 117. Momenteel wordt dit woonhuis door Bouwbedrijf Burgy grondig gerestaureerd en verbouwd ten behoeve van appartementen. Gelijktijdig met de ontmanteling van het pand kon de afdeling Monumenten & Archeologie een uitgebreid bouwhistorisch onderzoek uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek waren dermate interessant dat besloten werd tot een uitvoerig literatuur- en bronnenonderzoek naar dit pand, zijn achttiende-eeuwse eigenaar en naar eigenaren van soortgelijke panden. De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd in een werkdocument, waarvan de medewerkers van de afdeling M&A Leiden gebruik kunnen maken voor verder onderzoek.

Inleiding

Het woonhuis van Breestraat 117 heeft een zeer kenmerkende, brede, rode voorgevel. Hiermee vormt het pand geen uitzondering; huizen met dergelijke gevels zijn overal in Leiden terug te vinden. Deze huizen staan voornamelijk aan het Rapenburg, de Steenschuur en de Breestraat, maar bevinden zich ook op enkele andere locaties, zoals aan de Hooigracht en de Hogewoerd. Hoewel in de stad een hoop van deze panden te vinden zijn, is gekozen voor een selectie van vier (dit in verband met de omvang van het onderzoek), te weten: Breestraat 24, Breestraat 117, Hogewoerd 144 en Hooigracht 27 (afb. 1-4). Deze selectie is gemaakt op basis van opvallende overeenkomsten in de voorgevel. In alle vier de gevallen ging het om duur metselwerk, in het geval van Breestraat 117 met speciaal voor die gevel gebakken stenen. De bakstenen werden zeer zorgvuldig gemetseld. Bij sommige huizen zijn zelfs verticale lijntjes op de bakstenen zichtbaar die werden gebruikt om alle stenen om en om, recht onder elkaar te metselen. Hoewel de identiteit van de gevelmaker(s) helaas onbekend is gebleven, vormen de gevels toch de basis voor de selectie. Bij het selecteren van de panden is eveneens rekening gehouden met enige geografische spreiding in de stad, om zo de kans te vergroten om onderzoek te doen naar huiseigenaren van verschillende rangen, standen en met verschillende verhalen. Binnen de selectie van vier panden is een hoofdrol weggelegd voor de eigenaren van Breestraat 24 en Breestraat 117, respectievelijk Cornelis van Tol en Jan Tak. De keuze voor deze twee eigenaren is het resultaat van de vondst van de volledige inboedel van beide heren. Hun verhaal wordt aangevuld met anekdotes van andere achttiende-eeuwse huiseigenaren.

Het verslag bestrijkt globaal de periode van 1740 tot 1820. Voor het onderzoek zijn verschillende bronnen gebruikt. De basis wordt gevormd door primaire bronnen uit het Regionaal Archief Leiden. Meer specifiek zijn dit de bonboeken, notariële akten en doop- en trouwboeken. De meeste informatie is echter afkomstig uit de boedelinventarissen. Omdat het niet mogelijk was om alles op te sommen wat beschreven werd, is ervoor gekozen om alleen de in het oog springende objecten en voorwerpen die het aanzien van een kamer of ruimte bepaalden op te nemen in het verslag. Een volledige transcriptie van de boedels is achterin in een bijlage te vinden (bijlage 2). Uiteraard is er ook gebruik gemaakt van secundaire literatuur en informatie uit bouwhistorisch- en fotoarchief van M&A Leiden. De opbouw van het verslag is als volgt. In het eerste hoofdstuk wordt een korte inleiding op het begrip wooncultuur gegeven en wordt (heel kort) de context van Leiden in de achttiende eeuw geschetst. Vervolgens worden de afzonderlijke eigenaren en hun huizen besproken. Tot slot volgt een conclusie.

Wooncultuur

In dit onderzoek staat de wooncultuur van enkele achttiende-eeuwse huiseigenaren centraal. Onder wooncultuur wordt verstaan 'de manieren waarop mensen gestalte aan het wonen geven'.¹ Hoe mensen gestalte geven aan het wonen kan op verschillende manieren worden onderzocht, maar in dit paper ligt de focus op het dagelijks leven. De woning dient hierbij als uitgangspunt, maar wordt behandeld in samenhang met het gezinsleven (het levenspatroon, de wensen en de mogelijkheden van de huiseigenaren bepaalden immers vorm en indeling van het huis). Dit uitgangspunt creëert ook direct een probleem, want al te vaak is er weinig van het achttiende-eeuwse woonhuis overgebleven. Het interieur werd vaak bij het veranderen van eigenaar aangepast. De inboedel (en evenzo kunstcollecties en boekencollecties) werd dikwijls zo snel mogelijk na het overlijden van de eigenaar door de erfgenamen verkocht. Doordat soms alleen het karkas is overgeleverd, of alleen een monumentale gevel of in andere gevallen delen van het interieur, is het lastig om het geheel te kunnen bevatten.² Het beste beeld van een achttiende-eeuwse woning wordt opgeroepen door boedelinventarissen, die tevens informatie verschaffen over de (verloren gegane) indeling van het huis.

De eigenaren van de achttiende-eeuwse panden wier wooncultuur hier aan bod komt, behoorden allen tot de bovenlaag van de samenleving. De groep is echter verre van homogeen en bestond uit lieden van het stedelijk patriciaat, lakenfabrikanten en rijke kooplieden. Zij vestigden zich in grote huizen die ontstonden door het samenvoegen van meerdere percelen; een proces dat al in de zestiende eeuw in gang was gezet.³ Vaak werd bij een dergelijke samenvoeging het bestaande huis niet gesloopt, maar met bestaande of nieuwe bouweenheden verheeld. Dit leidde vaak tot bouwkundige compromissen, bijvoorbeeld ten behoeve van de symmetrie van de gevel, de indeling van de ruimtes of de plaatsing van de gang of trap. Deze mankementen werden zo goed mogelijk verhuld. Buitenshuis door middel van een symmetrische gevel die wél als eenheid werd ontworpen, binnenshuis door de toepassing van schijnarchitectuur.

Hoewel de indeling van menig huis zodoende een enigszins onsamenhangend karakter had, volgde het gebruik van de beschikbare ruimte toch vaak een vast patroon. Op de begane grond waren de leef- en ontvangstvertrekken, op de eerste verdieping de privévertrekken van de familie en op de tweede verdieping onderkomens van personeel en opslagruimtes.⁴

---

¹ A.J. Schuurman, 'De wooncultuur. De studie van woonculturen in het verleden als sociaal-economische geschiedenis', in: P.M.M Klep e.a., *Wonen in het verleden*, Amsterdam 1987, p. 172.

² Presentatie Esther Starkenburg, *Kostbare eenvoud. Leidse wooncultuur 1700-1800*, M&A Leiden.

³ C.W. Fock, 'Wonen aan het Leidse Rapenburg door de eeuwen heen', in: P.M.M Klep e.a., *Wonen in het verleden*, Amsterdam 1987, p. 197.

⁴ Ook hadden Leidse woonhuizen vaak nog een achterhuis op het perceel staan, dat voor verschillende doeleinden werd gebruikt.

De plek waar men zich vestigde in Leiden zegt veel over het milieu waarin de koper verkeerde. In de zeventiende eeuw volgde de uitbreidingen van de stad elkaar in hoog tempo op. Tussen 1611 en 1659 werd de stad wel drie maal uitgelegd in noord, oost en zuidelijke richting. De vorm van de stad die ontstond na de laatste uitbreiding, bleef tot het einde van de negentiende eeuw ongewijzigd.⁵ Deze uitbreidingen waren noodzakelijk om het groeiende aantal bewoners van onderdak te kunnen voorzien. In de periode van 1622 tot 1670 was het aantal inwoners namelijk gestegen van 44.475 naar ongeveer 70.000.⁶

Al snel bleek dat sommige beroepsgroepen zich vaker in bepaalde wijken vestigden. Zo woonde regenten in de buurt van de symbolen van macht, bijvoorbeeld in de buurt van het stadhuis, en waren veel kooplieden, lakenhandelaren en -fabrikanten in de buurt van de uitvalswegen van Leiden gehuisvest. Daar was immers ruimte voor hun pakhuizen en fabrieken en konden grondstoffen gemakkelijk per wagen of boot worden aangevoerd. In de achttiende eeuw bevonden de vervuilende textielindustrieën zich nog steeds aan de rand van de stad. Het oude centrum bleef de plaats waar de stedelijke elite zich concentreerde, met name langs twee straten: het Rapenburg en (in het verlengde) de Steenshuur. Het tamelijk exclusieve Rapenburg was de trots van Leiden. Huizen gingen hier voor hoge prijzen van de hand. Dit gold eveneens voor de Steenshuur en in mindere mate voor de Breestraat, wat toch ook een aantrekkelijke plek was. Vooral het stuk tussen het stadhuis en het Rijnlandshuis (de zetel van het hoogheemraadschap Rijnland) werd beschouwd als het beste of *nobelste* stuk van de Breestraat. Dat de Breestraat ook Rapenburgpotentie had toont een anonieme lofredenaar in 1734: *“Hij [de Breestraat] is een van de fraaiste, die in gants Holland te vinden zijn en menige grootere steden kunnen van zo eene schone straat niet roemen, niet alleen van wegens de deftige breedte en lengte, maar ook wegens de netheid en zinnelijkheid van den grond, de welgereguleerde en gelijke zo groote als kleine straatsteenen, die er leggen, de brede wandelingen aan weerszijden op de kleine stenen en niet minder de deftige en regelmatige huizen, hoewel de eene nog prachtiger dan de andere.”*⁷

De bewoners van de Breestraat vormde een zeer gemêleerde groep. Tussen de winkeliers woonden fatsoenlijke burgers en enkele regenten, die graag in de buurt van de bestuurlijke macht resideerden. De respectabele status van de straat moet ongetwijfeld ook de heren Cornelis van Tol en Jan Tak hebben aangesproken.

---

⁵ Presentatie Esther Starckenburg, *Kostbare eenvoud. Leidse wooncultuur 1700-1800*, M&A Leiden.

⁶ Hoewel het aantal inwoners van de stad in de zeventiende eeuw nog steeg, raakte de stad aan het einde van diezelfde eeuw in verval. Dit had onder andere te maken met de neergang van de Leidse textielindustrie (een proces dat in de zestiende eeuw al was ingezet). Zware concurrentie en hoge productiekosten zorgden voor verplaatsing van de textielindustrie naar andere steden. Zo waren in Tilburg de daglonen wel twee keer zo laag als in Leiden, waardoor veel Leidse producenten eenvoudige bewerkingen uitbesteedde. M. Prak, *Gezeten burgers. De elite in een Hollandse stad, Leiden 1700-1780*, Amsterdam 1985, p. 23.

⁷ Ir. G.L. Driessen, *Leidsche straatnamen, historisch toegelicht*, Leiden 1929, p.26.

Cornelis van Tol en Breestraat 24

Cornelis van Tol werd in 1730 geboren te Leiden.⁸ Zijn ouders waren de Leidse koopman Vincent van Tol en Susanna de Knuijt.⁹ Cornelis was de vierde zoon op rij van het gezin Van Tol.¹⁰ Na het afronden van de Latijnse school volgde hij een studie rechten aan de universiteit Leiden, waar hij in 1752 ook promoveerde.¹¹ In datzelfde jaar werd hij regent van het weeshuis, een functie die hij tot 1765 zou vervullen. In 1760 trad hij toe tot de vroedschap.¹² Vier jaar daarvoor, in 1756, was Van Tol getrouwd met de Leidse Catharina van Leeuwen (Leiden 1734 – Leiden 1779/80), dochter van burgemeester Nicolaas Willem van Leeuwen en Alida van Banchem.¹³ Hun huwelijk bleef kinderloos.

Na het overlijden van zijn vader in maart 1766, kreeg Cornelis van Tol middels overerving een dubbel pand in bezit (het gaat dan om het linkerdeel van het huidige Breestraat 24) (afb. 5 en 6).¹⁴ Dit pand kwam in 1722 in bezit van de familie van Tol, toen het werd aangeschaft door Nicolaas Pieterszoon van Tol (de oom van Cornelis).¹⁵ Na het overlijden van Nicolaas van Tol in 1741, ging het huis over op zijn nog enige levende broer, Vincent van Tol, de vader van Cornelis.¹⁶ Wanneer een erflater kinderloos overleed werd zijn of haar vermogen onderworpen aan een successiebelasting, de zogenaamde collaterale successie. Alle onroerende goederen werden daarvoor opgetekend en getaxeerd. Bij het overlijden van Nicolaas van Tol werd de waarde van het woonhuis in de collaterale successie op 5000 gulden getaxeerd.¹⁷ Cornelis erfde op zijn beurt het pand na het overlijden van zijn vader in 1766. Twee maanden daarna kocht Cornelis ook het naburige pand van Jan van Warendorp voor 1475 gulden (afb. 5 en 7).¹⁸ In 1768 ondergingen de twee huizen een grote verbouwing; de verponding werd berekend op 48 gulden en 24 stuivers.¹⁹ Omdat het woonhuis oorspronkelijk uit meerdere panden bestond is een precieze reconstructie van de ruimte lastig. Een paar dingen zijn zeker: het linkerdeel van Breestraat 24 bestond van oorsprong uit twee middeleeuwse panden die waarschijnlijk in de zeventiende eeuw zijn verheeld. Dit middeleeuwse pand liep helemaal door tot

---

⁸ Doop-, trouw- en begraafboeken Leiden (DTB), toegangsnr. 1004, inv. 249 (19-01-1730).

⁹ DTB, 1004, inv. 249.

¹⁰ Pieter van Tol, DTB, 1004, inv. 227 (16-07-1723), Pieter van Tol, DTB, 1004, inv. 248 (19-09-1724), en Jan van Tol, DTB, 1004, inv. 228 (12-04-1726) gingen Cornelis voor.

¹¹ J.E. Kroon en A.J. Blok, *Album studiosorum Academiae Lugduno-batavæ MDCCCLXXV-MCMXXV*, Leiden 1925, 1743, blz. 998 en Prak 1985 (noot 6), p. 417.

¹² Prak 1985 (noot 6), p. 417.

¹³ DTB, 1004, inv. 41, fol. 12, datum ondertrouw 08-04-1756.

¹⁴ Gezien vanaf de Breestraat met het gezicht naar het huis toe. Bonboek Gasthuisvierendeel, SAI, 0501A, inv. 6612, fol. 277v en 302.

¹⁵ Bonboek Gasthuisvierendeel, 0501A, inv. 6612, fol. 277v en 302. Nicolaas Pieterszoon van Tol had veel bestuurlijk ambitie, tijdens zijn leven was hij o.a. lid van de vroedschap, thesaurier extra-ordinaris en burgemeester van Leiden. Prak 1985 (noot 6), p. 416.

¹⁶ Bonboek Gasthuisvierendeel, SAI, 0501A, inv. 6612, fol. 277v en 302.

¹⁷ ORA, 0508, inv. 210+15 (1739 okt – 1742 mrt), fol. 148.

¹⁸ Bonboek Gasthuisvierendeel, 0501A, inv. 6612, fol. 277.

¹⁹ Kohieren van de verponding en de stedelijke recognities, 0501A, inv. 3651 (1768).

aan de Boommarkt.²⁰ Het rechterdeel van Breestraat 24 was oorspronkelijk ook één middeleeuwse woning.²¹ In het RAL bevindt zich een tekening van de begane grond van Breestraat 24 (afb. 8).²² De plattegrond is volgens de toelichting vervaardigd naar aanleiding van een verbouwing rond 1768. Naast de weergave van leidingen en regenbakken, zijn verschillende ruimtes van het huis voorzien van een naam. Dit geeft inzicht in de indeling van het huis rond 1768 (afb. 9). Aan de zijde van de Breestraat lagen de representatieve vertrekken, aan weerszijden van een centrale gang die het huis in tweeën deelde. Aan de rechterzijde van de gang lag een kleine voorkamer en aan de linkerzijde de suite.²³ Achter de suite lag een open binnenplaats, daarachter lagen nog twee ruimtes: de achterkamer en de Rijnkamer. De indeling van de begane grond op de plattegrond komt overeen met de achttiende-eeuwse tendens van standaardisatie in het woonhuis. Men kwam binnen in een hal, die overging in een gang. Aan de gang lagen tenminste een klein salet, een groot salet en een eetkamer. Grotere huizen hadden meerdere tussenkamers, zoals een binnenkamer of een zaal of tuinkamer aan de achterzijde van het huis.

De namen van de ruimtes op de plattegrond komen gedeeltelijk overeen met de ruimtes die worden beschreven in de boedelinventaris van Cornelis van Tol, die na zijn dood in 1780 was opgesteld.²⁴ De beschrijving van de inboedel vangt aan op de begane grond. Dit was uiteraard het meest representatieve gedeelte van het huis. De achttiende-eeuwse elite, en in het bijzonder het patriciaat leidde een druk sociaal leven. Dat was gedeeltelijk georganiseerd rond de zogenaamde gezelschappen, vaste groepen van plaatselijke notabelen die elkaar regelmatig troffen. Dit kon zijn voor een kop thee of een glas wijn, maar men kwam ook bijeen voor zang, dans en spel. Het achttiende-eeuwse woonhuis beschikte om die reden over meerdere ontvangstruimtes. De kleine zijkamer (of 'kleyn salet') was zo'n ruimte (afb. 10-12). In deze ruimte bevond zich een vast kastje "agter 't Blindt"; mogelijk werd hier een ruimte achter een soort vouwblinden of vouwpanelen bedoeld. In dit kastje en in de rest van de ruimte stond veel theeservies. Hoewel de benaming van de kamer suggereerde dat het hier om een betrekkelijk kleine ruimte ging, stonden er maar liefst twaalf notenbomen stoelen met rode trijpen zittingen. Voorts stond er ook een "gecouleurt hout bureaujtje", een ecran, een speeltafeltje, een theetafeltje en een rode trijpe zitbank. In de kleine ruimte was ook een haard, met aan weerszijden een vaste kast achter het 'blindt'.²⁵ De muren van

---

²⁰ Bonboek Gasthuisvierendeel, SAI, 0501A, inv. 6612, fol. 277v en 302 en Bouwhistorische notitie, Breestraat 24, M&A Leiden (27 februari 2006, aanvulling 16-07-07).

²¹ Bouwhistorische notitie, Breestraat 24, M&A Leiden (27 februari 2006, aanvulling 16-07-07).

²² Bibliotheek RAL – PV29936. De twee andere huizen aan de boommarkt die staan aangegeven op de plattegrond worden later gekocht door Vincent Snoeck van Tol, Bonboek Gasthuisvierendeel, 0501A, inv. 6612, fol. 302v en 303v.

²³ Gezien vanaf de Breestraat.

²⁴ ONA, 0506, inv. 2310, nots. Thijssen, fol. 34. Veel namen zijn te herleiden. Men moet wel bedenken dat tussen de vervaardiging van de plattegrond en het optekenen van de boedel twaalf jaar zat, en dat ruimtes in de tussentijd van functie of naam konden zijn veranderd.

²⁵ Op de plattegrond van 1768 is duidelijk te zien dat in het kleine salet aan weerszijden van de schoorsteen en aan weerszijden van de ramen een soort afgesloten ruimte is, mogelijk waren dit de kasten achter de vouwblinden.

het kleine salet waren mogelijk behangen met velours d'Utrecht.²⁶ Velours d'Utrecht was een bijzondere soort trijp gemaakt van mohair, de wol van een angorageit (i.p.v. de wol van een schaap). De wol werd in een gesneden reliëf geperst waardoor er een patroon ontstond, meestal waren dit grote doorlopende bloemmotieven.²⁷ Het plafond is met stuc versierd; een vrijwel rechthoekig omlijst middenveld waaromheen ranken en bloemguirlandes slingeren. Ter hoogte van het midden van deze lijst zijn maskers en face aangebracht, het middenveld is verder opengelaten (afb. 13).²⁸

Waar het kleine salet voornamelijk werd gebruikt voor korte visites, werd het deftigere, grote salet gebruikt voor uitgebreidere ontvangsten én voor grotere groepen (afb. 14 en 15). Net als in het kleine salet voerde de kleur rood ook in deze kamer de boventoon. In plaats van stoelen stonden hier vier comfortabele rode fauteuils. Rood waren ook de kussens in de bank en de gordijnen voor de ramen. In de ruimte stond een commode met daarop een koffie- en theeservies bestaande uit 43 stukken. Ook op de overige tafeltjes stond servies. Voor de schoorsteen stonden vijftien Saksische beeldjes opgesteld. Dit was zeer gebruikelijk in de achttiende eeuw; wie geld had liet zijn kamers decoreren met Saksisch, Chinees, Japans, Engels of Frans porselein. In veel huizen was het porselein opgeborgen in de daarvoor bestemde porseleinkasten. Maar vaak stond er ook porselein op de kast of op de schouw (afb. 16). Dikwijls werd porselein ook uitgesteld in wandbuffeten of op etagères.²⁹ Dat het grote salet van Cornelis van Tol een zeer representatieve kamer was, valt op te maken uit de overige decoratie van de ruimte. Niet alleen hingen hier negen schilderijen in vergulden lijsten, maar hing er ook een "cristalle kroon". Kristallen kroonluchters waren alleen in de grootste en rijkste huizen aanwezig. Meestal bleef het aantal beperkt tot één enkel exemplaar die in een belangrijke ontvangstruimte te vinden was. De kristallen kroon was meestal van Engelse of Boheemse makelij en was zeer populair in het midden van de achttiende eeuw.³⁰

Het grote salet stond in verbinding met de binnenkamer, men kreeg toegang tot deze ruimte via een porte brisée (afb. 17 en 18). Een porte brisée was een dubbele verbindingsdeur, meestal tussen twee ontvangstkamers, bij voorkeur de voorkamer (of groot salet) en de binnenkamer. In de achttiende eeuw groeide de behoefte aan twee representatieve ontvangstvertrekken in huis, die onderling met elkaar in verbinding stonden. Deze aan elkaar geschakelde kamers noemde men een suite. Afhankelijk van de grootte van het gezelschap konden één of beide ruimtes worden gebruikt. De porte brisée maakte het gemakkelijker voor grote gezelschappen om zich van de ene kamer naar

---

²⁶ Verkoopcatalogus van de openbare veiling van het Hotel Du Lion D'or gevestigd op Breestraat 24. Of het velours d'Utrecht al in de tijd van Cornelis van Tol in het kleine salet hing of dat het om een latere toevoeging gaat, is niet bekend.

²⁷ De naam velours d'Utrecht verwijst naar de stad Utrecht waar de trijpfabricage vanaf omstreeks 1730 door een Fransman tot grote bloei werd gebracht. C.W. Fock (red.), *Het Nederlandse interieur in beeld 1600-1900*, Zwolle 2001, p. 193.

²⁸ Th.H. van Lunsing Scheurleer, A.J. Dissel en C.W. Fock, *Het Rapenburg. Geschiedenis van een Leidse gracht*, dl. IVA, Leiden 1989, p. 109.

²⁹ Fock 2001 (noot 27), pp. 283-284. Cornelis van Tol had een heuse porseleinverzameling, zie verderop.

³⁰ Fock 2001 (noot 27), p. 283.

de andere te begeven. De deur was vaak in het midden van de wand geplaatst en werd zo een belangrijk decoratief element in de ruimte (afb. 19).³¹ In het geval van het huis van Cornelis van Tol zal de doorbraak tussen de voorkamer en de binnenkamer rond de verbouwing van 1768 hebben plaatsgevonden.³² De toelichting bij de plattegrond vermeldt namelijk 'binnenkamer en *suite*'.³³ In de binnenkamer was, in tegenstelling tot de vorige twee vertrekken, groen de kleurstelling. Wel veertien fauteuiltjes van groen damast stonden in deze ruimte opgesteld! Evenals in de vorige twee kamers was ook hier het blauw porselein serviesgoed in groten getale aanwezig. In het midden van de ruimte stond een imposante schouw. De haard was met marmer bekleed, waarvan de mantel gedecoreerd was met uitgehakte krullen en rocailles (afb. 20).³⁴ Boven de haard hing, in een vergulde lijst, een grisaille (afb. 21). Verder bevonden zich in deze kamer twee horretjes voor de ramen en lag er een tapijt op de vloer. De plafonds van de suite zijn aanzienlijk rijker gedecoreerd dan het plafond van het kleine salet. Het centrale motief in het groot salet is een ovaal medaillon met een putto met daaromheen maskers, ranken en bloemguirlandes (afb. 22). Het verder leeggelaten middenveld wordt afgesloten door een rechte profiellijst, versierd met bloemen. Op de lange zijden zijn in cartouches antieke mannenkoppen in profiel aangebracht. In de vier hoeken van het vertrek zijn grote cartouches geplaatst, waarin telkens twee kindertjes die de Waakzaamheid (met o.a. ooievaar), de Trouw (met hond) en de Vroomheid (met altaar en wierookvat) uitbeelden, terwijl het onduidelijk is wat het vierde medaillon moet voorstellen.³⁵ Het plafond van de binnenkamer lijkt sterk op het plafond van de voorkamer. Het centrale motief in deze ruimte is een ovale bloemenkrans die wordt opgehouden door zwevende engeltjes. De scènes in de hoeken hebben een wat vaag iconografisch thema: twee kindertjes spelen met de vrijheidshoed en de helm van Minerva. Elders hebben ze als attribuut een hoorn des overvloeds of een hond als teken van de vriendschap (afb. 23).³⁶ Wat voor wandbespanning op de muren heeft gezeten wordt niet in de boedel vermeld. Begin twintigste eeuw werd bij een openbare veiling van de inboedel van het Hotel dat toen op Breestraat 24 was gevestigd, tien vakken zijden behang van de voor- en achtersuite te koop

---

³¹ C.W. Fock, 'Het decor van huiselijk vermaak ten tijde van de republiek', in: J. de Jongste, J. Roding en B. Thijs (red), *Vermaak van de elite in de vroegmoderne tijd*, Hilversum 1999, pp. 45-49.

³² Fock 1999 (zie noot 31), p. 48.

³³ Toch is het niet zeker dat de porte brisée al aanwezig was ten tijde van Cornelis van Tol. Bij een openbare verkoping in 1918 werd de bestaande porte brisée aangekocht door museum De Lakenhal, waar deze en enkele andere interieuronderdelen van het huis nog steeds worden tentoongesteld in de Gele Papezaal. De porte brisée van Breestraat 24 besloeg bijna de gehele breedte van de kamer en was versierd met profiellijsten en snijwerk. Maar deze dubbele verbindingsdeur werd eind 18de eeuw gedateerd, dus na Cornelis van Tol. Dat wil echter niet zeggen dat deze modernere porte brisée geen oudere voorganger gehad kan hebben.

³⁴ Later in de achttiende eeuw werd de vormtaal van de schoorsteenmantels rechter en strakker. Het is goed mogelijk dat de schouw in het grote salet niet uit de tijd van Cornelis van Tol stamt, maar dat het hier een verfraaiing van Matthijs Snoeck (zie verderop) betrof.

³⁵ Lunsingh Scheurleer 1989 (noot 28), p. 109.

³⁶ Ibidem, pp. 109-110.

aangeboden. Het is niet zeker of dit zijden behang in 1780 al op de muren zat. Zeker is wel dat de lambrisering van beide ruimtes en van het klein salet, na 1780 zal zijn aangebracht (afb. 12, 19, 20).³⁷

De gang op de begane grond van Breestraat 24 liep oorspronkelijk door naar het achterhuis. In de achttiende eeuw functioneerde de centrale gang als een representatieve ruimte op zich door het overvloedige stucwerk dat werd aangebracht (afb. 24 en 26). In Breestraat 24 is het plafond van de gang versierd met gestucte engeltjes die een lauwerkrans omhoog houden. Boven de deuren in de gang bevinden zich acht reliëfs. Daarop zijn telkens twee putti afgebeeld, die rond een piëdestal zitten te spelen met verschillende attributen. Vanaf de hal zijn dat aan de linkerkant putti die respectievelijk spelen met een hond, een vogel, een lauwerkrans en tamboerijn, en een trommel en fluit. Aan de rechterkant spelen putti met een papegaai en met een bok, ze vliegeren en blazen bellen (afb. 25 en 27).³⁸ Volgens de inventaris stond er op de gang ook een “speelend horologie”, oftewel een staande klok. Zulke klokken speelde een belangrijke rol in de gang van het Hollandse woonhuis. In de achttiende eeuw werden hier zelfs speciale nissen voor ontworpen. In het huis van Cornelis van Tol is naast de trap zo’n nis voor een klok gemaakt. Boven de nis is een stucdecoratie aangebracht in de vorm van een medaillon met daarin Vader Tijd (Kronos) en daarboven een uurglas met twee zeisen (afb. 28). Naast het “spelend horologie” bevonden zich in de gang nog drie klokken en een barometer.

Na de gang beschrijft de inventaris de mangelkamer en de kelder. Beide ruimtes waren waarschijnlijk onder de begane grond gelegen. In de mangelkamer lagen spullen die betrekking hadden op het linnengoed. In de kelderruimtes lag enige provisie en wijn opgeslagen. De boedelinventaris beschrijft ook een ‘kelderkamer’. Het bestaan van kelderkamers is in de literatuur bekend. Een kelderkamer werd ook wel een opkamer genoemd, een ruimte op een hoger niveau omdat onder de kamer een kelder of souterrain gelegen was. Een kelderkamer was vaak in gebruik als daagse kamer. In het geval van Breestraat 24 zou dit een goede verklaring zijn voor de aanwezigheid van twaalf stoelen, een mahoniehouten schenktafel, een mahoniehout buffet met daarop drie porseleinen rolwagens,³⁹ een vast buffet met bokalen en kelken en zelfs een vaste kast met ongeveer 600 stuks- het merendeel blauw - porselein servies. Op de vloer lag zowel een tapijt, een kleed als een tapijt. Bovendien stond hier een “bruine hout eettafel”. Dat laatste is interessant in relatie tot de volgende ruimte, “het kleine beneeden eetzaaltje”. Want waar de inrichting van de kelderkamer voor een eetkamer door kan gaan, leek het eetzaaltje eerder uitgerust als slaapvertrek. Hierin stond onder andere een rood damast ledikant, een paviljoen met een groen saai behangsel, een matras, kussens, een bedtafeltje, een nachtkoffertje, een spiegel, enkele stoelen, een Schots

---

³⁷ Ibidem, p. 109.

³⁸ Ibidem, p. 110 en Breestraat 24, E.R. Wagenaar, folder bouwhistorisch archief M&A Leiden, p. 3.

³⁹ Oud Hollandse benaming voor een Chinese vaas met een hoge, slanke en meestal cilindrische romp en een korte naar buiten gebogen hals.

kleed en karpetten op de vloer. De afwezigheid van serviesgoed lijkt ook te duiden op een ander gebruik van de ruimte dan de naam doet vermoeden. Waar deze twee ruimtes precies in het huis hebben gelegen wordt niet duidelijk uit de boedel of de plattegrond. Mogelijk lag de kelderkamer boven de kelderkeuken die op de plattegrond aan de Boommarktzijde was gesitueerd. Het zou kunnen betekenen dat de Rhijnkamer en kelderkamer een- en-dezelfde ruimte zijn en alleen in de plattegrond en boedel verschillend werden omschreven (afb. 29). Een extra aanwijzing hiervoor is de vermelding van “een vast buffet, met eenige bocalen en kelken”. Zo’n vast of pronkbuffet had meestal de vorm van een verdiepte, halfronde nis (afb. 30 en 31). Op de plattegrond is in de Rhijnkamer precies zo’n uitsparing te zien (afb. 32). In dat geval is het niet ondenkbaar dat de achterkamer op de plattegrond en het eetzaaltje in de boedel ook dezelfde ruimte zijn en dat “beneeden” niet zo zeer in de kelder betekend, als wel dat dit zaaltje lager lag dan de Rhijn- of kelderkamer, die met een trapje te bereiken was. Dit blijven enkel gissingen.⁴⁰

Het monumentale trappenhuis van Breestraat 24 is bijzonder fraai. De gesneden, houten trap wordt bekroond met een lichtkoepel (die boven het dak uitsteekt) met daarop een windroos (afb. 33-35) In de lichtkoepel zijn in cartouches gestucte koppen van goden aangebracht (afb. 36). Op de bovenverdiepingen waren de volgende ruimtes gelegen: de voorkamer, de agterkamer en de slaapkamer. Deze drie ruimtes waren allemaal uitgerust als slaapkamer. Op de voorkamer stond een ledikant met een blauw saai behangsel, met daarin onder andere een “gestikte marseilje spreij”.⁴¹ In een vaste kast werd de kleding bewaard. Hierin lagen onder meer een “roode damaste sak en tabelier, een groene Moore sak en tabelier en een satijne pellise”.⁴² Ook stond er een notenbomen rustbank in de kamer en voorts nog negen stoelen. Bij de schoorsteen stond (zoals gebruikelijk) porselein opgesteld. In een notenboom kabinet lag een grote voorraad servetten en ander tafellinnen. In een ander notenboom kabinetje lag “het linnen toebehoorende de Heer Vincent Snoeck van Tol volgens de daar innen gevonden briefjes.” Vincent Snoeck (1770-1821) was het neefje van Cornelis van Tol en later erfgenaam van het overgrote deel van zijn bezittingen. Het is interessant dat in de boedelinventaris eigendommen van Vincent Snoeck zijn beschreven. Het is goed mogelijk dat Vincent bij Cornelis van Tol inwoonde. De agterkamer en de slaapkamer hadden een soortgelijke uitrusting als de voorkamer. In de slaapkamer hingen voorts tien “pourtraicten” en twee

---

⁴⁰ Het schitterende uitzicht op de Rijn en de directe nabijheid van de keuken (recht onder de Rhijnkamer), maken dit een logische plek voor een eetkamer. Bovendien was de Rhijnkamer in 1821 ook in gebruik als eetzaal: “en eene zeer fraaije en extra aangename eetzaal, het uitzigt hebbende op den Rhijn- of Boommarkt.” NNA, 0507, inv. 164, nots. Van Hemeren, (1821), fol.267.

⁴¹ Oorspronkelijk was dit een linnen weefsel uit Marseille met strepen of kleine figuurtjes. M. Havermans-Dikstaal, S. Honing en L. Schram-van Gulik, *Aangekleed gaat uit. Streekkleeding en cultuur in Noord-Holland, 1750-1900*, Zwolle 1998, p. 260.

⁴² Een tablier (in de boedel beschreven als tabaljee of tabeljé) is een los rokpand dat onder een opvallende jurk werd gedragen zoals onder een robe à la française of à l’anglaise. ‘Moor’ afgeleid van moiré was een gewaterd of gevlamd effect in zijden of in wollen stoffen. Een pelisse was een schoudermantel of openhangende jas. Havermans-Dikstaal 1998 (noot 41), pp. 23, 260-261.

“wapenborden” aan de muur en op de rustbank lag, voor extra comfort, een paardenharen matras.

In de gang stond een grote kist met daarin verscheidende kledingstukken en lappen stof, waaronder “8 ellen groen d’amast, tot de binnenkamer behoorende” en “groen camelot tot het ledikant van de voorkamer”.⁴³ Op de vloering en de kleerzolder lagen nog twee bijzondere voorwerpen. Een daarvan was “een tafel, met een blaasje, met een wasse vrugten”. Bloemen werden in de achttiende eeuw van verschillende materialen als was, porselein, gaas of zijde nagemaakt, misschien gold dit ook voor vruchten?⁴⁴ Op de vloering werd ook een goudleerbehang beschreven. Hoewel goudleerbehang met name in de tweede helft van de zeventiende eeuw zijn hoogtepunt beleefde, bleef de populariteit van het behang in de achttiende eeuw onverminderd. De vraag is, waar heeft dit behang gehangen? In Breestraat 24 of misschien in een ander huis?⁴⁵

De bovenverdieping beschikte ook over twee porseleinkamertjes. In de achttiende eeuw bereikte het bezit van porselein en de uitstalling daarvan een hoogtepunt. Boedelinventarissen bevestigen deze overdaad aan porselein in het interieur en ook het bestaan van speciale porseleinkamers. Een mooi voorbeeld van een achttiende-eeuwse porseleinkamer is bewaard gebleven in het poppenhuis van Sara Rothé. In de zeventiende eeuw werd het porselein vaak op wandplanken of op een halfronde ‘piramide’ uitgesteld. In de achttiende eeuw plaatste men het porselein op aparte wandconsoles, waarbij meerdere kommen met behulp van tussenschijven werden gestapeld. Het porselein werd zoveel mogelijk symmetrisch gerangschikt. Hoewel de boedel een “porcelein kamertje” beschrijft, lijkt het toch waarschijnlijker dat het hier twee porseleinkasten betrof (afb. 37). Allereerst omdat volgens de boedel het porselein niet op consoles stond, maar op planken. Dit kan suggereren dat de porseleinkamer nog een zeventiende-eeuwse opstelling had, maar dit lijkt onwaarschijnlijk. Daarnaast ontbreken andere meubelstukken of decoratieve voorwerpen die doorgaans aanwezig waren in zo’n porseleinkamer, zoals stoelen en tafeltjes met theeserviezen. Een andere mogelijkheid is dat de verzameling misschien was opgeborgen in twee ingebouwde vaste kasten? De onduidelijkheid over de opstelling doet niets af aan de reusachtige omvang van Van Tols verzameling. In het linker “porcelein kamertje” stonden alleen al 690 stuks porselein! Op de eerste plank waren alle voorwerpen symmetrisch in paren van twee gerangschikt: “twee blauwe porceleine bagijne potten, twee dito tuitkannetjes, twee dito ringflessen, twee dito melkkannetjes” enz.

Bij de verkoop van de inboedel van Cornelis van Tol wordt de porseleincollectie ook apart vermeld: “een ongemeene Collectie van zeer Oude Blauwe en andere Gecouleurde Porcelynen”.⁴⁶

---

⁴³ Het ligt voor de hand dat het groene damast voor de veertien groene fauteuiltjes van de binnenkamer was bedoeld.

⁴⁴ Fock 2001 (noot 27), p. 284.

⁴⁵ Bij de openbare verkoop van 1918 werd het goudleerbehang niet vermeld, en werd alleen tien vakken zijden behang (voor- en achtersuite) en velours d’Utrecht (kleine zaal) te koop aangeboden.

⁴⁶ *Leydse Courant*, 26/03/1781, p. 3.

Collecties als deze gaven de bewoner een zekere status. Cornelis van Tol had echter nog twee andere statussymbolen: een enorme verzameling koetsen en de buitenplaats Tols-lust. De koetsen werden na zijn dood op een openbare veiling verkocht. Zijn Engelse koets voor vier paarden, een koets-coupé, een cabriolet, een sjees en een open wagen brachten samen al f 3092,- op.⁴⁷ Een dergelijke koetsenverzameling was in de achttiende eeuw bijzonder; er waren onder de elite wel meer die rijtuigen bezaten, maar met zo'n luxueus wagenpark als dat van Van Tol kon niemand wedijveren.⁴⁸ Een rijtuig was immers geen noodzakelijk goed, maar was handig voor korte tripjes, bijvoorbeeld naar een buitenplaats zoals Tols-lust.

In de achttiende eeuw had menig rentenier en bestuurder een speeltuin of buitenplaats. Het wonen in de stad was tijdens de zomermaanden namelijk niet altijd even aangenaam; stank, hitte en drukte waren redenen om de stad te ontvluchten. Voor een verblijf buiten de stad kon men terecht op een buitenplaats of speeltuin. De buitenplaatsen lagen in een wijde kring rond Leiden, verspreid over het Rijnland. In een veel kleinere kring, direct aan de stadssingels en de uitvalswegen lagen de tuinen.⁴⁹ Vanzelfsprekend bezaten alleen fatsoenlijk burgers en plaatselijke notabelen een of meer speeltuinen. Zij beschikten immers over voldoende tijd en geld om zich bezig te houden met tuinieren. Zo'n tuin werd zo fraai mogelijk aangelegd met liefst sterk geurende bomen, struiken en bloemen.⁵⁰ De speeltuin moest van een behoorlijk formaat zijn, want naast de bloemperken, struiken en fruitbomen waren strak aangelegde grind- of schelpenpaden en heggetjes van taxus en buxusboompjes in de achttiende eeuw zeer populair.⁵¹ Vaak stond op het perceel ook een speel- of tuinhuisje, ook wel aangeduid als een 'coepel' (of koepel) (afb. 38). Over het algemeen was dit niet meer dan een huisje met daarin wat stoelen, een tafel en een klein keukentje of buffet, om zo het verblijf wat te kunnen veraangemen met een kop thee of een glas wijn. De meeste speeltuinen hadden een koepel of een ander optrekje; bij de minder welgestelden van hout, maar bij de beter gesitueerden van steen en vaak van een respectabele omvang.

Een tuin- of speelhuisje was echter geen onderkomen om een nacht te verblijven.⁵² Dit was bij buitenplaatsen wel het geval (afb. 39). Deze huizen waren ingericht op een langer verblijf en deden qua inrichting en decoratie niet onder voor het woonhuis in de stad. De meeste

---

⁴⁷ ONA, 0506, inv. 2310, nots. Thijssen, fol. 113.

⁴⁸ Anna Maria Hofman, voormalig eigenaar van Hogewoerd 144 (zie verderop in de tekst) liet bij haar overlijden ook een wagenpark na, met o.a. twee swemmer-koetsen, een chaise en een koets voor vieren. Maar in tegenstelling tot Van Tol had zij maar twee paarden i.p.v. vier. Bij de verkoop brachten haar paarden, rijtuigen en stalgereedschap f 3038,- op. ONA, 0506, inv. 2331, nots. Luzac, fol. 1153.

⁴⁹ H. Rijken, *De Leidse lustwarande. Geschiedenis van de tuinkunst op kastelen en buitenplaatsen rond Leiden, 1600-1800*, Leiden 2005, pp. 23-30.

⁵⁰ P.J.M. de Baar, *Wonen aan het Galgewater*, Utrecht 1988, p. 25.

⁵¹ De ordening van de natuur stond tot ver in de achttiende eeuw nog hoog aangeschreven; bloemen en planten moesten zich ondergeschikt maken aan menselijk gebruik. W. Hillebrand, *De Leidse Lustwarande: de locatiekeuze van buitenplaatsen ten noorden en westen van Leiden in de periode 1600-1850*, Masterthesis, Utrecht 2010, p. 26.

⁵² Bovendien was het niet iedereen toegestaan de nacht buiten de stad door te brengen. De Baar 1988 (noot 50), p. 25.

buitenhuizen telden twee verdiepingen met elk drie tot vier kamers en waren vooral in de breedte opgezet. Aan weerszijden van een centrale gang werden vertrekken symmetrisch gerangschikt. Aan het eind van de gang bevond zich meestal een (gedeeltelijk) uitgebouwde koepelkamer. Men was zeer kritisch wat betreft de ligging van een 'buiten'. Een fraai uitzicht over het water of over het zich ver uitstrekkende polderlandschap was een vereiste. De tuinen van de buitenplaatsen waren voorzien van broeikassen en oranjerieën, waar druiven, aardbeien en ananassen werden gekweekt. Vanaf de zeventiende eeuw was in Europa een stroom van nieuwe en onbekende gewassen op gang gekomen, afkomstig van nieuw ontdekte gebieden. Kosten nog moeite werden gespaard om zoveel mogelijk verschillende en bijzondere planten in bezit te krijgen en om de kostbare gewassen vervolgens verder te kweken. Sinaasappelbomen en allerlei geurige planten en kruiden, zoals jasmijn, mirte en rozemarijn sierden de tuin.⁵³ Wie niet van tuinieren hield, kon vogels houden of vanaf de boot vissen in de sloten en de vaarten. De tuin werd 'aangekleed' met bankjes, beelden en bustes. De dagen op de buitenplaats werden gevuld met wandelen in de tuinen en parken rondom het buiten of in de naaste omgeving, eten en drinken, lezen, musiceren, spelletjes en het afleggen van visites.⁵⁴

Ook Cornelis van Tol had zo'n lustoord. De bescheiden buitenplaats Tols-lust strekte zich van de Hoge Rijndijk tot aan de Rijn en lag in het ambacht Zoeterwoude. De buitenplaats was al eens eerder in de handen van een Van Tol geweest. Tot 1758 was de buitenplaats in bezit van Nicolaas Matthijsz. van Tol, een achterneef van Cornelis en waarschijnlijk ook de naamgever van de buitenplaats.⁵⁵ Bij de veiling van het huis in 1758 werd Tols-lust omschreven als: "Een gemakkelijke en welgeleegen buitenplaats, genaamt Tols-lust, met diezelfs hegte, sterke, logeable en weldoortimmerde huijzinge, voorzien van verscheijde kamers en vertrekken waar van een is behangen, kook-keuken, overwulfde kelder, tuijnmanshuijs en schuijtenhuijs, zijnde de thuijn beplant met fraaije vrugtdragende boomen". Met uitzondering van: "een Noteboom, eenige bloembollen en Roseboomen, welke de Thuijnman zijn toebehoorende". Tols-lust werd voor 1500 gulden verkocht aan Jan Moraal.⁵⁶ Toen de buitenplaats twintig jaar later weer op de markt kwam, greep Cornelis van Tol zijn kans.⁵⁷ Lang heeft hij er niet van kunnen genieten, want hij overleed in 1780. Bij de boedelinventarisatie van Van Tol is ook de boedel van de buitenplaats genoteerd. Naast enkele gangbare ruimtes, zoals een kelder, een mangelkamer, een keuken en zolders, beschikte de buitenplaats ook over een "coepelkamer en fonteinkamer". Een centrale veelhoekige of ronde

---

⁵³ Hillebrand 2010 (noot 51), p. 18.

⁵⁴ J. de Jong, *Een deftig bestaan. Het dagelijks leven van regenten in de 17de en 18de eeuw*, Utrecht/Antwerpen 1987, pp. 164-165.

⁵⁵ D.J. Noordam, 'Leidenaren en hun buitenverblijven in de vroegmoderne tijd', in: J. de Jongste, J. Roding en B. Thijs (red), *Vermaak van de elite in de vroegmoderne tijd*, Hilversum 1999, p. 32.

⁵⁶ ONA, 0506, inv. 1948, nots. Kreet, fol. 297.

⁵⁷ Het is onbekend wat hij voor de Buitenplaats heeft betaald. *Leydse Courant*, 23/01/1778; p. 2

koepelkamer was een must in de achttiende-eeuwse buitenplaatsen. Het liefst was de kamer in zijn geheel of gedeeltelijk uitgebouwd en zo gesitueerd dat deze uitkeek over het water (afb. 40). De koepelkamer van Tols-lust beschikte onder andere over een “geverft bufet” met daarin kelken, groene glaasjes, bierglazen en een “bocaal zijnde ’t Welvaaren van Tols-Lust”. In de buurt van de koepelkamer was een menagerie met vogels. De fonteinkamer had waarschijnlijk eenzelfde functie als een porseleinkamer. In deze ruimte stonden vier meubelstukken, waaronder een notenbomen porseleinkast die werkelijk afgeladen was met porseleinservies, maar waar ook twee blauwe porseleinen kikvorsjes en een ijzeren kanonnetje in stonden opgesteld.

Rondom het buitenhuis lagen de tuinen, die o.a. plaats boden aan aardig wat beelden. Zo stonden er vier beelden op een pedestaal die vier muzikanten moesten uitbeelden. Voorts waren er drie beelden op een pedestaal die drie jaargetijden verbeelden. Op de plaats stonden ook nog twee potten en een hardstenen vaas. In het tuinhuis waren een “carnarijkooi, eenentwintig vinkekooijen, tien quartelskooijen en een vinke arkje” te vinden. In het schuithuis lagen een tent- en een visschuit. Sinasappelbomen, laurierbomen, potten met rozemarijn en 230(!) potten met aardbeienplanten sierden de tuin.

Cornelis van Tol overleed in 1780. Bij het overlijden van Van Tol werd zijn huis aan de Breestraat getaxeerd op 21.000 gulden. Dit is een enorme waardevermeerdering ten opzichte van de aankoop van de twee huizen samen voor f 6475! Tols-Lust werd getaxeerd op 6000 gulden, de stal en het schuithuis brachten samen f 800 op. De totale nalatenschap werd geschat op 585.415 gulden.⁵⁸ Ter vergelijking, een lid van de vroedschap in de periode 1700-1780 bezat een gemiddeld vermogen van f 154.159.⁵⁹ Veruit de grootste post van vermogens, en het vermogen van Cornelis van Tol vormde hier geen uitzondering op, bestond uit waardepapieren, uitgegeven door binnenlandse en buitenlandse overheden.⁶⁰ Binnen het roerend goed overtrof de waarde van het goud, zilver en juwelen de waarde van het huisraad ruimschoots. Het grootste gedeelte van het zilverbezit bestond vaak uit bestek en diverse koffie- en theeattributen. Maar ook zilveren snuif- en tabaksdozen waren in boedels vertegenwoordigd. Van Tol had naast een flinke hoeveelheid zilveren spullen, een enorme verzameling parelsieraden en een aanzienlijke hoeveelheid gouden voorwerpen. Gouden horloges, naaigerei en een met goud beslagen bijbel, psalm- en passieboek.⁶¹

Cornelis van Tol had bij zijn overlijden geen erfgenaam en besloot: “zijne woonhuisinge, staanden ende geleegeen op de Breedestraat, strekkende tot agter aan den Rhijn, met alle de

---

⁵⁸ ORA, 0508, Coll. Succ, inv. 210+30, fol. 1.

⁵⁹ Prak 1985 (noot 6), p. 115.

⁶⁰ Ibidem, p. 119.

⁶¹ Jan Tak had ook gouden voorwerpen in zijn boedel (14 stuks) maar aanzienlijk minder dan Cornelis van Tol (meer dan 50 stuks). Maar Tak had wel meer dan 4000 gulden aan contante penningen in zijn huis liggen. Boedelinventaris Jan Tak, ONA, 0506, inv. 2373, nots. Soetbrood, fol. 758v.

meubilen en cieraaden, welke tot het groot salet en de daaraanvolgende kaamer, eenigzints behooren; mitsgaders desselfs Buitenplaats, geleegeen aan den Hoogen Rhijndijk [...] met alle de meubilen en thuincieraaden, welke ten tijde van het overlijden van hem Heer comparanten op dezelve Buitenplaats zullen bevonden worden. Als mede de stal en 't woonhuisje mitsgaders het koetshuis aan den Lagen Rhijndijk", na te laten aan zijn neefje Vincent Snoeck.⁶² Dat was niet het enige wat Vincent Snoeck zou erven. Cornelis schonk hem ook zijn "silvere faas en koelvat, als mede zijne silvere girandolles, en voorts alle des heer Comparants boeken, rariteiten, mitsgaders kabinetje met alle de goude en silvere medailjes".⁶³ De rest van de inboedel werd op een veiling in 1781 verkocht. De boedel werd als volgt omschreven: "diverse fraaye en zeer moderne Meubilen, nevens een ongemeene Collectie van zeer Oude Blauwe en andere Gecouleurde Porcelynen, supra fyne Lywaaten, extra curieus Beddengoed, Ledikanten, Spiegels en een menigte andere Goederen; Koper en Tin, de Thuyn-Cieraaden, Broei-bakken en Ramen, Orangerie, Water en andere Gevogeltens, als mede een Tent-schuit."⁶⁴

Cornelis van Tol liet in zijn testament een bepaling opnemen dat Vincent Snoeck het huis aan de Breestraat en de buitenplaats bij het leven niet mocht verkopen.⁶⁵ Zo'n bepaling was niet ongebruikelijk in regentenfamilies; er werd getracht een huis zo lang mogelijk in de familie te behouden. Hoewel Vincent Snoeck, gezien de inventaris, al met een dubbele achternaam door het leven ging, liet hij als uiting van dank zijn achternaam officieel veranderen in Snoeck van Tol.⁶⁶

Vincent Snoeck van Tol was de zoon van Matthijs Snoeck (o.a. kapitein schutterij en vroedschap van Leiden) en Anthonia Marcus.⁶⁷ Matthijs Snoeck was geboren in Papendrecht, maar kwam naar Leiden voor een studie rechten. In 1755 stond hij ingeschreven aan de universiteit en een jaar later was hij getrouwd met Antonia Marcus. Samen kregen zij dertien kinderen.⁶⁸ Vincent Snoeck van Tol was de op vier na jongste en de vierde jongen van het gezin. Bij het overlijden van Cornelis van Tol was Vincent Snoeck van Tol tien jaar oud en dus minderjarig. Om die reden viel Breestraat 24 onder beheer van zijn vader Matthijs. In de literatuur worden enkele modernere verfraaiingen van het interieur aan deze Snoeck senior toegedicht.⁶⁹ Zo zou hij verantwoordelijk zijn voor de neoclassicistische schouwen en betimmeringen in de voorkamer van de suite en in het kleine salet

---

⁶² ONA, 0506, inv. 2311, nots. Thijssen, 1782, fol. 34. Ook de broer van zijn overleden vrouw kreeg een deel van de erfenis. Doop van Vincent van Tol, DTB, 1004, inv. 253, (1770).

⁶³ Testament van Cornelis van Tol, ONA, 0508, inv. 2310, nots. Thijssen, fol. 19.

⁶⁴ *Leydse Courant*, 26/03/1781; p. 3

⁶⁵ ONA, 0506, inv. 2310, nots. Thijssen, fol. 19.

⁶⁶ In 1803 maakte hij dit officieel, ONA, 0506, inv. 2713, nots. Van Bergen, (1803), fol. 505-507. Vincent Snoeck van Tol was overigens het broertje van Samuel Snoeck, die zich na het huwelijk met de Enkhuizer regentendochter Cornelia Petronella van Loosen, Snouck van Loosen liet noemen.

⁶⁷ Prak 1985 (noot 6), p. 413.

⁶⁸ Ibidem, p. 413.

⁶⁹ Lunsingh Scheurleer 1989 (noot 28), pp. 109-110 en folder E.R. Wagenaar, bouwhistorisch archief M&A Leiden.

aan de Breestraatzijde. Helaas is er van het toenmalige interieur weinig overgebleven. Het interieur werd in 1918 verkocht, compleet met behang en betimmeringen (afb. 41 en 42).⁷⁰

Vincent Snoeck van Tol stond in 1789 ingeschreven aan de Leidse universiteit voor de studie rechten. In datzelfde jaar trouwde hij met de vijf jaar oudere Machteld Geertrui Jordens (Deventer 1765 - Deventer 1821).⁷¹ Machteld was de dochter van Hendrik Willem Jordens en Aleida Maria Jordens en gelineerd aan de invloedrijke regentenfamilie Jordens te Deventer.⁷² In 1790 kregen zij hun enige kind: Matthijs Snoeck van Tol.

Vincent Snoeck van Tol heeft in Leiden, anders dan zijn oom, weinig gedaan op bestuurlijk gebied.⁷³ Dit was ook niet nodig gezien de omvangrijke erfenis, hij kon lekker rentenieren. In Leiden hield Vincent zich meer bezig met de koop en verkoop van onroerend goed. Zo kocht hij in 1795 voor f. 1560,- twee huizen aan de Boommarkt. Deze lagen links van het pand van Breestraat 24 dat doorliep tot op de Boommarkt (afb. 43).⁷⁴ Beide huizen werden verhuurd. In 1803 en 1808 kocht Vincent Snoeck van Tol nog twee woonhuizen. Ditmaal aan de Breestraat, aan de rechterzijde van Breestraat 24 (afb. 44). Beide panden werden eveneens verhuurd.⁷⁵ In 1791 had Vincent Snoeck van Tol ook Kasteel Zwieten gekocht, wat korte tijd door hem werd bewoond. Na drie jaar werd het kasteel verkocht voor de sloop.⁷⁶ In datzelfde jaar kocht Vincent Snoeck van Tol de buitenplaats Rijnoord voor f 31.600,-. Twee jaar daarna werd ook de buitenplaats Vredebest van hem voor 7200 gulden.⁷⁷ Rijnoord gaat zeven jaar na de aankoop weer van de hand, in 1801 voor f 24.000,-.⁷⁸ De buitenplaats Tols-lust was ook nog steeds in zijn bezit, deze kon hij immers niet verkopen. Daarom plaatste hij in januari 1805 een advertentie in de *Oprechte Haarlemsche Courant* om de buitenplaats te verhuren.⁷⁹ Tols-lust werd aangeprezen als volgt: "Voorzien van verscheiden behangen Kamers, twee Koepels, als een aan den Rhyn, en een aan den Hoogen Rhyn-dyk, Orangerie, Tuinmans-wooning, Stallinge voor vier paarden, twee Koetshuizen, Koetsier-Wooninge, Schuithuis enz." Zelf maakte Vincent Snoeck van Tol alleen nog gebruik van een speelhuisje bij de Hogewoerdse poort.

Bij het overlijden van Vincent Snoeck van Tol in 1821 was zijn zoon Matthijs Snoeck van Tol zijn enige erfgenaam. Matthijs Snoeck van Tol was werkzaam als advocaat in Deventer en had geen belangstelling voor het bezit van zijn vader in Leiden. Kort na Vincents overlijden werd alles op een

---

⁷⁰ Een gedeelte werd aangekocht door museum de Lakenhal en staat tentoongesteld in de 'Gele Papezaal'.

⁷¹ DTB, 1004, inv. 46, fol. 239 (25 september 1789).

⁷² *Nederlands Patriciaat*, 52 (1966), pp. 229-230.

⁷³ Mogelijk kon hij niet toetreden tot de vroedschap, omdat een van zijn oudere broers al lid was. Wel was hij hoofdingeland van Rijnland, *Nederlands patriciaat*, 39 (1953), pp. 254-255.

⁷⁴ Gezien vanaf de Boommarkt (richting het zuiden). Bonboek Gasthuisvierendeel, 0501A, inv. 6612, fol. 302v en 303v.

⁷⁵ Gezien vanaf de Breestraat (richting het noorden). Bonboek Gasthuisvierendeel, 0501A, inv. 6612, fol. 276-276v.

⁷⁶ Rijken 2005 (zie noot 49), pp. 164-165.

⁷⁷ W.M.C. Regt, 'Alphensche buitenplaatsen', *Leids Jaarboekje*, 17 (1920), pp. 143, 243.

⁷⁸ ONA, 0506, inv. 2712, nots. Van Bergen, fol. 161.

⁷⁹ *Oprechte Haarlemsche Courant*, 10 en 22 januari 1805, p. 4.

openbare veiling verkocht.⁸⁰ Tols-lust werd verkocht voor 250 gulden en 42 stuivers. Bij de verkoop zat inbegrepen het huis en de stal aan de Kerkstraat, het koetshuis eveneens aan de Kerkstraat en “het regt tot zekere bank in de gereformeerde kerk te Leiderdorp voorschreeve bekend onder de naam van den Bank van Tolslust”.⁸¹

Het huis van Breestraat 24 werd bij de publieke verkoop als volgt omschreven: “Een kapitaal, aanzienlijk, extra groot, ruim, hecht, sterke, bijzonder wel doortimmerd [...] dubbel huis en erve, voorzien van eenen schoonen en ruimen gang, belegd met extra schoone zarken en dito lambrisering, eene bij uitnemenheid fraaye Wenteltrap, voorts van onderscheidene zeer spatieuze meest geplafonneerde, behangen en met marmereen schoorsteenmantels voorziene beneden en bovenkamers en vertrekken, waar onder bijzonder uitmunten, twee extra fraaije, met zijde behangen zalen en suite, zeer rijk gedecoreerd, met heldere spiegels en uitmuntende van zeldzaam marmer bewerkte schoorstenen, en eene zeer fraaije en extra aangenaame eetzaal, het uitzigt hebbende op den Rhijn- of Boommart, wijdens twee keukens, uitmuntende kelders en zolders, knechts en Meidenkamers en verdere offices, staande en gelegen in de Nobel- of Breedestraat over de Schoolsteeg en uitkomende met de voorschreeve Eetzaal en een Poort aan den Rijn of Boommart te Leyden voorschreven.”⁸² Inbegrepen bij de koop waren meubels uit de grote zaal en suite, waaronder de gordijnen, portieres, de vensterbankkussens, twee ecrans, 28 fauteuils en een ijzere haard, alles voor 500 gulden! In 1822 werd door de rijke bankier Andries Stadnitski voor het huis f 14.900,- betaald.

---

⁸⁰ Behalve het speelhuysje dat overging op de zus van Vincent, Maria Adriana Snoeck en haar man Leopold van Puttkammer. Vincent Snoeck van Tol liet in zijn testament opnemen dat de “speeltuin op den staat mijnen boedels zal worden begroot op een som van 4000 guldens”.⁸⁰ Gezien de hoge prijs moet deze speeltuin een aanzienlijk optrekje zijn geweest. Testament Vincent Snoeck van Tol, NNA, 0507, inv. 164, nots. Van Hemeren, 1821, fol.249, nr 48.

⁸¹ NNA, 0507, inv. 164, nots. Van Hemeren, 1821, fol.257, nr 49. Niet inbegrepen bij de verkoop waren “de twee in schoorstenen gemetselde frankleijns”. Ik heb niet kunnen vinden wat ‘frankleijns’ is.

⁸² NNA, 0507, inv. 164, nots. Van Hemeren, (1821), fol.267. Hoewel Vincent Snoeck van Tol tot aan zijn overlijden eigenaar was van dit huis, werd het sinds 1818 verhuurd aan een douairière.

Jan Tak en Breestraat 117

Evenals Breestraat 24 kent het woonhuis Breestraat 117 een lange geschiedenis. Het grote pand, in oude bronnen ook wel 'De Goliath' genoemd, werd op 31 december 1740 door Nicolaas Romswinkel gekocht.⁸³ Hij overleed in 1755, waarna het pand overging op zijn echtgenote Catharina Marcus. Zij werd echter in 1760 onder curatele geplaatst, waarna het pand in 1762 werd verkocht aan Jan Tak voor 11.500 gulden.⁸⁴ Het kleine pand, het zogenaamde 't Cleyne Moriaenshooft', kwam kort daarna in Taks bezit. Dit pand was tot 1611 deel van het naastliggende pand geweest; 't Morianshooft. Het werd in 1737 gekocht door Johanna van Dongen voor f 1700,-.⁸⁵ Zij kocht het huis voor haar ongehuwde kinderen. Deze woonden gezamenlijk in het pand aan de Breestraat tot 1752. Na een boedelscheiding tussen broer Hendrik Trap en zusters Elisabeth en Johanna Trap, werden de zusters eigenaar, waarna Elisabeth Trap, na het overlijden van haar zuster, de enige eigenaar werd. In 1776 kocht Tak het buurpand 't Cleyne Moriaenshooft' voor 1400 gulden en voegde het samen met zijn eigen woning (afb. 45).⁸⁶ In het 'Register van verbouwde huizen' staat bij het jaar 1777: "'t Huis van Doctor Jan Tak N. 13 geheel vernieuwt en getrocken aan N. 14".⁸⁷ In 1768 was de verponding voor alleen 'De Goliath' al berekend op 33 gulden en 7 stuivers; de twee huizen samen kwamen op een verponding van 42 gulden en 10 stuivers uit.⁸⁸ Met zijn laatste aankoop had Jan Tak drie panden op een rij, want Breestraat 119 was in 1770 ook al in zijn bezit gekomen.⁸⁹ Dit pand was echter niet voor eigen gebruik maar werd verhuurd (afb. 46 en 47).⁹⁰

Jan Tak (Middelburg 17xx – Leiden 1780) was de zoon van Samuel Tak en Suzanna Dijserinck. Net als zijn ouders werd Jan Tak geboren in Zeeland, in Middelburg. Zijn vader, koopman in linnen en katoen, trouwde in 1723 met Suzanna Dijserinck.⁹¹ De zoons Cornelis en Samuel Tak bleven in Middelburg, waar zij werkten als kooplieden, mogelijk in het bedrijf van hun vader.⁹² Dochter Susanna Tak volgde haar broer Jan naar Leiden, nadat ze in 1760 in Middelburg met de Leidse

---

⁸³ Bonboek Wolhuis, 0501A, inv. 6611, fol. 76v. Dit pand had een achteruitgang in de Wolsteeg, zie fol. 164.

⁸⁴ Bonboek Wolhuis, 0501A, inv. 6611, fol. 76v en 164.

⁸⁵ Bonboek Wolhuis, 0501A, inv. 6611, fol. 76.

⁸⁶ Bonboek Wolhuis, 0501A, inv. 6611, fol. 76 en 76v.

⁸⁷ Register van verbouwde huizen, 0501A, inv. 3876 (1777-1794).

⁸⁸ Kohieren van de verponding en de stedelijke recognities, 0501A, inv. 3651 (1768).

⁸⁹ Hij kocht dit hoekpand voor 6360 gulden, Bonboek Wolhuis, 0501a, inv. 6611, fol. 77.

⁹⁰ Boedelinventaris, ONA, 0506, inv. 2373, nots. Soetbrood, fol. 723. Ook dit huis werd opgeknapt want in het jaar 1776 wordt de verponding voor dit pand berekend op 27 gulden en 10 stuivers. Kohieren van de verponding en de stedelijke recognities, 0501A, inv. 3667, fol. 19v (1776).

Volgens de boedelinventaris bezat Jan Tak nog meer huizen in Leiden, waaronder een huis aan de Langebrug gekocht voor 3053 gulden in 1764 (0501A, inv. 6611, fol. 166v), en een huis in de Wolsteeg gekocht voor 300 gulden in 1767 (0501A, inv. 6611, fol. 164v).

⁹¹ Zeeuws Archief, DTBL Zierikzee 5A (Index NG trouwregisters 1701-1750), datum ondertrouw 29 juni 1723 en *Nederlands patriciaat*, 44 (1958), p. 309.

⁹² ONA, 0506, inv. 2086, nots. Wolff, fol. 469.

koopman en lakenfabrikant Jacob le Poole was getrouwd.⁹³

Wanneer Jan Tak precies naar Leiden kwam is onduidelijk. Dit is opvallend omdat immigranten (en emigranten) verplicht werd een acte van cautie mee te brengen. Akten van cautie waren akten waarbij een zekere instantie of een zeker persoon zich borg stelde voor het onderhoud van de immigrant indien deze tot armoede kwam te vervallen. Echter, het is waarschijnlijk dat migranten boven een zeker grens van gegoedheid, waar die precies ook gelegen heeft, geen akte nodig hadden.⁹⁴ Dit zou kunnen betekenen dat Jan Tak toen hij naar Leiden kwam niet onvermogen was. Gezien Tak's vele bezittingen in Zeeuws Vlaanderen, zou dit best eens kunnen kloppen.⁹⁵ De reden dat Jan Tak naar Leiden kwam, is waarschijnlijk voor een studie geneeskunde. De medische faculteit van Leiden genoot in de achttiende eeuw een groot aanzien. Dit was vooral te danken aan het werk van Herman Boerhaave. Zijn praktische benadering van de geneeskunst trok mensen van heinde en verre naar Leiden. Zo ook Jan Tak, want in 1748 staat hij ingeschreven als student geneeskunde aan de Leidse universiteit.⁹⁶ Helaas bleef zijn leeftijd onvermeld en moeten we volstaan met het bijschrift *anno academicos habens* (heeft de academische leeftijd bereikt). Deze leeftijds aanduiding kon variëren tussen 16 en 26 jaar.⁹⁷ Na zijn studie besloot Tak zich in Leiden te vestigen. Rond 1750 kon men in de stad een goed bestaan opbouwen als arts. Zij profiteerden nog van de reputatie van hoogleraar Boerhaave, die Leiden gedurende dertig jaar een paradijs voor medici had gemaakt.⁹⁸

In 1750 stond Tak ingeschreven bij de Doopsgezinde Gemeente, de overtuiging die hij van huis uit had meegekregen.⁹⁹ Op 18 augustus 1757 trouwde hij met de eveneens doopsgezinde Maria Magdalena van den Bogaard (Leiden c. 1725 – Leiden 1766).¹⁰⁰ Maria van den Bogaard was de dochter van Jan van den Bogaard en Magdalena Maria van den Bogaard.¹⁰¹ Maria was enig kind in het welgestelde gezin Van den Bogaard. Jan van den Bogaard kwam uit Haarlem en was een karmozijnverver. Samen met Maria's grootvader, Dirk van den Bogaard, had hij een bedrijf in

---

⁹³ DTB, 1004, inv. 208, fol. 111. Zij overleed in 1797 te Leiden.

⁹⁴ H.A. Diederiks e.a., *Een stad in achteruitgang. Sociaal-historische studies over Leiden in de achttiende eeuw*, Leiden 1978, p. 150. Ook in de poorterboeken komt Jan Tak niet voor. Poorterboeken waren boeken waarin steden nieuwe burgers registreerden. Als poorter had men vooral economische rechten. Zo hoefden poorters geen tol te betalen, mochten zij door een gilde als meester worden aangenomen en konden zij de meeste beambten uitoefenen. Het poorterschap was een privilege waarvoor flink betaald moest worden. Alleen het vermogende deel van de stedelijke bevolking kon dit betalen.

⁹⁵ Boedelinventaris Jan Tak, ONA, 0506, inv. 2373, nots. Soetbrood, fol. 725-728. Ervan uitgaand dat deze al in zijn bezit waren voordat Tak naar Leiden kwam. Dit is aannemelijk want naar land dat ver van het woonhuis lag werd nauwelijks omgekeken en werd vaak ervaren als een last omdat pachters vaak niet of veel te laat betaalden. Prak 1985 (noot 6), p. 137.

⁹⁶ Inschrijving 6 mei 1748 voor studie medicijnen, Kroon 1925 (noot 11), p. 1021.

⁹⁷ M. Zoeteman, *De studentenpopulatie van de Leidse universiteit 1575-1812*, Leiden 2011, pp. 91, 124.

⁹⁸ Prak 1985 (noot 6), p. 115.

⁹⁹ Doopsgezinden gemeente, Lidmaten- en doopregisters van de Verenigde gemeente, 1737-1820, 0014, inv.38.

¹⁰⁰ DTB, 1004, inv. 41, fol. 69v. Hierin stond vermeld dat Jan Tak uit Middelburg kwam.

¹⁰¹ DTB, 1004, inv. 206, fol. 83v. Waarschijnlijk waren Jan van den Bogaard en Magdalena Maria van den Bogaard, nauwe familie van elkaar. De Baar 1988 (noot 50), p. 27.

Leiden.¹⁰² Toen haar vader in 1759 overleed was Maria de enige erfgenaam. Van haar grootvader erfde Maria tevens een reeks huizen omtrent Marendorp, die zij inbracht in haar huwelijk met Jan Tak.¹⁰³ Jan Tak en Maria van den Bogaard kregen vier kinderen.¹⁰⁴ Tak woonde voor het huwelijk al op de Breestraat, maar mogelijk was de uitbreiding van het gezin een reden om op zoek te gaan naar een groter huis.¹⁰⁵ Op 9 februari 1762 kocht Tak het grote pand aan de Breestraat.¹⁰⁶ Maria van den Bogaard overleed kort na de geboorte van haar jongste kind in 1766. Tak bleef niet lang alleen, want in 1768 hertrouwde hij met Maria Suzanna Barnaart (Haarlem 17xx – Leiden 1799), waarschijnlijk een telg van de gefortuneerde Haarlemse familie Barnaart.¹⁰⁷ Samen woonden zij in het huis aan de Breestraat tot het overlijden van Jan Tak in 1780. Na zijn dood trouwde Maria Barnaart met Jan Pauluszn Markon.¹⁰⁸ Zij bleven in het pand aan de Breestraat wonen. Markon stierf in 1788 en nog datzelfde jaar werd Breestraat 117 te koop gezet. Het huis werd in een advertentie in de *Leydse Courant* omschreven als een: “aanzienlijk hegt en sterk en binnen weinig jaaren voor ’t grootste gedeelte uit de grond nieuw gebouwd Huys en Erve, voorzien met verscheide ruime behange, beschilderde en andere boven en beneden Vertrekken, staande ende gelegen in het best van de Stad Leyden, op de Nobel of Breede Straat, tegen over het Raadhuis en uitkomende in de Wolsteeg.”¹⁰⁹

De eigenaren van het huis waren Taks twee nog levende erfgenamen, Maria Barnaart en dochter Magdalena Maria Tak. Het huis werd in 1789 verkocht aan Nicolaas Paradijs, professor aan de Universiteit Leiden voor 19.900 gulden.¹¹⁰ De koopovereenkomst van 1789 staat vermeld in de waarboeken. De waarboeken bestaan uit afschriften van de overeenkomsten die werden gesloten in het bijzijn van twee schepenen. De akten geven vaak specifieke informatie zoals namen van kopers en verkopers, beleningen van het pand (wie de burens zijn) en andere bijzonderheden.¹¹¹ In het geval van Breestraat 117 bleek dat het pand in die tijd o.a. over een ‘grootte en kleyne salet’, ‘een grote saal’, ‘kinderkamer’, ‘concertkamer’ en ‘rode kamer’ beschikte. De waarboeken geven samen

---

¹⁰² Waar de heren Van den Bogaard zich precies mee bezighielden is onbekend. Waarschijnlijk zaken m.b.t. de lakenhandel. ONA, 0506, inv. 2064, nots. Wolff, fol. 5.

¹⁰³ Testament Dirk van den Bogaard, ONA, 0506, inv. 2082, nots. Wolff, fol. 545. Het merendeel van de huizen werd in 1781 verkocht, 0501A, inv. 6626, fol. 391v, 392v-397v. Daarnaast werd Tak eigenaar van enige lijfrenten van grootvader Dirck van den Bogaard. Een lijfrente werd afgesloten op een persoon, het lijf. Het was zaak dat het lijf waarop de rente was uitgeschreven zo lang mogelijk in leven bleef, om zo maximaal rendement uit de belegging te halen. Prak 1985 (noot 6), p. 122 en ONA, 0506, nots. Kreet, inv. 1965, fol. 14-15.

¹⁰⁴ Samuel geboren 1760 overleden 1784, Jan Dirck 1761-1762, Cornelis Abraham 1762-1765 en Magdalena Maria 1763-1807 (zij kwam om het leven door de buskruitramp). DTB, 1004, inv. 285, pp. 787-788.

¹⁰⁵ Bijschrift huwelijksakte. DTB, 1004, inv. 41, fol. 69v. Het is onbekend waar aan de Breestraat Tak eerder woonde.

¹⁰⁶ Bonboeken Wolhuis, 0501A, inv. 6611, fol. 76v-76 (1762), pp. 87-89.

¹⁰⁷ DTB, 1004, inv. 209, fol. 2.

¹⁰⁸ DTB, 1004, inv. 45, fol. 193v.

¹⁰⁹ *Leydse Courant*, 13/10/1788, p. 2

¹¹⁰ Waarboeken, 0506, inv. 67+10V, fol. 34. Dit is een flinke waardevermeerdering. De waarde van een huis werd o.a. bepaald door de ligging. Bij verkopen werd als het ging om het middengedeelte van de Breestraat, gesproken over “het beste van de Breedestraat”. In 1815 werden huis en inboedel in het openbaar geveild. Daarna bewoonden verschillende families het huis.

¹¹¹ De waarboeken geven soms informatie die in de boedels ontbreekt.

met de boedelinventaris die na het overlijden van Jan Tak was opgesteld, een goede indruk van de indeling en het interieur van Breestraat 117.¹¹²

Onder de schuine daken van de huizen waren altijd enige zolders gesitueerd, zoals een provisiezolder, kruipzolder, turfzolder en kleerzolder. Vaak werd de zolderruimte door middel van een latten tussenwand verdeeld. Dit was waarschijnlijk ook het geval op Breestraat 117 (afb. 48). In de boedel worden meerdere zolders beschreven, waaronder een kleerzolder waar de was geperst en opgehangen werd. Hier bevonden zich een mangel en een pers. Ook vouwplanken en klerstokken werden hier bewaard. Op de klerstokken werd de vochtige was gedroogd waarna de was onder een mangel werd plat gewalst of op vouwplanken werd gesteven en gestreken.¹¹³ De kruipzolder was, evenals de vliering, een plaats voor opslag. Hier werd al het overbodig meubilair naartoe verbannen. Zo lagen hier een partij lijsten van schilderijen en ‘voorts rommeling’. Ook de naaikamer was waarschijnlijk op de zolderverdieping gelegen. Hier lag vooral veel linnengoed: zakneusdoeken, schorten en sokken. Ook diverse waaiers, stukken kant en enige sieraden waren hier opgeborgen. Opvallende voorwerpen in deze ruimte waren “twee verrekeykers”, een merkwaardige plaats!

Voorts wordt de slaapkamer genoemd. Het notenbomen kabinet bevatte kleren van mevrouw Tak. De kleren van Jan Tak werden niet specifiek genoemd, maar de hoeveelheid aanwezige manskousen en een mansjapon lijken hierop te duiden. In de buurt van de slaapkamer bevond zich het kleine schilderijenkamertje. In deze kamer stond een grote porseleinkast met daarin tal van schalen, kommen, kopjes en schoteltjes. Ook 31 porseleinen “Leyse” borden en 46 porseleinen borden met “Zonnebloem met het voogeltje” waren hier opgeborgen. Voorts lagen hier ook enige lappen stof (damast, diemet en bommazijn), maar ook een telescoop en een “optica spiegel” (een kijkdoos). Verder hingen in de ruimte vijf schilderijen en stonden enkele ijvoren beeldjes op een kastje. De schilderijenkamer zelf was bijna uitsluitend voorbehouden aan de schilderijen (afb. 49). Echte verzamelaars, zoals Jan Tak, reserveerden een aparte kamer voor hun collectie. Omdat zo’n toonkamer niet ten koste mocht gaan van de ontvangstruimte beneden, werd er een vertrek op de eerste verdieping voor vrijgemaakt. De vormgeving van de schilderijenkamer is ontleend aan de destijds moderne neoclassicistische Franse architectuur; dit komt onder meer tot uiting in de aangetroffen draairamen.¹¹⁴ De meubilering van de ruimte was minimaal; er waren

---

¹¹² Omdat in de waarboeken en in de boedelbeschrijving weinig aanwijzingen worden gegeven over waar een ruimte zich in het huis bevond, blijft het lastig om een precieze reconstructie te maken van de indeling van het huis. De ligging van de kamers ten opzichte van de straat of van andere ruimtes werd vaak nauwelijks beschreven. Bovendien is de route van de boedelbeschrijving niet altijd even duidelijk, soms lopen ze van boven naar beneden, dan weer andersom of soms lijkt er helemaal geen logica in te zitten.

¹¹³ Fock 2001 (noot 27), p. 258.

¹¹⁴ Het blijkt hier nu om de vroegst bekende voorbeelden van zogenoemde empire-ramen in Nederland te gaan. Doorgaans zijn dit schuiframen met grote ruiten en een brede middenstijl, waardoor draairamen worden gesuggereerd. In Breestraat

slechts “vier gordijnen voor de glazen, een ingeleijd tafeltje met een gewascht kleedje en een kleed op de vloer”. De overige ruimte stond volledig ter beschikking van de 114 schilderijen die hier tentoon werden gesteld. De verzameling bevatte onder andere werken van Rubens, Breughel, Rembrandt en Dou. Ook de NELRI-serie, een humoristische reeks van vijf pastels van de hand van Cornelis Troost, was in Taks bezit gekomen.¹¹⁵ Het was gebruikelijk dat verzamelingen schilderijen en boeken meteen door de familie werden verkocht na het overlijden van de verzamelaar, en ook de collectie van Jan Tak werd ter veiling gebracht. Dit gebeurde in fases. In 1780 werd zijn collectie prenten en tekeningen geveild, in 1781 de schilderijen (afb. 50 en 51). De opbrengst van de prenten lag rond de 7540 gulden en de veiling van de schilderijen bracht f 27.075 op!¹¹⁶ In de verkoopcatalogus die bewaard wordt in het RAL is in de kantlijn aangegeven wie de schilderijen kocht en voor hoeveel. Een aantal werken werd op de veiling door familieleden weer teruggekocht (afb. 52).

Naast de schilderijenkamer bevonden zich nog meer representatieve ruimtes op de eerste verdieping. Deze kamers waren voornamelijk in gebruik als slaapkamers. De status van deze ruimtes was aanzienlijk minder dan van de representatieve ruimtes op de begane grond. Toch werden ook in de slaapkamers een flink aantal stoelen, tafeltjes en serviesgoed beschreven, wat de indruk wekte dat men hier ook in gezelschap kon vertoeven. Zo ook in de ‘Groene’ en de ‘Rode’ kamer. Vertrekken werden vaak naar de kleur van het behang vernoemd. Hoewel het uit de boedel of de waarboeken niet duidelijk wordt om wat voor behang het precies gaat, is wel zeker dat het behang van de rode kamer een zekere waarde had. Dit behang zou namelijk bij de verkoop in 1789 niet worden achtergelaten in het huis.¹¹⁷ De verschillende meubels van de kamers waren in dezelfde rode kleurstelling uitgevoerd. Zowel de rode als de groene kamer was rijk gemeubileerd en beschikte over een lit d’ange, een hemelbed waarvan de hemel aan het voeteneinde aan het plafond was opgehangen. Verder stonden er in beide ruimtes een notenbomen kast met daarin het nodige linnengoed (alleen in de groene kamer lagen in één kast al 434 servetten) en hingen er schilderijen aan de muur.

Ook de kamer van de jonge heer lag waarschijnlijk op de eerste verdieping. In deze ruimte stond een paviljoen met groen saai; dit leek op een ledikant maar was een soort eenvoudiger

---

117 betreft het echter echte draairamen, wat ze nog unieker maakt. P.C. Meijers, Bouwhistorisch rapport Breestraat 117 te Leiden (januari 2005).

¹¹⁵ Bibliotheek RAL – Catalogus van een uitmuntende verzameling, gekleurde en ongekleurde tekeningen en eenige prenten. Door de beroemste en voornaamste Nederlandsche en andere meesters, In veele jaaren met veel kundigheid byeen verzameld, en nagelaaten, door wylen den Weledelen Heer Jan Tak en

Bibliotheek UVA – Catalogus van een extra fraai kabinet, konstige en plaisante schilderyen, door de voornaamste Nederlandsche en andere meesters, als mede de voornaamste stukken crajon door C.Troost en anderen ... bij een verzameld ... door ... Jan Tak ... Dewelke alle publicq verkogt zullen worden ... Op woensdag den 5. september 1781.

¹¹⁶ Dat was meer dan wat voor een gemiddeld huis aan het Rapenburg werd betaald in de achttiende eeuw.

¹¹⁷ Waarboeken, 0506, inv. 67+10V, fol. 34.

uitvoering hiervan. Verder waren hier aanwezig een spiegel, een hangoortafel en kleedje, stoelen, kleden en tapijten op de vloer, en een object dat wordt omschreven als een “Engels elektriseer Machine”.

De eetzaal van Breestraat 117 was uitgerust voor een bescheiden aantal genodigden.¹¹⁸ Hier stonden zes stoelen met trijpen kussens. Een groot deel van de ruimte werd in beslag genomen door een klavecimbel.¹¹⁹ Deze zorgde voor wat vrolijke muziek tijdens of na de maaltijd wanneer men gezeten nog aan een glaasje nipte of een rokertje opstak. Voorts stond in de ruimte een pultrum (een schrijfmeubel) met twee armlakers en een mahoniehouten voet. De kamer was uitgerust met een hoekbuffet en een vast buffet. Een hoekkast of hoekbuffet werd in de tweede helft van de achttiende eeuw op grote schaal gebruikt. Dit type meubilair maakte optimaal gebruik van de ruimte en sloot aan op de contemporaine voorkeur om de wandvlakken in elkaar over te laten vloeien.¹²⁰ Een vast- of pronkbuffet was vaak in de betimmering van de ruimte opgenomen, meestal in de vorm van een verdiepte, van boven afgeronde nis en vaak afgesloten door deuren.¹²¹ Bovenin het buffet werd het glaswerk tentoongesteld terwijl onderin vaak een koelvat was geplaatst waarin men de glazen kon koelen en afspoelen. Het laatste kwart van de achttiende eeuw waren buffetnissen al een beetje uit de mode en koos men vaker voor een tegen de wand geplaatst buffet (zoals in het kleine salet te vinden was).¹²² In een andere kast werd een enorme hoeveelheid servies en tafellinnen bewaard. Ten behoeve van de vele maaltijden die men op een dag nuttigde, waren er grote aantallen tafellakens en honderden servetten nodig. Wat betreft decoratie deed de eetzaal niet onder voor de andere ontvangstvertrekken. Voor de schoorsteen hing een spiegel en twaalf beeldjes sierden de ruimte.

De ‘boekkamer’ was een bibliotheekvertreke. In de kamer stonden enkele boekenkasten opgesteld die met gordijnen konden worden afgesloten. Om de bovenste plank te bereiken was ook een ladder aanwezig.¹²³ Verder stond hier een studeertafel en een comfortabele leuningstoel. Ook was hier aanwezig een “simpliciekastje” (of simplicia kastje) en enige instrumenten.¹²⁴ En stonden in deze kamer “eenige insecten in liquers en eenige preparaten”.

---

¹¹⁸ Wanneer er beneden niet genoeg ruimte was voor een eetzaal werd er een verdieping hoger een eetkamer ingericht. Dit was mogelijk het geval in het huis van Jan Tak. De Jong 1987 (noot 54), p. 148.

¹¹⁹ Mogelijk is dit de concertkamer waar in de waarboeken naar werd gerefereerd.

¹²⁰ Fock 2001 (noot 27), p. 282.

¹²¹ Fock 1999 (noot 31), p. 50.

¹²² Ibidem, p. 61.

¹²³ Van de bibliotheek werd een catalogus geformeerd, maar deze is helaas niet gevonden.

¹²⁴ Simplicia zijn de enkelvoudige geneesmiddelen, zoals die door de apothekersgilden gebruikt werden voor opleiding en examinering van leerlingen. De potten en flesjes in het kabinet bevatten farmaceutische monsters en ingrediënten voor geneesmiddelen, zoals die gewoonlijk in een 18e-eeuwse apotheek werden gebruikt. D.A. Wittop Koning en T.H. Lunsingh Scheurleer, ‘De simpliciakast van het Collegium Medico-Pharmaceuticum te Delft’, *Bulletin van het Rijksmuseum* 8 (1960), pp. 69-82.

Naarmate de kamers op de eerste verdieping een voornamelijk functie hadden, omdat de bewoners er zelf veel vertoefden of omdat hier de logeervertrekken waren gelegen, werd het trappenhuis ook in aanzien verhoogd (afb. 53 en 54). In de achttiende eeuw ontstond de voorliefde voor statige trappenhuisen met soms voor de bedienden een aparte, eenvoudige trap elders in het huis. Zo ook in het huis van Jan Tak. De trap die in het midden van het huis was gesitueerd, werd in licht voorzien door lantaarns. Buitendaks waren deze veel soberder van vorm dan de sierlijke binnenlantaarn in Breestraat 117 (afb. 56).

Op de begane grond was de grote zaal gesitueerd (afb. 56 en 57).¹²⁵ In de grote zaal stonden twaalf houten stoelen bekleed met damast, ook de gordijnen waren van rood Oost-Indisch damast. Deze kleur kwam overeen met de muren die met een rood trijpen behang waren gedecoreerd. De ruimte was voorzien van een koffie- en theeservies bestaande uit twaalf schoteltjes en elf kopjes thee goed en elf paar koffiegoed. Van borden, schalen en bokalen is in deze ruimte geen spoor. Deze kamer werd dus duidelijk niet als eetkamer gebruikt, maar als ruimte waar men bijeen kwam voor gezelschap en spel. In de grote zaal werden dan ook vijf speeltafeltjes aangetroffen. Speeltafeltjes waren begin achttiende eeuw nog een nieuw meubeltype, maar werden in de loop van de eeuw enorm populair. Speeltafeltjes hadden vaak een bekleed blad in tegenstelling tot theetafeltjes die vaak 'verlakt' of rood van kleur waren. Theetafeltjes werden samen met een lage gueridon gebruikt, waarop de waterketel met theewater stond. De hoge gueridon waarop een kandelaar of girandole kon worden geplaatst stond vaak in de buurt van de speeltafeltjes om zo de spelers van licht te voorzien.¹²⁶ De schoorsteen in de grote zaal was geheel van marmer. Naast de schoorsteen hingen twee vergulde branches. Op de schouw stond een pendule. Voor de schoorsteen en boven twee deuren hingen grisailles die door Gerard Laraisse waren geschilderd.¹²⁷ Deze werken zijn verloren gegaan. De ruimte werd verlicht door de vier vergulden "luusters" (een luchter met meerdere armen met daaraan geslepen kristallen). Tussen de ramen stond een penanttafeltje met daarboven een spiegel. De ruimte had een lambrisering waarvan de panelen niet strak en ornamentloos waren uitgevoerd maar die duidelijke accenten in de hoek of op het midden hadden.¹²⁸

Het spreekkamertje was niet berekend op zoveel mensen. Hier stonden maar vier stoelen opgesteld. In een kast stond een servies van grote waarde. Onder andere negentien groene roemers, vier kelken en twaalf fijn geslepen hypocrasglaasjes waren hier te vinden. Hypocras (of hipocras) was een gekruid soort wijn en was in de 18de eeuw bekend als een bruiloftsdrank. Bij de

---

¹²⁵ Dit was waarschijnlijk de kamer die tegen de tuin aan grenst. Hoewel de afbeeldingen van later datum zijn geven ze wel een idee van de afmetingen en inrichting van de ruimtes.

¹²⁶ Fock 2001 (noot 27), p. 226.

¹²⁷ Th.H. van Lunsing Scheurleer, A.J. Dissel en C.W. Fock, *Het Rapenburg. Geschiedenis van een Leidse gracht*, dl. II, Leiden 1987, p. 45.

¹²⁸ Lunsingh Scheurleer 1989 (noot 28), p. 67.

aankondiging van een huwelijk werden flessen hipocras bezorgd bij vrijwel iedereen die wat met de familie te maken had, regenten en deftige burgers, maar ook leveranciers en de tuinman.¹²⁹ Naast glaswerk lagen in de kast castanjemandjes, een Oost-Indische gekleurd theeservies, poppengoed en twaalf ivoren oestermesjes.

Het kleine salet, vaak ook wel de voorkamer genoemd, werd gebruikt voor korte visites (afb. 58). Soms werd deze ruimte ook aangeduid als spreekkamer. In het geval van Breestraat 117 is het dus goed mogelijk dat er meer van deze kleine ontvangstruimten waren (zie hierboven). In het kleine salet was de kleurstelling geel; zowel de twee fauteuils als de stoelen waren voorzien van geel trijp. Voor de ramen hingen gele glasgordijnen. De muren waren gedecoreerd met een geschilderd behang. Boven de deur en de schoorsteen hingen twee “geschilderde stukjes”. Op de grond lag een Schots kleed. De afwezigheid van grote aantallen kopjes en schotels, geeft aan dat hier maar kort werd verpozen. Achter het kleine salet was nog een klein kamertje. Mogelijk functioneerde deze ruimte als studeerkamer, want de inventaris vermeldt dat hier een schrijftafel, portefeuille met tekeningen, prenten, kaarten en linialen werden aangetroffen.

Het grote salet was qua aankleding deftiger dan het kleine salet en werd gebruikt voor uitgebreidere ontvangsten (afb. 59). De muren van het grote salet van Breestraat 117 waren gedecoreerd met “’t grijnbehangsel en drie grauntjes”. Grein was een stof van kameel- of geitenhaar, grau was een andere benaming voor grisaille. Dit waren waarschijnlijk de drie grisailles van de Antwerpse schilder Marten Josef Geeraerts. Een van de grisailles hing boven een schijndeur naar de vestibule (afb. 60). De kamer werd gedomineerd door een grote, marmeren schouw (afb. 60). De kamer was uitgerust met twaalf mahoniehouten stoelen met zittingen van blauw grijn. Voorts stond er een commode met marmeren blad in de kamer. Marmer was eveneens het blad van het penanttafeltje met vergulde voet dat tussen de vensters was geplaatst. In deze ruimte stond ook een “kleyn gebronsd beeldje” en aan de muur hingen zestien schilderijen. Het plafond is voorzien van stucwerk met een klein middenmotief (afb. 61). Daaromheen was een brede rand gemaakt, rond welke rocaille-voluten en bloemranken slingerden. Het middenveld was verder opengelaten met uitzondering van de vier hoeken, waarin landelijke trofeeën waren afgebeeld (afb. 62).¹³⁰

Jan Tak beschikte niet alleen over een kapitaal huis aan de Breestraat, ook had hij een buitenplaats genaamd Buitenzorg. Tak liet deze buitenplaats in 1759 volledig verbouwen. Hij was op dat moment ook in het bezit van de buitenplaats Bloemlust, die zijn vrouw Maria Magdalena van den Bogaard van haar vader had geërfd (afb. 64). Bloemlust lag ten westen van de stad Leiden aan de vroegere

---

¹²⁹ Prak 1985 (noot 6), p. 157.

¹³⁰ Het stucwerk in de hal en twee voorkamers boven uit dezelfde periode, maar veel eenvoudiger van aard. Lunsingh Scheurleer 1989 (noot 28), p. 104.

Morschdijk (nu de Morsweg) en liep door tot aan de Rijn (afb. 63). Het terrein van Bloemlust was door samenvoegingen van een aantal speeltuinen ontstaan. In 1742 kwam de speeltuin met speelhuis ter grootte van 57 roeden in het bezit van Maria's vader Jan van den Bogaard, die er 1500 gulden voor betaalde. Gezien de hoge prijs moet het speelhuis een flink optrekje zijn geweest. Na het overlijden van haar vader in 1759 erfde Maria de speeltuin. Rond dezelfde tijd was de buitenplaats Buitenzorg in het bezit van Jan Tak gekomen. Tak had dit buitenhuis net volledig laten moderniseren (waarmee de basis voor het huidige huis werd gelegd).¹³¹ Mogelijk ging om die reden Taks voorkeur uit naar Buitenzorg, want in 1760 verkocht hij Bloemlust voor f 1550,- aan Dorothea Musquetier.¹³²

De buitenplaats Buitenzorg lag tussen de Oude Rijn en de Hoge Rijndijk (afb. 65 en 66). Ook deze buitenplaats had zijn oorsprong in een speeltuin. Eind zeventiende eeuw stond er op deze plek al een hofstede.¹³³ De boedelinventaris van Tak geeft inzicht in hoe Buitenzorg was ingedeeld. Het huis beschikte over een flink aantal kamers. Allereerst waren daar natuurlijk de gebruikelijke zolders, een kapkamertje, een kelder met enig proviand, wijn en kaarsen. Tot de verbeelding spreekt "een loopend braadspit met de daar bij behorende speeden" (op wieltjes?) in de keuken. Buitenzorg had net als het woonhuis aan de Breestraat een 'rode' en 'groene' kamer. Op de rode kamer stond een kapspiegeltje, een gladde notenbomen kast met daarin beddengoed, tafellinnen en naaigerei. Ook was de kamer voorzien van een bed en hingen er twee rode gordijnen voor de ramen. De groene kamer had een iets rijkere uitdossing. Hier stond een toilettafel met een kleed van groen laken, een zwart verlakt toilet, een spiegel met een vergulde lijst en een ledikant met groen laken behangen. Op het portaal stonden twee kasten: een porseleinkast met daarin onder andere een soezenmandje en –schoteltje. In de andere kast werd glaswerk, tin en koper beschreven: 11 roemers, glazen karaffen, kelken, bierglazen en tinnen en koperen schotels, platen, borden en een chocolaatkan stonden ook op de planken. Op de bovenverdieping was verder een kamer voor "den jongen heer" ingericht met daarin een "lit de tombeau": een bed met een laag hoofdeinde waaraan een baldakijn zat en waarvan de gordijnen in een strakke, rechte lijn naar het voeteneinde vielen. Ook de jonge juffrouw sliep op haar eigen kamer. Voorts was er nog een slaapkamer, met daarin een notenbomen kabinet met mannenkleding, een ledikant met groen saai behangsel en een grote spiegel.

Op de begane grond was de grote zaal gelegen. Hier stonden wel twaalf stoelen met "rotting". Een rotting stoel was een gele of vergulde rieten (of biezen) stoel en erg populair in de achttiende eeuw. In de zaal stond ook een klein tafeltje en een schrijftafeltje opgesteld. Op de vloer lag een groot tapijt en twee karpotten. In een hoek van de zaal stond een hoekbuffet met daarin een glazen servies: kandelaars, bokalen, een koelvaatje en kelken. In de buurt van de grote zaal was een

---

¹³¹ Vermoedelijk was Tak ook de naamgever van de hernieuwde buitenplaats. De Baar 1988 (noot 50), p. 27.

¹³² Transportregister overdrachten onroerend goed Oegstgeest, 0586, (1760) en De Baar 1988 (noot 50), p. 27.

¹³³ Rijken 2005 (noot 49), p. 150.

kleine eetzaal. Ook in deze kamer stonden twaalf stoelen. Verder stond hier een spinet, een snaarinstrument vergelijkbaar met een klavecimbel. Aan de wand hing een spiegel met vergulde lijst en in de kamer stond een porseleinen bloemfles. Tegen de wand stond een beschilderd buffet waarin verscheidene spelletjes waren opgeborgen, zoals een dambord met schijven en drie quadrilledoosjes. Quadrille was een achttiende-eeuws kaartspel dat als voorloper van bridge wordt beschouwd. Voor het spel werden fiches ('visjes') van been of parelmoer gebruikt.¹³⁴ De boedel beschrijft ook een "apothecq".¹³⁵

De boedelinventarisatie werd buiten voort gezet. Daar was onder andere een schuitenhuis te vinden. Een buitenplaats leende zich dan ook uitstekend als vertrekpunt voor een boottochtje over de vaarten en sloten van het Rijnland. Verscheidene regenten bezaten kleine jachten of roeiboten, die men vooral gebruikte voor het vissen. Zo ook Jan Tak. In zijn schuitenhuis lag een "vischschuitje" en een "tentjagt". Op het terrein was ook een stal aanwezig waarin de chaise van Tak was ondergebracht. Verder stond in de buurt van de weg een tuinhuisje (afb. 67 en 68). In dit optrekje stonden zes stoelen, een tafel en twee kleine hoekbuffetjes.

In de tuin zelf stonden vier beelden en twee borstbeelden van marmer op stenen pedestallen. Beeldhouwwerk was in de achttiende eeuw een vast onderdeel van het interieur, zoals bij de versiering van schouwen en gestuikte wanden, maar losse beelden waren vooral in de tuin te vinden. Ook voor beelden van pleisterwerk was in deze periode veel belangstelling, en ook deze zijn terug te vinden op Buitenzorg, te weten een borstbeeld en zes beelden op een pedestaal.¹³⁶ Een laatste verguld beeld stond in de vijver die met goudvissen was gevuld. Er zwommen verder nog wat watervogels rond en ook hoenders werden in de boedel genoteerd. In de tuin stond verder een "oranje boom" en "eenige vreemde gewassen in potten". In het "overland" was plaats voor een perzikkas en een ananaskas. Het is waarschijnlijk dat de tuin zelf bestond uit parterres de broderie, sierperken met bloem- en bladmotieven van buxus, afgewisseld met vulmaterialen in een contrasterende kleur.¹³⁷

Gedurende Taks leven bleef Buitenzorg in zijn bezit. Ook na zijn dood bleef de buitenplaats in de familie. Pas na het overlijden van Jan Markon, de tweede man van Maria Barnaart, werd de buitenplaats door de erfgenamen verkocht. In de *Leydse Courant* werd Buitenzorg omschreven als: "Een zeer aangename en extra wel geleegen Buytenplaats genaamd Buitenzorg, met deszelfs ruime hefte sterke en proper betimmerde Huyzinge, Tuynmans-Huyzingen ect [...] en voorzien van een Vischryke Vyver, Menagerie, Persikken-Kassen, Broeyerye en Moesserye."¹³⁸ Uit de verkoopakte

¹³⁴ Reinier Baarsen, 'Speeldoos met vier kleinere dozen', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt*, 21 (2011), nr. 1, p. 24.

¹³⁵ Waarschijnlijk was dit een soortgelijk kastje als de simpliciakabinetjes.

¹³⁶ Fock 2001 (noot 27), p. 201.

¹³⁷ Hillebrand 2010 (noot 51), p. 60.

¹³⁸ *Leydse Courant*, 13/10/1788, p. 2.

blijkt dat de buitenplaats inmiddels ook over een overtuin aan de andere zijde van de Hoge Rijndijk beschikte (zou dit het “overland” zijn?).¹³⁹

---

¹³⁹ Rijken 2005 (noot 49), p. 151.

Pieter Vreede en Hooigracht 27

Pieter Vreede junior (Leiden 1750 – Heusden 1837) werd op 8 oktober 1750 geboren als zoon van Pieter Vreede (Leiden 1703 – Leiden 1778) en diens tweede vrouw Bartha Geertruij Franken (Leiden 1714 – Leiden 1782). Van vaderszijde stamde hij uit een familie van doopsgezinde immigranten uit het Rijnland. De familie bestond uit fabrikanten en kooplieden, die zaken deden in wol en wolproducten. Dit zakendoen bleef niet zonder succes. Pieter Vreede senior had volgens mededeling van zijn zoon een greinweverij met meer dan honderd getouwen.¹⁴⁰ Ook zijn moeders familie was in deze branche actief. Grootvader Pieter Franken dreef een zeer lucratieve handel in Spaanse wol.¹⁴¹ Het gezin waarin Pieter Vreede jr. opgroeide behoorde tot de welgestelden van Leiden. Dat het de familie financieel voor de wind ging, blijkt uit enkele transacties. Pieter Vreede sr. verkocht in de periode 1760-1770 meerdere huizen en pakhuizen. Niet alleen het grote bezit aan onroerend goed was een indicatie van zijn succes, de huizen zelf beschikten ook over een rijk interieur. Zo werd een huis aan de Haarlemmerstraat verkocht waarvan het erf doorliep tot aan de Rijn, waarop vroeger “brouwerije Roskam gestaan heeft”.¹⁴² In de waarboeken werd de verkoop vastgelegd en beschreven wat van het interieur nog aan de oude eigenaar(en) toebehoorde: “het tapijt en schoorsteenstuk inde groote zijkamer, en het goudleerbehangsel en schoorsteenstuk inde tweede zijkamer, beijde van het groote huijs.”¹⁴³ Bij de koopovereenkomst was ook Jan Tak aanwezig! Samen met Pieter Vreede sr. en ene Matthijs van Putten was hij eigenaar van het te verkopen pand. Hoe Pieter Vreede sr. en Jan Tak elkaar kennen is niet met zekerheid vast te stellen, maar een waarschijnlijke verklaring ligt in hun geloofsovertuiging. Het gezin Vreede was doopsgezind, evenals Jan Tak.

Hoewel Pieter Vreede junior een universitaire opleiding ambieerde, zag zijn moeder hem liever werken in het bedrijf.¹⁴⁴ Tot 1769 trad hij op als zaakwaarnemer in de wolhandel van zijn zwager Willink in Amsterdam, waarna hij weer terugkeerde naar Leiden om daar op het kantoor van de greinfabriek van zijn vader te werken. Uiteindelijk zou hij het bedrijf van zijn vader overnemen: “Mijn vader ontrok zich aan den handel en liet er zijn capitaal incalculeren tegen den intrest van 3 percento, de gewone taxt in die gelukkige dagen. Hij deed mij de grijnfabriek over die toen regulier bij de 100 weefgetouwen aan den gang hielt en voegde er de Spaansche wolhandel bij, die hij dreef met een compagnon die reeds hoogbejaard was, en bij wiens dood ook op mij verviel. Mijn inkomen en vooruitzichten waren dus brillant.”¹⁴⁵

---

¹⁴⁰ M.W. van Boven, A.M. Fafianie en G.J.w. Steijns, *Pieter Vreede, Mijn levensloop*, Hilversum 1994, p. 33.

¹⁴¹ Ibidem, pp. 33-34.

¹⁴² Waarboeken, 0508, inv. 67+9M, (1763), fol. 28 en fol. 108.

¹⁴³ Waarboeken, 0508, inv. 67+9M, (1763), fol. 28.

¹⁴⁴ Er bestaan twee inschrijvingen van Pieter Vreede. De eerste stamt uit 3 januari 1768 en betreft de studie rechten. Een tweede inschrijving stamt uit 1 juli 1786 zonder vermelding van een studierichting. Kroon 1925 (noot 11), pp. 1093 en 1153.

¹⁴⁵ Van Boven 1994 (noot 142), p. 38.

De zaken stonden er goed voor en de familie vond het tijd dat Pieter zou trouwen. Zijn huwelijk met Geertruij Markon (Amsterdam 1755 – Leiden 1775) was gearrangeerd. Weduwnaar Markon, vroeger ook actief in de handel, had twee alleenstaande dochters. Hoewel Pieter Vreede jr. voor beide zusters genegenheid voelde, besloot hij met de oudste te trouwen.¹⁴⁶ Helaas overleed zijn vrouw kort na de bevalling van het eerste kind. Het huwelijk en de zwangerschap van Geertruij Markon waren voor Pieter Vreede jr. reden geweest om op zoek te gaan naar een mooi huis in Leiden. Op 18 februari 1775 kocht hij voor 3255 gulden een huis met koetshuis aan de Hooigracht van Geertruida Andrietta van der Hagen (afb. 69-70).¹⁴⁷ Dit perceel liep door tot aan de Middelstegracht. Nog hetzelfde jaar liet Vreede een nieuwe gevel voor het huis plaatsen en ook het interieur werd grondig aangepakt.¹⁴⁸ Zo werd de hele begane grond van uitbundig stucwerk voorzien.¹⁴⁹ In de tuinzaal was het plafond opgebouwd uit strakke bundelprofielen omwonden door linten, strikken, bladguirlandes en rozetten. De geschilderde bovendeurstukken en het schoorsteenwerk werden geschilderd door Dionijs van Nijmegen.¹⁵⁰ Boven de porte brisée waren neoclassicistische vazen geschilderd op sokkels, met losse bladmotieven (afb. 71). De schoorsteen was versierd met stijve bladfestoenen met middenonder een médaillonportretje (afb. 72). In de hal hingen zware bladguirlandes en trofeeën die de Muziek en de Jacht uitbeelden en in het kleine plafond van de hal als in het plafond van het trappenhuis was als centrale decoratie een ovaal, respectievelijk rond médaillon aangebracht waarin, in vrij hoog reliëf op wolken gezeten kindertjes waren uitgebeeld.¹⁵¹ Al dit stucwerk zal, evenals het stucwerk in de zaal dat hier geheel bij aansloot, zijn uitgevoerd kort voor 1780.¹⁵²

In zijn egodocument beschrijft Pieter Vreede jr. de koop van het huis: “Reeds tijdens haar [Geertruida Markon] leven hadden wij een groot huis op de Hooigracht gekocht, dat wij lieten vertimmeren en zoals dat veelal gaat, al groter en groter uitgebreidheid kreeg en daar ik in hetzelfde fabriken en wolhandel uit noodzakelijkheid meer en meer uitbreide. Het was te laatsten voltooit en betaald en wij betrokken hetzelfde.”¹⁵³ Het huis aan de Hooigracht was niet zijn enige aankoop; op 15

---

¹⁴⁶ DTB, 1004, inv. 20, fol. 88v.

¹⁴⁷ Bonboeken Gansoorde, 0501A, inv. 6621, fol. 358 en de panden aan de Middelstegracht, Bonboeken Gansoorde, 0501A, inv. 6621, 332-332v, 333.

¹⁴⁸ Voor het jaar 1775 werd de verponding berekend op 38 gulden en 15 stuivers voor het pand aan de Hooigracht en 5 gulden voor het huis in de steeg. Kohieren van de verponding en de stedelijke recognities, 0501A, inv. 3665, fol. 563.

¹⁴⁹ Lunsingh Scheurleer 1989 (noot 28), p. 119.

¹⁵⁰ Ibidem, p. 119.

¹⁵¹ Ibidem, p. 119.

¹⁵² Ibidem, p. 78.

¹⁵³ Van Boven 1994 (noot 142), pp. 40-41.

april van datzelfde jaar kocht Vreede van Adriaan Wittert van Bloemendaal voor 1000 gulden een huis in de nabijgelegen Kloosterpoort.¹⁵⁴

Na het overlijden van zijn eerste vrouw wilde Pieter Vreede jr. graag met Geertruij's jongere zuster Suzanna Markon trouwen, maar in Leiden was dit toentertijd niet mogelijk. Om die reden vertrokken Vreede, Suzanna Markon en Pieter (het kind uit Vreede's eerste huwelijk) naar Emmerik, waar onder het Pruisisch gezag een liberalere houding ten opzichte van 'verboden graden van verwantschap' gold.¹⁵⁵ Dit tweede huwelijk werd gezegend met een continue stroom aan zwangerschappen, die tot gevolg had, dat het gezin regelmatig naar Leiden afreisde, waar de geneeskunst nog zeer goed stond aangeschreven. In de periode 1779-1783 woonde Pieter Vreede jr. niet in Leiden, maar kwam vaak op bezoek. Wat er in die periode precies met het huis gebeurde is onduidelijk. Mogelijk hield Vreede het pand aan, want in zijn egodocument schrijft hij dat zijn derde zoon in 1781 geboren werd "in mijn huis op de Hooigragt".¹⁵⁶ Een andere mogelijkheid is dat hij het huis verhuurde.

In 1783 vestigde Pieter Vreede zich definitief in zijn geboortestad. Een jaar daarvoor, in 1782 ging Vreede een compagnonschap aan met Christiaan George Reinhard van Marle (Oost-Vlieland 1752 – Brussel 1821). Van Marle was een aangetrouwde neef van Vreede door zijn huwelijk met Catharina van Engelen.¹⁵⁷ De zaken verliepen tamelijk voorspoedig, eerst in Leiden en later ook in Tilburg, waar uiteindelijk het hele bedrijf naar toe verhuisde.¹⁵⁸ Dit was opmerkelijk gezien de slechte conjunctuur en het feit dat er voor industrie in de Republiek van die dagen niet bepaald een goed klimaat was; eigenlijk was er sprake van een voortdurende economische neergang.

Naast succesvol ondernemer was Pieter Vreede jr. ook zeer politiek geëngageerd. In 1768, op achttienjarige leeftijd, werd Vreede lid van het dichtersgenootschap Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen te Leiden.¹⁵⁹ Dit genootschap, opgericht in 1766, hield zich voornamelijk bezig met het beoefenen van de toneelpoëzie. Tot 1771 wijdde de leden van het KWDAV zich uitsluitend tot deze tak van dichtkunst, maar politiek ging een steeds belangrijkere rol spelen, wat in de jaren '80 resulteerde in een patriottengenootschap bij uitstek.¹⁶⁰ Pieter Vreede jr. was hoofdlid en voorzitter

---

¹⁵⁴ Bonboeken Gansoorde, 0501A, inv. 6621, fol. 357. Dit huis moet in de buurt van het huis aan de Hooigracht hebben gestaan, maar de precieze locatie is onduidelijk. Mogelijk is het pand verheeld met het pand aan de Hooigracht, maar dit is onbekend. Zie ook noot 149.

¹⁵⁵ Van Boven 1994 (noot 142), p. 11.

¹⁵⁶ Ibidem, p. 46.

¹⁵⁷ DTB, 1004, inv. 45, fol. 118. Pieter Vreede trad op als getuige van de bruidegom.

¹⁵⁸ Van Boven 1994 (noot 142), p. 13.

¹⁵⁹ RAL Bibliotheek – Handelingen der Algemeene Jaerlijksche vergadering van het Genootschap Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen (1773-1791).

¹⁶⁰ B. Thobokholt, *Het taal-en dichtlievend genootschap "Kunst wordt door arbeid verkreegen" te Leiden, 1766-1800*, Utrecht 1983, pp. 15-19.

van het genootschap in 1776, 1782 en 1786.¹⁶¹ Het gezagsherstel van Willem V in 1787 betekende dat diegene die actief aan de patriottenbeweging hadden deelgenomen, met strafrechtelijke vervolging werden bedreigd.¹⁶² Bijna veertig leden van het genootschap moesten het vaderland verlaten, waaronder Pieter Vreede.

Aangezien Vreede nu als balling in het buitenland leefde, had hij zijn statige woonhuis aan de Hooigracht niet langer nodig. Om die reden verkocht hij het huis op 1 december 1787 aan zijn vennoot en zaakwaarnemer Christiaan van Marle voor 24.000 gulden.¹⁶³ Er is dus een zeer grote waardetoeename van dit huis tussen 1775 (f 3255) en 1787 (f 24.000), die eveneens wijst op ingrijpende verbouwingen. Het woonhuis bleef niet lang in het bezit van Van Marle; op 29 januari 1791 werd het woonhuis voor 22.200 gulden aan Dominicus Jan van Deventer verkocht.¹⁶⁴

Naast het huis verkocht Pieter Vreede jr. ook zijn buitenplaats Rijnstroom aan Van Marle. Rijnstroom was gesitueerd tussen de Hoge Rijndijk en het Utrechtse Jaagpad. In 1779 was de buitenplaats in Vreede's bezit gekomen toen zijn moeder Bertha Geertruid Franken, Rijnstroom aan hem verkocht voor f 6080,-. Hoe de buitenplaats er uit heeft gezien is onbekend, want er bestaan geen afbeeldingen van Rijnstroom. Er is enkel een foto waarop de omtrek van het huis vaag zichtbaar is. De contouren van het huis waren langgerekt, waarvan het middenvak hoger was opgetrokken en een uitgebouwde koepelkamer bevatte (afb. 73). Wel zijn er foto's van enkele zandstenen tuinbeelden die de ingang van Rijnstroom flankerden (afb. 74). De beelden waren vermoedelijk afkomstig van een buitenplaats gelegen in Sassenheim en zijn (eveneens vermoedelijk) op een landhuis in Engeland terecht gekomen.¹⁶⁵ Op 3 december 1787 ging de buitenplaats over op Van Marle voor de som van 12.000 gulden (ook hier is weer sprake van een zeer grote waardetoeename)! Van Marle verkoopt de buitenplaats op zijn beurt in 1788 voor f 9500,- aan Jeronimus Mattheus Bazels (terwijl Van Marle de buitenplaats met verlies verkocht, had Vreede bijna het dubbele eraan verdiend). De weduwe van Jeronimus Mattheus Bazels verkoopt Rijnstroom in 1802 voor f 7000,- aan de echtelieden Otto Lewe en Anna Adriaanse Gerlacius, die door grondaankoop oostwaarts tot de Roomburgerwetering het bezit uitbreidden. Op 16 November 1808 gaat het landgoed voor f 12.000,- van het echtpaar Lewe over aan Johanna Paulina du Pon, weduwe van Dominicus Jan van Deventer, die op dat moment ook eigenaar is van Hooigracht 27.¹⁶⁶

---

¹⁶¹ Dit was overigens niet het enige genootschap waar Pieter Vreede jr. lid van was. In 1774 staat in de jaarverslagen van KWDAV geschreven dat hij ook lid was van het genootschap 'Kunstliefde spaart geen Vlijt' in Den Haag en van de 'Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde' te Leiden.

¹⁶² Thobokholt 1983 (noot 162), p. 20.

¹⁶³ Bonboeken Gansoorde, 0501A, inv. 6621, fol. 357.

¹⁶⁴ Bonboeken Gansoorde, 0501A, inv. 6621, fol. 357.

¹⁶⁵ Ir. G.L. Driessen, 'Rijnstroom', *Leids Jaarboekje*, 43 (1951), pp. 124-129 en Rijken 2005 (noot 49), p. 154.

¹⁶⁶ Over de aanleg van de buitenplaats is weinig bekend. In 1893 werd op het terrein een koetshuis, stalling en tuinhuis genoteerd. Rijnstroom werd gesloopt voor de aanleg van het Rijn-Schiekanaal. Rijken 2005 (noot 49), pp. 153-154.

Door Pieter Vreede's doopsgezinde overtuiging werd hij feitelijk uitgesloten van het bekleden van overheidsambten. Hoewel zeer succesvol in de zaken, konden lieden zoals Vreede in de stedelijke politiek geen rol spelen. Vreede's politieke voorkeur was mogelijk een gevolg van deze frustratie. In dezelfde periode kwam ook een andere doopsgezinde familie van lakenfabrikanten door hun politieke opvattingen in een netelige situatie terecht.

Van der Meulen-Taan en Hogewoerd 144

De doopsgezinde familie Van der Meulen heeft zich voornamelijk beziggehouden met de Leidse lakenindustrie en daarin fortuin gemaakt. Eind zeventiende eeuw kocht lakenkoopman en – fabrikant Gillis Jacobz. van der Meulen een pand aan de Hogewoerd (afb. 75).¹⁶⁷ Uit zijn tweede huwelijk met Louise Mikkert werd zoon Christiaan van der Meulen (Leiden 1695 – Leiden 1733) geboren. In 1706 overleed Gillis van der Meulen en liet drie minderjarige kinderen na, waaronder Christiaan.¹⁶⁸ De zorg voor de kinderen werd toevertrouwd aan ene Jacob van de Meulen en zijn vrouw Tanneke Schregels.¹⁶⁹ Het woonhuis aan de Hogewoerd kwam op hun naam te staan. Jacob van der Meulen breidde het huizenbezit aanzienlijk uit; in 1707 kocht hij een pand aan de Utrechtse Veer en in 1714 kocht hij een naburige pand aan de Hogewoerd.¹⁷⁰ In 1721 gingen alle drie de panden over op Christiaan van der Meulen die, net als zijn vader, lakenkoopman en lakenfabrikant van beroep was. De panden aan de Hogewoerd werden door de nieuwe eigenaar verheeld.¹⁷¹ In 1720 trouwde Christiaan van der Meulen met Geertruida Thomasdochter des Amorie uit Haarlem (Haarlem 17xx – Haarlem 1721). Ter ere van deze gebeurtenis werd een huwelijkszang gecomponeerd (afb. 76).¹⁷² Helaas was dit huwelijk geen lang leven beschoren; een jaar na de bruiloft was Geertruida al overleden. Kort daarop hertrouwde Christiaan van der Meulen met Anna Maria Hofman (Haarlem 1692 – Leiden 1769).¹⁷³ Samen kregen zij twee kinderen: Gillis Christiaan (Leiden 1725 – Leiden 1784) en Anna Louisa van der Meulen (Leiden 1731 – Leiden 1782).

Dit gezin was vermogend, gezien de verkoop van de boedel na het overlijden van weduwe Anna Maria Hofman in totaal 365.194,- gulden bedroeg! Een gemiddeld lid van de vroedschap had een kleiner vermogen.¹⁷⁴ Door de grote hoeveelheid rijtuigen en stallen die de familie bezat was hun status voor iedereen duidelijk zichtbaar. In de stal en het koetshuis aan de Rijnstraat stonden twee swemmer-koetsen (?), in een andere stal aan de Langestraat een wagen van vieren, een fourgon bekleed met rood trijp en een chaise gevoerd met geel trijp.¹⁷⁵

Hoewel het merendeel van de informatie omtrent familie Van der Meulen in het Noord-Hollands Archief in Haarlem te vinden is, zijn er ook enige gegevens over de familieleden te ontfanen

---

¹⁶⁷ Bonboeken Zuid Rijnevest, 0501A, inv. 6635, fol. 27.

¹⁶⁸ Bonboeken Zuid Rijnevest, 0501A, inv. 6635, fol. 27.

¹⁶⁹ Wat precies de relatie is tussen Gillis Jacobz. van der Meulen en Jacob van der Meulen is niet duidelijk geworden. Mogelijk zijn het neven of zelfs broers. DTB, 1004, inv. 204, fol. 087v.

¹⁷⁰ Bonboeken Zuid Rijnevest, 0501A, inv. 6635, fol. 14v en fol. 26v.

¹⁷¹ Bonboeken Zuid Rijnevest, 0501A, inv. 6635, fol. 26v.

¹⁷² Voor de volledige huwelijkszang zie <www.dbnl.org/tekst/_meu001meul01_01/>.

¹⁷³ DTB, 1004, inv. 204, fol. 211.

¹⁷⁴ Prak 1985 (noot 6), p. 276.

¹⁷⁵ Boedelinventaris Anna Maria Hofman, ONA, 0506, inv. 2331, nots. Luzac, fol. 579-581.

aan de aantekeningen van Jacob Le Poole.¹⁷⁶ Jacob Le Poole (dezelfde die met Suzanna Tak zou trouwen!) had een poging ondernomen om in het huwelijk te treden met Anna Louisa van der Meulen. De “hoogmoedigheid” van haar moeder stond het huwelijk in de weg; zij achtte Jacob te arm.¹⁷⁷ Enige jaren later werd Anna Louisa van der Meulen uitgehuwelijkt aan een meer passende kandidaat, de rijke Leidse bierbrouwer en kunstverzamelaar Paulus Jacob van Spijk (afb. 77).¹⁷⁸

Anna's broer, Gilles Christiaan van der Meulen, zette het bedrijf van zijn vader voort. Ook hij breidde het onroerend goed uit. Zijn moeder, Anna Maria Hofman, had rond 1750 nog een pand aan de Utrechtse Veer gekocht, naast het door Jacob van der Meulen aangeschafte pand. Het pand aan de andere zijde werd in 1764 door Gillis Christiaan aangeschaft, wat resulteerde in drie huizen op een rij. Het bezit bestond nu uit vijf panden, twee aan de Hogewoerd en drie aan de Utrechtse Veer.¹⁷⁹ In 1779 liet Gillis het woonhuis aan de Hogewoerd verbouwen. Zo kwam de huidige voorgevel tot stand en werd het pand “van binnen gemel” (gemelioreerd).¹⁸⁰ De verponding bedroeg 38 gulden en 15 stuivers.

Gillis Christiaan van der Meulen woonde inmiddels niet meer alleen in het grote huis. In 1771 was hij getrouwd met Catharina Taan (Oostzaandam ca. 1735 - Oostzaandam 1805).¹⁸¹ Taan was de dochter van een welgesteld koopman, Claas Taan. Deze Claas Taan en zijn zoons onderhielden zeer lucratieve contacten met de Amerikaanse Staten die hun vrijheid bevochten op Engeland.¹⁸² Door zijn zakelijke contacten was Christiaan van der Meulen in de Zaanstreek terecht gekomen. Daar had hij kennis gemaakt met Catharina Taan. Van beide kanten zal het huwelijk zijn toegejuicht. Heel lang kon het echtpaar er niet van genieten; Gillis van der Meulen stierf in 1784 en nog voor zijn overlijden werd Catharina Taan het middelpunt van een nogal geruchtmakende zaak.

Zij werd in 1784 beschuldigd van het beramen van een moordcomplot op Stadhouders Willem V. Koetsier Johannes Greifzu, die sinds 1779 in dienst was bij het echtpaar Van der Meulen-Taan, strooide het verhaal in het rond dat hem door zijn werkgeefster veel geld was geboden om een moordaanslag te plegen op stadhouder Willem V. Zijn weigering om op het verzoek in te gaan had, volgens Greifzu, geleid tot zijn ontslag. Een dienstmeid die gelijktijdig met Greifzu was ontslagen

---

¹⁷⁶ Van mei t/m juli 2012 wordt de locatie waar het familiearchief zich bevindt verbouwd en is dus niet toegankelijk. Noord-Hollands Archief, Van der Meulen-Taan, toegang 138 en A. Versprille, ‘Het Memorandum van Jacob Le Poole, fabrikant in greinen’, *Leids Jaarboekje*, 70 (1978), pp. 126-127.

¹⁷⁷ Versprille 1978 (noot 178), pp. 127-128.

¹⁷⁸ DTB, 1004, inv. 43, fol. 50v en E. Pelinck, ‘Paulus van Spijk en zijn verzameling’, *Leids Jaarboekje* 45 (1953), pp. 120-123.

¹⁷⁹ Dat het gezin zeer gefortuneerd was blijkt wel uit de boedelinventaris van Anna Maria Hofman. De totale waarde van de boedel bedroeg 365.194 gulden, ONA, 0506, inv. 2331, nots. Luzac, fol. 1153. In de boedelinventaris wordt ook melding gemaakt van een koetshuis aan de Rijnstraat en een paardenstalling aan de Langestraat. ONA, 0506, inv. 2329, nots. Luzac, fol. 533.

¹⁸⁰ Register van verbouwde huizen, 0501A, inv. 3876 (1779).

¹⁸¹ DTB, 1004, inv. 209, fol. 61 en Noord-Hollands Archief, Van der Meulen-Taan, toegang 138.

¹⁸² Noord-Hollands Archief, Van der Meulen-Taan, toegang 138, inv. 79-122.

steunde hem in zijn beweringen.¹⁸³ Schout en schepenen van Leiden stelden een onderzoek in en gedurende dit onderzoek werd Catharina Taan onder huisarrest geplaatst en bewaakt door een stadsbode.¹⁸⁴ Het was haar verboden contact te hebben met de buitenwereld, terwijl de koetsier en de dienstmeid zich nog in vrijheid konden bewegen.¹⁸⁵ Begin mei 1784 deed Taan hierover haar beklag bij de Staten van Holland, waardoor de zaak nationale bekendheid kreeg. De Staten van Holland besloot de aanklacht opnieuw te laten onderzoeken. Dit onderzoek nam ongeveer twee maanden in beslag en Greifzu en de dienstmeid werden in bewaring gesteld.¹⁸⁶

In de eenzaamheid van de kerker had de dienstmeid vrijwillig haar beschuldiging tegen Catharina Taan ingetrokken. Zij verklaarde dat zij door Greifzu was opgestookt. Met de koetsier had de hoofdofficier meer moeite; hij volhardde in zijn verklaringen. Daarom verzocht de hoofdofficier op 2 mei 1785 de schepenen over te mogen gaan tot “scherper examen en tortuur”.¹⁸⁷ Dit brak zijn weerstand; Greifzu bekende dat hij vrijwel alles gefantaseerd had naar aanleiding van losse gesprekken. De straffen waren niet mals; de eis tegen de dienstmeid luidde ‘geseling met de roeden aan een paal; boven haar hoofd een bord met het opschrift: “valsche getuigen”; 25 jaar plaatsing in het werkhuis; daarna 25 jaar verbanning’.¹⁸⁸ Tegen Greifzu werd geëist: ‘op het publiek schavot voor het Gravenstein met gebogen knieën en gevouwen handen God en de justitie om vergiffenis bidden; onder de galg geplaatst worden met een koord om de hals, waarvan het andere einde aan de galg was vastgemaakt ten einde in die houding getuige te zijn van de geseling van Cornelia [de dienstmeid]; daarna “strengelijk met roeden gegeesseld” worden, vervolgens gebrandmerkt worden met het gloeiend zwaard dezer stad; voorts 50 jaar opsluiting in het werkhuis, waarvan 10 jaar zonder en de rest met acces, en ten slotte verbanning uit Holland, Zeeland en Utrecht na het eindigen van deze straf.’¹⁸⁹ Op 19 juli 1785 werden de vonnissen op het schavot voor het Gravenstein uitgevoerd.¹⁹⁰

Catharina Taan werd volledig gerehabiliteerd en op 3 augustus 1785 hield zij ter viering van haar eerherstel een feestelijke ontvangst, voor welke gelegenheid de dominee van de Doopsgezinde Gemeente en het trouwe dienstpersoneel een vreugdezang hadden gemaakt. Beide boekjes worden nu nog bewaard in het RAL (afb. 78 en 79). Enige jaren na deze affaire trad Catharina Taan opnieuw

---

¹⁸³ H.A. Höweler, ‘Een moordplan tegen Willem V?’, *Leids Jaarboekje* 56 (1964), p. 107.

¹⁸⁴ *Ibidem*, p. 108.

¹⁸⁵ Gillis van der Meulen overleed op 24 april. Voor de begrafenis van haar man en de regeling van diens zaken werd Catharina Taan enige vrijheid toegestaan. Höweler 1964 (noot 185), pp. 108-109.

¹⁸⁶ ORA, 0506, inv. 38 Notulen van schepenen betreffende enige politieke misdrijven, o.a. inzake het proces tegen Catharina Taan, weduwe van Gillis Christiaan van der Meulen, beschuldigd van het uitlokken van een moordaanslag op de prins van Oranje, 1784-1789. Hierbij een request van Catharina Taan, 1784-1789 en inv. 39, Stukken betreffende een strafproces tegen Johannes Greifsoe wegens laster, gepleegd tegen Catharina Taan, weduwe van Gilles Christiaan van der Meulen, 1784-1785, 1784-1785.

¹⁸⁷ Höweler 1964 (noot 185), p. 112.

¹⁸⁸ *Ibidem*, p. 113.

¹⁸⁹ *Ibidem*, p. 113.

¹⁹⁰ *Ibidem*, pp. 112-113.

in het huwelijk, ditmaal met Petrus Cramer een weduwnaar uit Amsterdam.¹⁹¹ Dit huwelijk werd geen succes; Petrus verkwanselde het kapitaal van zijn vrouw. Reeds in 1792, twee jaar na het huwelijk gingen zij uit elkaar en werden de eerste stappen ondernomen om te komen tot een volledige scheiding.¹⁹² Gezien haar financiële situatie kon Catharina Taan het statige woonhuis aan de Hogewoerd niet langer aanhouden, daarom verkocht ze het pand aan Samuel Hubert.

Samuel Hubert

Samuel Hubert werd geboren in Hoorn in 1749 als zoon van Samuel Hubert en Johanna Elisabeth Zoger. Samuel groeide op in een gezin van predikanten; zijn vader was predikant te Hoorn en zijn broer Jan was predikant in Schemer.¹⁹³ Ook Samuel werd predikant; op achttienjarige leeftijd kwam hij naar Leiden voor een studie theologie.¹⁹⁴ In 1772 kon hij aan de slag in Venhuizen, maar twee jaar later kreeg hij een aanstelling in de gereformeerde kerk te Leiderdorp.¹⁹⁵ Nog voor zijn aanstelling in Leiderdorp trouwde hij in 1773 met Sophia Elisabeth Thijssen (Leiden 1755 – Leiden 1821), dochter van notaris Johannes Thijssen en Lena Basijn.¹⁹⁶ Het huwelijk tussen Sophia en Samuel bleef kinderloos.¹⁹⁷ Zowel Samuel als zijn broer Jan sloten een goed huwelijk. Samuel huwde met de dochter van een vermogende notaris en Jan Hubert trouwde met Cornelia Quast de dochter van Pieter Som, vroedschap en oud-burgemeester van Enkhuizen.¹⁹⁸

In 1789 overleed Johannes Thijssen, de vader van Sophia. Hij liet een aantal huizen na waaronder een woning aan de Pieterkerkstraat. Thijssen had dit huis in 1764 gekocht voor 6500 gulden.¹⁹⁹ Na zijn overlijden in maart 1789 kwam het in Sophia's (en dus ook in Samuels) bezit. In de maand daarop was het huis al verkocht, met een kleine winst, voor 9050 gulden.²⁰⁰ Naast het pand aan de Pieterkerstraat erfde Sophia Thijssen ook een huis aan de Breestraat.²⁰¹ Samuel en Sophia betrokken dit huis in 1789. Acht jaar later volgde weer een verhuizing, ditmaal naar de Hogewoerd.²⁰² In 1797 kocht Samuel Hubert Hogewoerd 144 van Catharina Taan voor 7006 gulden.²⁰³ Hubert was inmiddels

---

¹⁹¹ Ibidem, p. 123.

¹⁹² Noord-Hollands Archief, Van der Meulen-Taan, toegang 138, inv. 96.

¹⁹³ Westfries archief, Enkhuizen - Doop-, trouw- en begraafboeken, 1702, inv. 58, fol. 121 (1769).

¹⁹⁴ Kroon 1925 (noot 11), p. 1002 (1767).

¹⁹⁵ Hij bleef tot 1790 werkzaam bij deze kerk.

¹⁹⁶ Westfries archief, Hoorn - Doop-, trouw- en begraafboeken, (1702), inv. 69, fol. 192. Sophia Elisabeth Thijssen was eerder getrouwd met Tjaard Nicolaas Suringar, SAIII, 0516, inv. 4942, akte 610 (1821).

¹⁹⁷ Zowel Samuel als Sophia waren van 1796-1800 regent van het Weeshuis.

¹⁹⁸ Westfries archief, Enkhuizen - Doop-, trouw- en begraafboeken, (1702), inv. 58, fol. 121 (1769).

¹⁹⁹ Bonboek Over 't hof, 0501A, inv. 6613, fol. 403.

²⁰⁰ Bonboek Over 't hof, 0501A, inv. 6613, fol. 403.

²⁰¹ Bonboek Wanthuis, 0501A, inv. 6611, fol. 52.

²⁰² In eerste instantie werd het huis aan de Breestraat verhuurd, maar in 1802 werd het huis verkocht door Sophia Thijssen, die inmiddels weduwe was geworden.

²⁰³ Bonboeken Zuid Rijnvest, 0501A, inv. 6635, fol. 26v.

rustend predikant, maar was in Leiden actief als regent van het weeshuis tussen 1796 en 1800.²⁰⁴ Rond dezelfde tijd dat Samuel Hubert en Sophia Thijssen het huis aan de Hogewoerd betrokken, liet Hubert in zijn tuin een theekoepel bouwen (afb. 80-83).²⁰⁵ Om ruimte te maken voor de theekoepel liet Samuel bestaande bebouwing aan de zijde van de Utrechtse Veer slopen. Wat daar precies gestaan heeft is niet bekend, maar het is goed mogelijk dat de theekoepel van Samuel Hubert een voorganger had. In de boedel van Anna Maria Hofman, bewoonster van Hogewoerd 144 tussen 1721 en 1769, worden in de tuin zowel een koepelkamer als een koepeltje beschreven. De koepelkamer was waarschijnlijk onderdeel van het achterhuis dat aan de Rijn grenste. Deze kamer kon plaats bieden aan een groot gezelschap gezien de aanwezigheid van twaalf stoelen met blauwe bekleding. In een nabijgelegen keuken waren nog extra stoelen opgeborgen. Het koepeltje was van een meer bescheiden formaat; hier stonden 'slechts' zes blauwe trijpen stoelen en een tafeltje met een koffie- en theeservies. Voorts stonden in de tuin een tuinhuis met daarin broeibakken en bonenstaken, een 'raamhuijs' met een kuikenbak en enige bloemstekjes en ook nog een schuur waarin tuingereedschap lag.²⁰⁶ De oorspronkelijke drie huizen aan de Utrechtse Veer zijn naar alle waarschijnlijkheid gesloopt in de periode dat de familie Van der Meulen het huis bewoonden. Het koepeltje, tuinhuis en raamhuis kwamen hier vermoedelijk voor in de plaats. Wat van deze bebouwing nog overeind stond toen Samuel Hubert het huis betrok is helaas onbekend. Als Samuel Hubert geen zin had om in zijn theekoepeltje te zitten kon hij ook terecht op zijn buitenplaats Bijdorp. Dit lustoord kwam in 1789 in Samuels bezit voor f 10.000,-. De buitenplaats was gelegen in het ambacht van Zoeterwoude en lag aan de Hoge Rijndijk. Het perceel liep door tot aan de Rijn. Het buiten beschikte onder andere over behangen vertrekken, schoorsteenstukken, broeibakken, bepoting en beplanting.²⁰⁷

In het grote huis aan de Hogewoerd woonde het echtpaar Hubert-Thijssen niet alleen; ze hadden gezelschap van drie medebewoners en twee dienstboden. De medebewoners waren Jan en Samuel Timmerman Thijssen, twee neefjes van Sophia die in verband met hun studie inwoonden. De derde bijwoner was wed. Timmerman Hubert.²⁰⁸ Na het overlijden van Samuel Hubert werd het huis aan de Hogewoerd samen met de bebouwing aan de Utrechtse Veer in 1803 verkocht aan rentenier Theodorus Swanenburg voor 6200 gulden.²⁰⁹ In 1807 hertrouwde Sophia Elisabeth Thijssen met Tjaard Nicolaas Suringar, oud burgemeester van Leeuwarden.²¹⁰

---

²⁰⁴ Zijn vrouw Sophia was eveneens in dezelfde periode regentes van het weeshuis.

²⁰⁵ Bouwhistorische notitie M&A Leiden, Theekoepel Utrechtse Veer (02/11/2010) en Bouwhistorische analyse metselwerk theekoepel en vleugelmuren Utrechtse Veer, E.D. Orsel, M&A Leiden (2010).

²⁰⁶ Boedel Anna Maria Hofman, ONA, 0506, inv. 2331, nots. Luzac, fol. 1153.

²⁰⁷ Zoeterwoude schout en schepenen 1578-1811, 0500D, inv. 101, fol. 97.

²⁰⁸ Bevolkingsregister 1796-1804, 0501A, inv. 7187, buurt 36, nr. 26.

²⁰⁹ Bonboeken Zuid Rijnevest, 0501A, inv. 6635, fol. 14.

²¹⁰ SAIII, 0516, inv. 4942, akte 610 (1821).

Wie kent wie?

Een vraag die naar voren kwam tijdens het onderzoek was of de eigenaren van de vier panden meer overeenkomsten hadden dan alleen de gevel van hun woonhuis; wellicht bewogen zij in dezelfde kringen of kenden ze elkaar zelfs persoonlijk?

Om te beginnen is het vrij lastig om iemands netwerk en kenniskring te reconstrueren aan de hand van primaire bronnen. Van veel waarde is correspondentie, maar helaas zijn van de eigenaren van de vier panden geen brieven bewaard gebleven of zijn deze niet toegankelijk. Andere waardevolle bronnen zijn de alba amicorum, de zogeheten heren- of vriendenboekjes. Een album amicorum was een boekje waarin de eigenaar bijdragen verzamelde van vrienden, kennissen, dan wel beroemde tijdgenoten, waarmee hij of zij in contact stond.²¹¹ Aan de hand van zo'n album is het eenvoudig om iemands kenniskring in kaart te brengen. Van bijna alle eigenaren zijn wel één of meer bijdragen in dergelijke albums teruggevonden, in het geval van Samuel Hubert zelfs zijn eigen album!

Het album amicorum was nauw verbonden met het universitaire milieu en ontstond in de periode dat een gedeelte van de studenten zich niet tot één bepaalde universiteit beperkte, maar een zogenaamde academische rondreis maakte die hen door grote delen van Europa voerde. Het album was daarbij een trouw metgezel en vulde zich met bijdragen van de hoogleraren bij wie ze college liepen en natuurlijk van medestudenten.²¹² Dit was ook het geval met albuminscripties van Jan Tak. Van hem worden twee inscripties bewaard, één in het album van medicus en jurist Egbert Philip van Visvliet (1736-1799) een ander in het herenboekje van Gualtherus van Doeveren (1730-1783), medicus en hoogleraar aan de universiteit Leiden (afb. 84 en 85).²¹³ Ook van Pieter Vreede jr. zijn een aantal bijdragen overgeleverd. Vreede schreef o.a. in het vriendenboekje van zijn schoonzus Elsabina Boer (1784-1821) en in het album van Johannes le Francq van Berkhey (1729-1812), dichter, (toneel)schrijver en enkele jaren ook lector in de Natuurlijke Historie aan de Universiteit Leiden (afb. 86).²¹⁴

In het RAL wordt het album amicorum van de predikant Samuel Hubert bewaard. Helaas, zijn er geen inscripties van de andere huiseigenaren in terug te vinden, maar wel van andere 'bekende' personen. Zoals van zijn broer Jan Hubert, zijn vrouw Sophia Elisabeth Thijssen, de twee inwonende neefjes en een prachtig gedicht van ene juffrouw Sibilla Stook:

---

²¹¹ Alba amicorum, www.kb.nl.

²¹² Alba amicorum, www.kb.nl.

²¹³ Album amicorum van E.P. van Visvliet, fol. 13r en Album amicorum van G. van Doeveren, fol. 4r beide boekjes zijn in het bezit van de Koninklijke Bibliotheek.

²¹⁴ Album amicorum van Elsabina Boer, fol. 17r en Album amicorum van Johannes le Francq van Berkhey, dl. 1, fol. 96r beide boekjes zijn in het bezit van de Koninklijke Bibliotheek.

“Wie is die Bijbel-Tolk geacht om zijne godsvrugt?
Die vriend van 't Vaderland? – die hater van partijzugt?
Die ijdens [ieders] achting wint – en nooit volprezen werd?
Wie ik mijn Vriendschap wij – t is Dominé Hubert”

(afb. 87-89).²¹⁵

Hoewel de huiseigenaren niet in elkaars alba amicorum schreven, liepen ze elkaar wel tegen het lijf bij de vergaderingen van het genootschap Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen. Dit genootschap richtte zich op het dichten van toneelteksten en werd in 1766 opgericht door drukker Cornelis van Hoogeveen en Cornelis Heyligert.²¹⁶ Het genootschap werd in korte tijd zeer populair en door het groeiende aantal leden vonden de vergaderingen van het genootschap plaats in de Pieterskerkkoorsteeg waar ruimte genoeg was (afb. 90 en 91).²¹⁷ Pieter Vreede jr. was lid van het eerste uur. Maar ook Samuel Hubert, Vincent Snoeck van Tol, Christiaan G.R. van Marle, Jan Pauluszn Markon (de tweede man van Maria Barnaart) waren allen honorair lid bij het KWDAV (afb. 92 en 93).

Maar een van de opmerkelijkste overeenkomsten is dat drie van de vier besproken huiseigenaren doopsgezind waren! Ongetwijfeld zullen tijdens de kerkbezoeken contacten zijn gelegd. Zo zaten Pieter Vreede sr. en Jan Tak samen in het onroerend goed en ligt het voor de hand dat ook de familie Van der Meulen – Taan vriendschappelijk contact met hun medekerkgangers had. Dit vermoeden wordt gesterkt door brieven die worden bewaard in het familiearchief te Haarlem. Naar aanleiding van het huwelijk van Gillis Christiaan van der Meulen en Catharina Taan ontving het paar vele felicitaties. Onder de afzenders bevonden zich ook ene J. Tak en een Pieter Vreede. Het is niet met zekerheid vast te stellen dat het hier de Leidse Jan Tak en Pieter Vreede betreft, maar toevallig is het wel.²¹⁸ Ook de gereformeerden hadden met elkaar van doen. Hoewel Samuel Hubert en Cornelis van Tol zich waarschijnlijk in andere kringen bewogen, kwamen hun werelden in juli 1781 dicht bij elkaar. In die maand werd een nieuw orgel voor de gereformeerde kerk van Leiderdorp ingewijd. Het orgel was betaald van een legaat van Cornelis van Tol. De plechtigheid werd voorgegaan door de predikant Samuel Hubert.²¹⁹ Bovendien is goed mogelijk dat Vincent Snoeck van Tol, eigenaar van de Buitenplaats Tols-lust, op zijn eigen kerkbank in de Leiderdorpse kerk, de preek

---

²¹⁵ RAL bibliotheek - Album Amicorum van Samuel Hubert, 1769-1788.

²¹⁶ Thobokholt 1983 (noot 162), p. 15.

²¹⁷ E. Pelinck, 'De vergaderzaal van Kunst wordt door arbeid verkregen', *Leids Jaarboekje* 48 (1956), pp. 154-155.

²¹⁸ Van mei t/m juli 2012 wordt de locatie waar het familiearchief zich bevindt, verbouwd en is dus helaas niet toegankelijk. Noord-Hollands Archief, Van der Meulen-Taan, toegang 138, inv. 29.

²¹⁹ *Leydse Courant*, 18/07/1781, p. 1. Eergisteren namiddag in de Gereformeerde Kerk der aan deze stad zo nabij gelegen vermaakelyke Ambachts- Heerlykheid Leyderdorp, voor de eerstemaal in de openbaaren Godsdienst gebruik gemaakt van een zeer fraai en kunstrijk orgel, gemaakt door den Orgelmaker Johannes Mittereith, te Leyden, en aan gemelde Kerk ten geschenke gegeven door de nu reeds overleeden Wel-Edelen Gestrenge Heer Mr. Cornelis van Tol, in leeven Raad en Regeerend scheepen der stad Leyden, en zijn Wel-ed. Echtgenootte Vrouwe Catharina van Leeuwen. Bij deze plechtige gelegenheid predikte de Wel-Eerwaarde Heer Samuel Hubert, veel geacht en gelieft Evangelie – Dienaar te Leyderdorp, voor een ongemeene talrijke van allerly stant en Rang, toegevloeide Schaare, over de Woorden van Psalm XXXIII vr. 1-3.

van Samuel Hubert aanhoorde. Maar het ontbreken van familiearchieven maakt het lastig om hier harde uitspraken over te doen.

Conclusie

In dit onderzoek stond de wooncultuur van een aantal huiseigenaren in de achttiende eeuw centraal. Wie zij waren, waar ze vandaag kwamen, hoe ze invulling gaven aan hun leven en hoe ze woonden is in het onderzoek aan bod gekomen. Hoewel de eigenaren verschillende achtergronden hadden, waren allen redelijk tot zeer vermogend. Dit vermogen werd voor de buitenwereld zichtbaar gemaakt. De rijken omringende zich met statussymbolen, zowel van materiële als immateriële aard. Een monumentaal pand, koetsen, een buitenplaats, maar ook een academische titel of een goedgevulde bibliotheek onderstreepten het feit dat deze lieden anders waren dan het gros van hun medeburgers. Toch was hun maatschappelijke positie niet altijd zo duidelijk gedefinieerd. In tegenstelling tot bijvoorbeeld edelen was de status van regenten niet erfelijk. Regenten, zoals Cornelis van Tol, moesten steeds opnieuw hun maatschappelijke positie accentueren. Dit deed men door deftig te leven. Het werd van de welgestelde burger ook verwacht dat hij zich in overeenstemming met zijn positie gedroegen. Sociale druk speelde hierin ongetwijfeld een rol; als de buurman zijn huis liet verbouwen, was een modernisering van het eigen huis meteen een stuk urgenter.

In de achttiende eeuw was verbouwen überhaupt een populaire bezigheid en kon bovendien een zeer lucratieve business zijn. Een verbouwing leidde in de meeste gevallen tot een forse waardevermeerdering van het pand, dat zich uitbetaalde in winst wanneer het huis werd verkocht. Vincent Snoeck van Tol en Jan Tak waren beiden actief in het onroerend goed. Beiden kochten bijna een heel huizenblok in de buurt van hun woonhuis. Toch werden niet alle panden gekocht met het oog op verhelings; een deel werd ook verhuurd, wat weer voor een stabiele bron van inkomsten zorgde. Dat er vaak geen geld was om, na het aanschaffen van een extra pand of een nieuwe gevel, de huizen ook aan de binnenkant netjes te verhelen, was een zorg voor latere generaties. Vaak verborg een (bij voorkeur) symmetrische gevel een allesbehalve symmetrische woning.

Niet alleen de omvang van het huis gaf uitdrukking aan rijkdom en prestige. Ook de uitvoering was belangrijk. Uiterlijk vertoon is het woord dat de aankleding van het achttiende-eeuwse woonhuis het beste typeert. Stucwerk, duur gekleurd behang, schoorsteenschilderingen, bijzondere houten en vergulden meubels; de achttiende-eeuwse kamers moeten een imposante indruk hebben gemaakt. Dit was ook de intentie; niet alleen een groot, monumentaal pand was immers een indicator voor iemands positie, dat was het gehele interieur! Een groot deel van het geld ging dan ook naar de aanschaf van meubilair, dat uiteraard aan de laatste mode voldeed. Maar doorgaans viel de waarde van het huisraad (meubilair, porselein, glas, kleren, linnengoed, koper en

tin) vrijwel in het niet bij de waarde van de verzameling gouden en zilveren voorwerpen, die met name regenten aanlegden. Behalve goud en zilver vertegenwoordigden juwelen en sieraden ook een grote waarde. Verder waren schilderijen-, boeken- en porseleinverzamelingen eveneens zeer kostbaar.

De relatie tussen inrichting, indeling en functies van vertrekken laat zien dat de welgestelde achttiende-eeuwse huiseigenaar veel waarde hechtte aan uiterlijk vertoon. Dit had niet alleen betrekking op de bijzondere gevels; ook de inrichting toonde dat de huiseigenaren zich niet schaamden voor hun weelde. Door al deze kostbaarheden prominent uit te stallen, werd de bezoekers de status van de bewoner nadrukkelijk ingeprent.

Bijlage 1

Afb. 1 – Breesstraat 24.

Afb. 2 – Breesstraat 117.

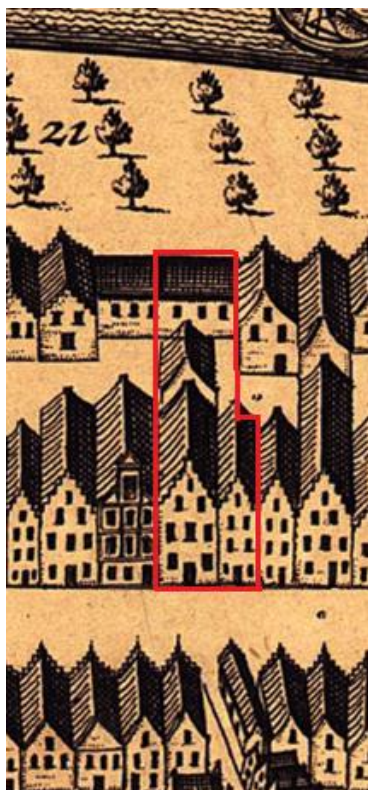
Afb. 3 – Hooigracht 27.

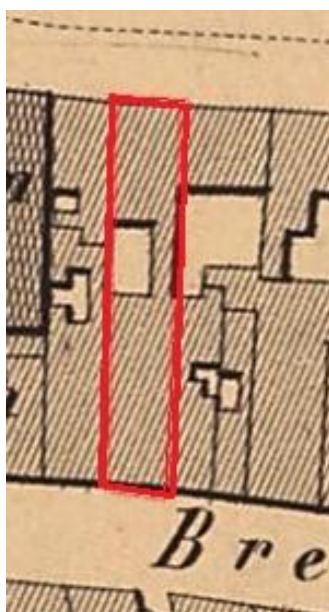
Afb. 4 – Hogewoerd 144.

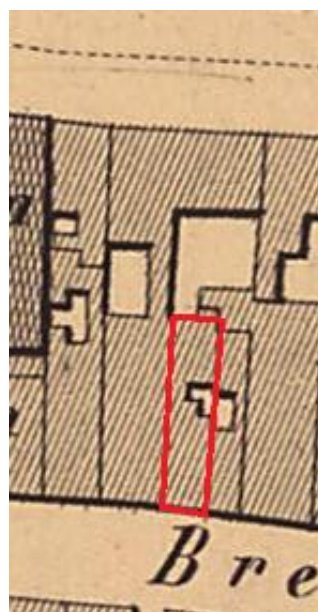
Afb. 5 – Breestraat 24, links het dubbele pand met het derde huis daarnaast (1670).

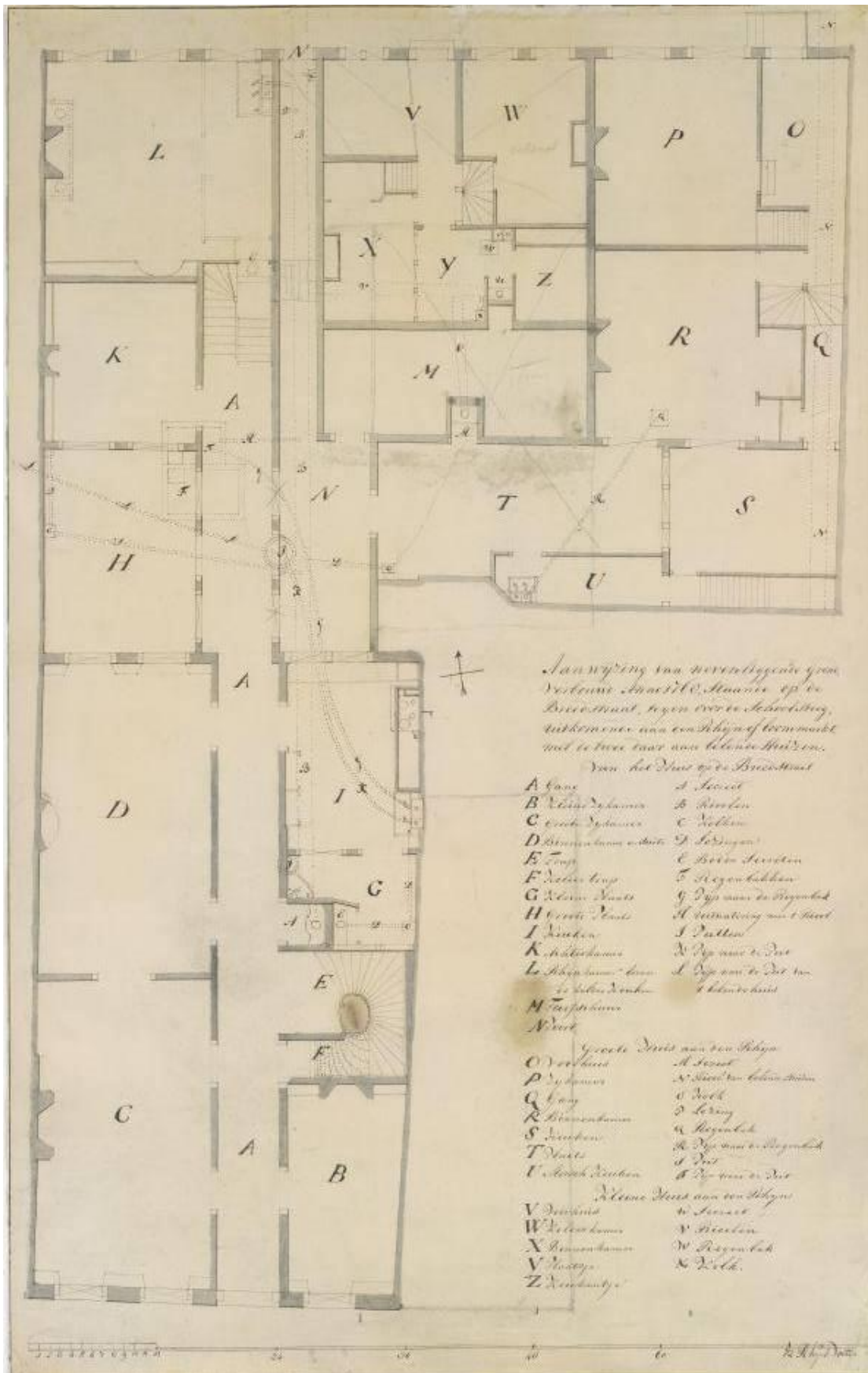
Afb. 6 – Breestraat 24, het perceel van het dubbele huis (1850).

Afb. 7 – Breestraat 24, het perceel van het enkele huis (1850).

Afb. 8 – Breesstraat 24, plattegrond vervaardigd voor een verbouwing in juni 1768.

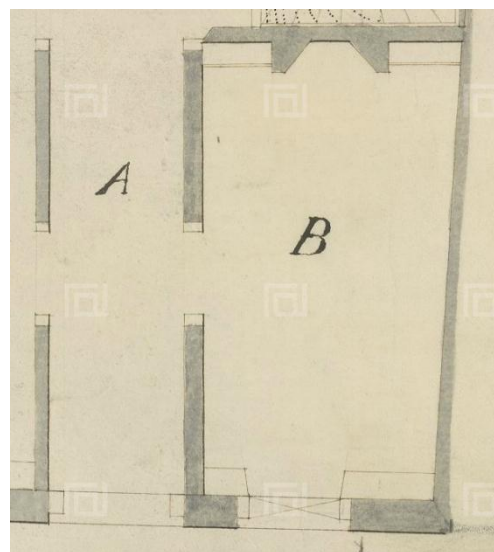

Afb. 9 – Plattegrond Breestraat 24, situatie 1768.

De plattegrond vermeld de volgende ruimtes (die betrekking hebben op de boedel van Cornelis van Tol):

- A. Gang
- B. Kleine zijkamer
- C. Groote zijkamer
- D. Binnenkamer en suite
- E. Trap
- K. Achterkamer
- L. Rhijnkamer boven de kelderkeuken

Afb. 10 – Plattegrond Breestraat 24, klein salet.

Afb. 11 – Breestraat 24, klein salet, naar het noorden gezien.

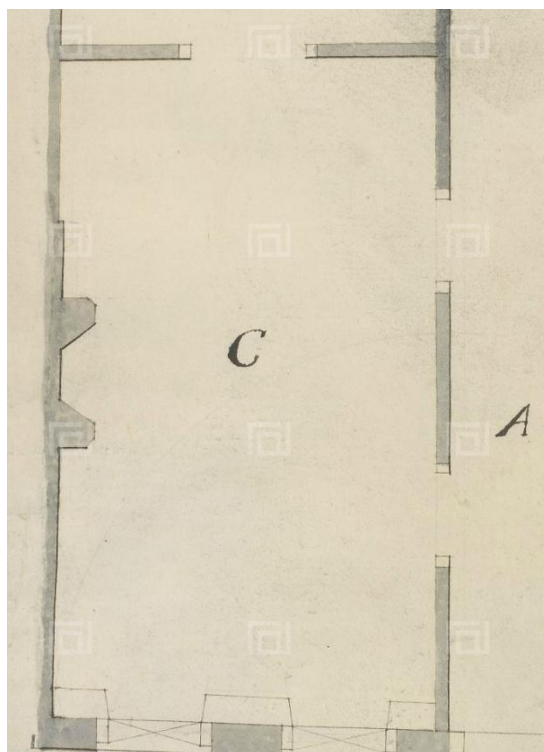
Afb. 12 – Breestraat 24, klein salet, gezien richting de Breestraat.

Afb. 13 – Detail stucplafond klein salet.

Afb. 14 – Plattegrond Breestraat 24, groot salet.

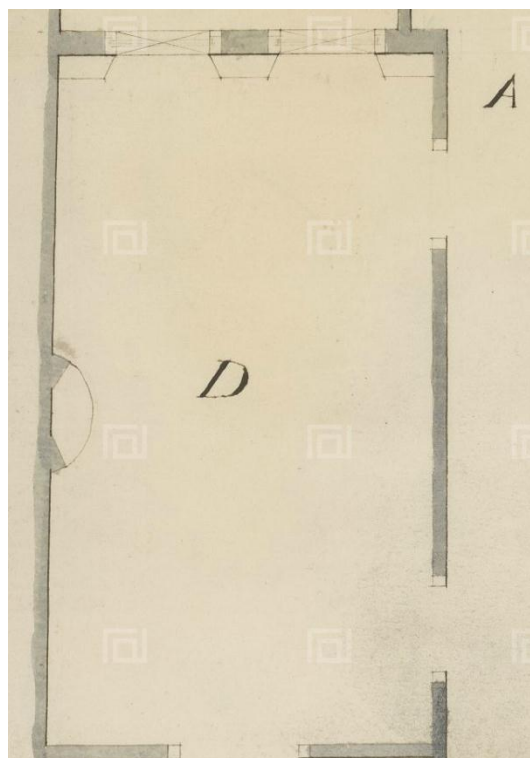
Afb. 15 – Interieur groot salet rond 1918.

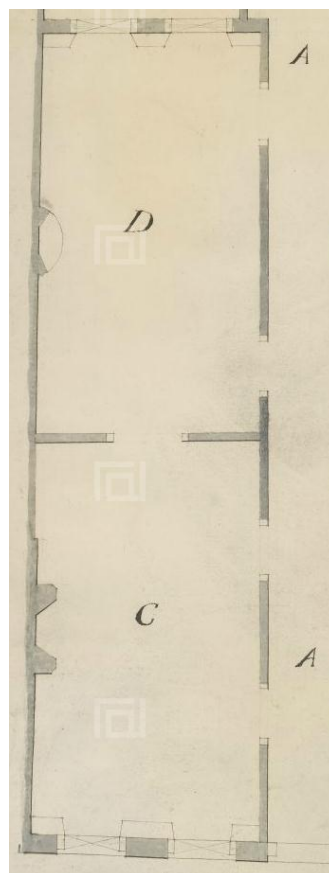
Afb. 16 – Schoorsteenversiering met porselein op plankjes en etagères (1719).

Afb. 17 – Plattegrond Breestraat 24, binnenkamer.

Afb. 18 – Plattegrond Breestraat 24, groot salet en binnenkamer (suite).

Afb. 19 – Breestraat 24, porte brisée. Vanuit groot salet gezien naar het noorden.

Afb. 20 – Breestraat 24, schouw binnenkamer (c. 1918).

Afb. 21 – Breestraat 24, schouw binnenkamer met grisaille (c. 1918).

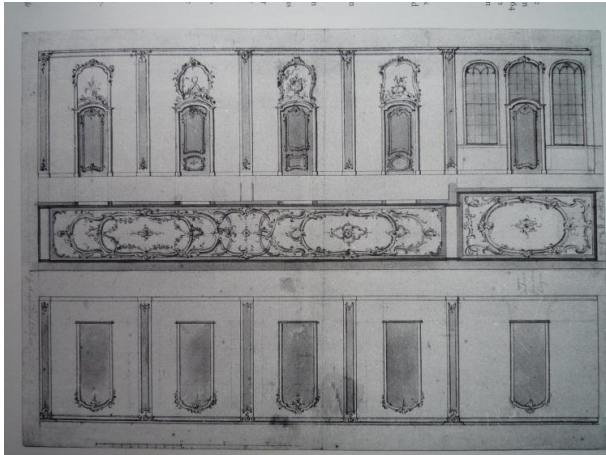
Afb. 22 – Breestraat 24, plafond groot salet.

Afb. 23 – Breestraat 24, plafond binnenkamer.

Afb. 24 – Ontwerp decoratie gang met allegorieën in stucreliefs.

Afb. 25 – Breestraat 24, putti met hond.

Afb. 26 – Breestraat 24, stucreliefs in de gang.

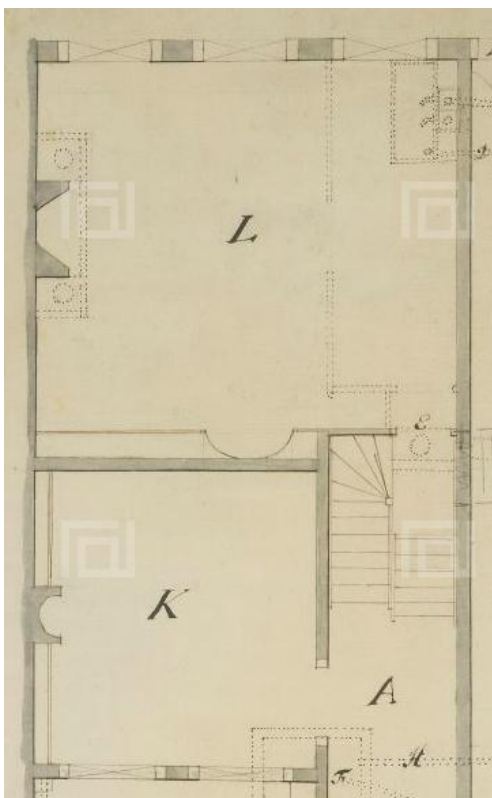
Afb. 27 – Breestraat 24, bellenblazende putti .

Afb. 28 – Breestraat 24, nis voor de staande klok.

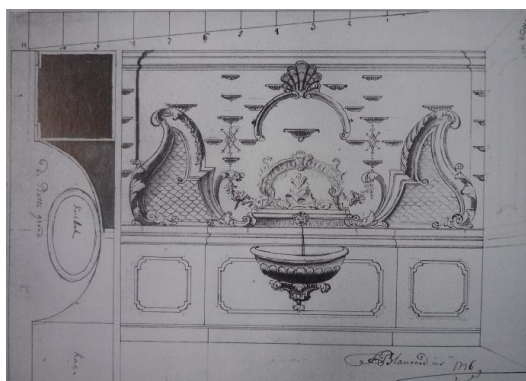
Afb. 29 – Plattegrond Breestraat 24, kelderkamer en eetzaaltje?

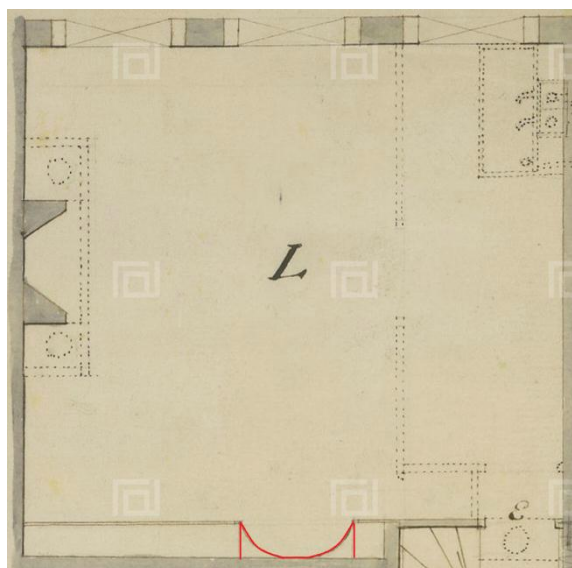
Afb. 30 – Buffet voor zilver en glas. Onderaan de tekening is een halfronde nis te zien.

Afb. 31 – Een breed wandbuffet met links een halfronde nis (1736).

Afb. 32 – Plattegrond Breestraat 24, Rhijn- of kelderkamer met een wandbuffet.

Afb. 33 – Breestraat 24, trappenhuis.

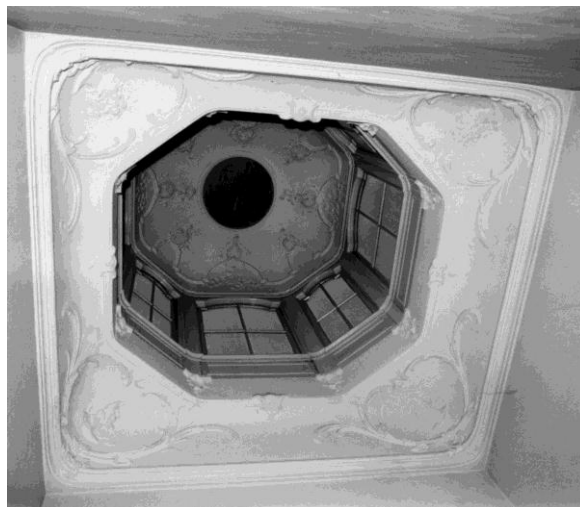
Afb. 34 – Breestraat 24, trappenhuis.

Afb. 35 – Breestraat 24, detail snijwerk trap.

Afb. 36 – Breestraat 24, lichtkoepel.

Afb. 37 – Porseleinkast afkomstig uit Breestraat 31.

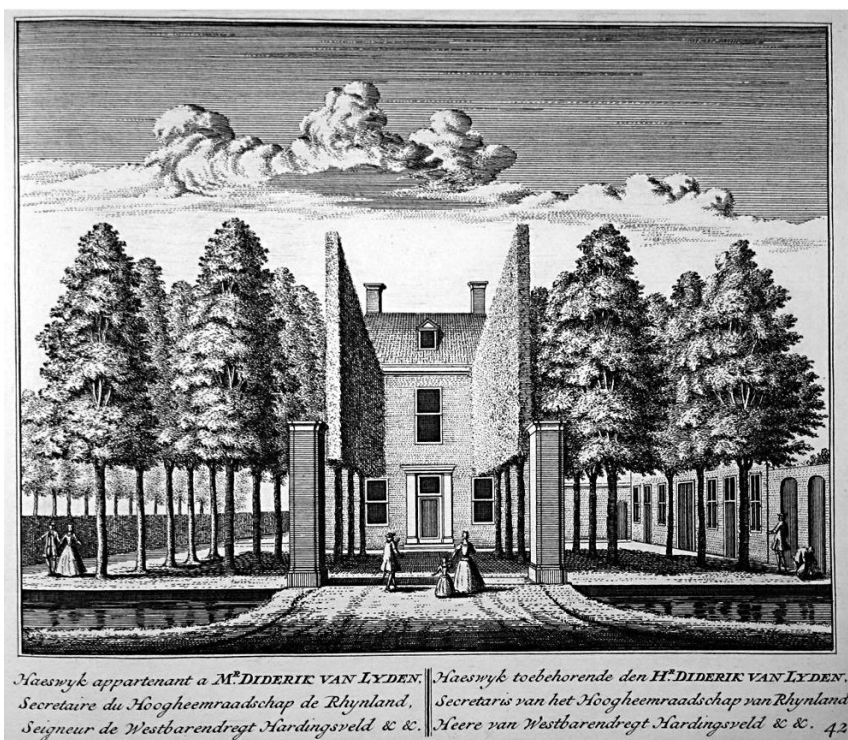

Afb. 38 – A. Rademaker, speelhuisjes aan de Rijn bij de Hogewoerdspoort.

Afb. 39 – A. Rademaker, buitenplaats Haaswijk van Diederik van Leyden.

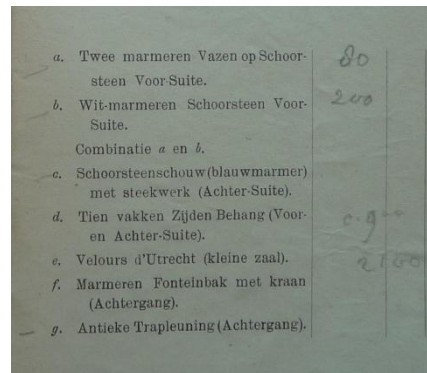
Afb. 40 – A. Rademaker, buitenplaats aan de Rijn met
uitgebouwde koepelkamer.

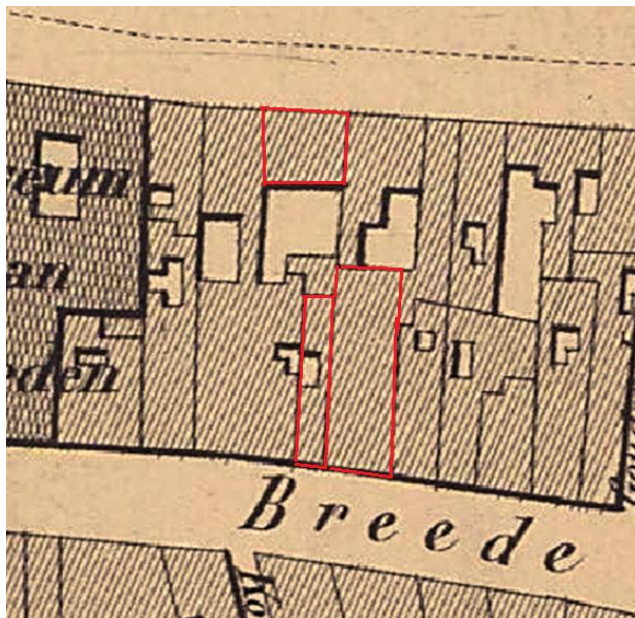
Afb. 41 – Catalogus openbare verkoop Hotel du Lion d’Or.

Afb. 42 – Verkoopcatalogus, behang en schouwen.

Afb. 43 – Schematische weergave woonhuizen gekocht door Vincent Snoeck van Tol.

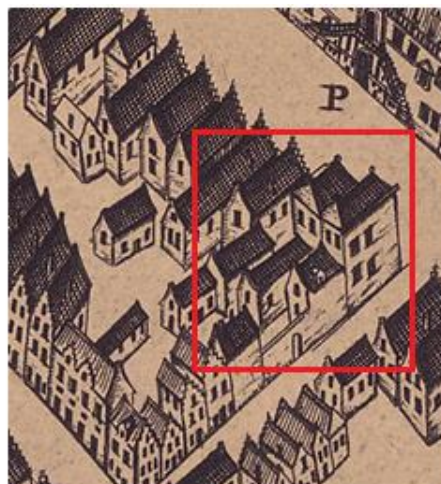
Afb. 44 – Breestraat 24, 26 en 28.

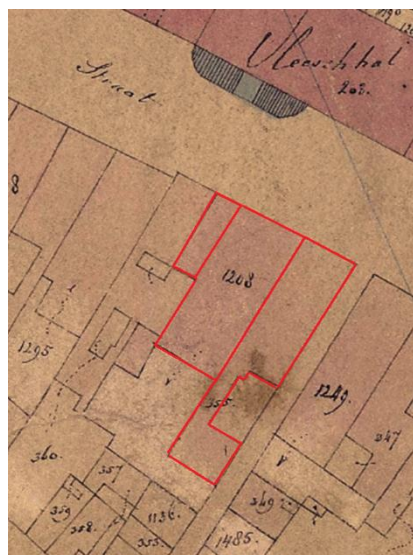
Afb. 45 – Vlnr. nr. 119, nr. 117 ('De Goliath') en nr. 115 ('t Cleyne Moriaenshoofd').

Afb. 46 – Binnen kader percelen Breestraat 115-119. Achteruitgang via de poort in de Wolsteeg zichtbaar.

Afb. 47 – Percelen van 115, 117 en 119.

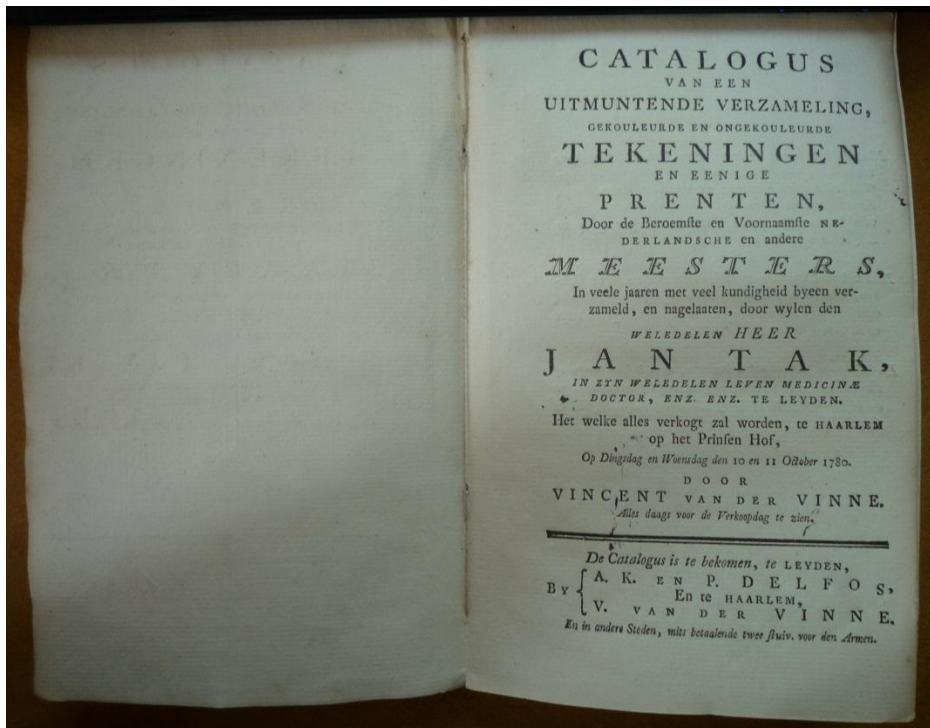
Afb. 48 – Kleerzolder uit het poppenhuis van Sara Rothé (c. 1745). Met mangel, linnenpers en vouwplanken.

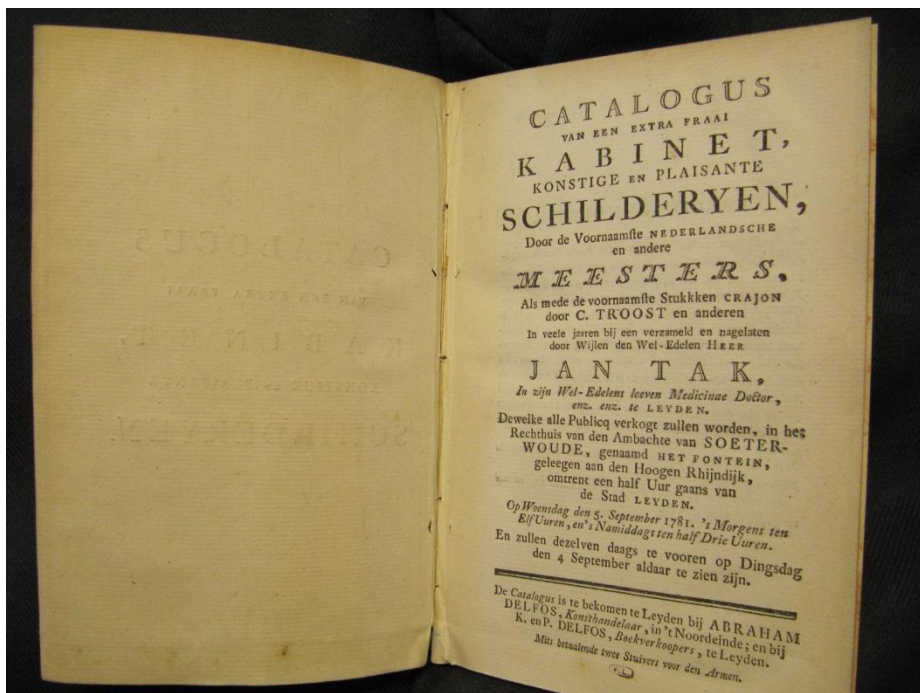
Afb. 49 – Breesstraat 117, schilderijenkamer. Links gezien richting de Breesstraat, rechts richting de tuin.

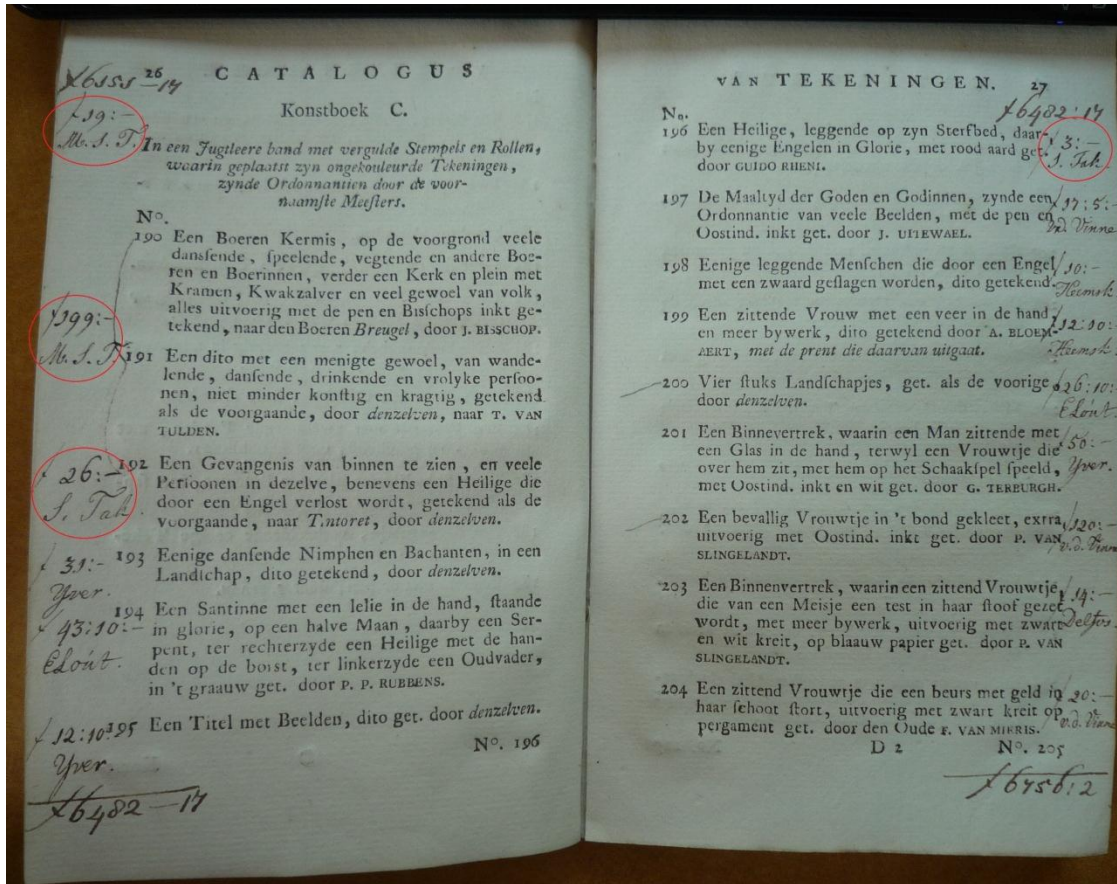
Afb. 50 – Verkoopcatalogus tekeningen en prenten Jan Tak (1780).

Afb. 51 – Verkoopcatalogus schilderijen Jan Tak (1781).

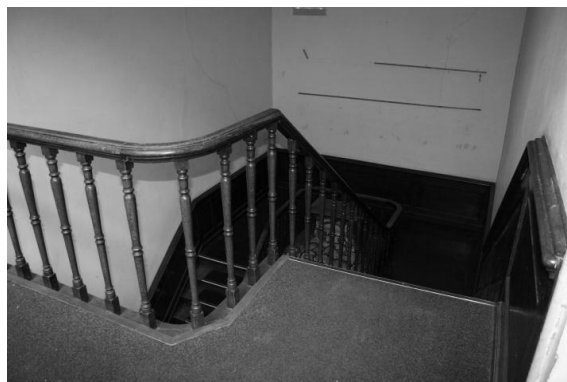
Afb. 52 – Verkoopcatalogus tekeningen en prenten Jan Tak (1780). M.S. Tak en S. Tak kopen werken. Mogelijk zijn dit Maria Suzanna Tak (geboren Barnaart) en zoon Samuel Tak of Jan Tak's zuster Susanna Tak.

Afb. 53 – Breestraat 117, trap.

Afb. 54 – Breestraat 117, trappenhuis.

Afb. 55 – Breestraat 117, binnenlantaarn.

Afb. 56 – Breestraat 117, tuinkamer of grote zaal (1920).

Afb. 57 – Breestraat 117, tuinkamer of grote zaal (1920).

Afb. 58 – Breestraat 117, klein salet, met in het midden achter het gordijn de toegang tot het kabinetje (1920).

Afb. 59 – Breestraat 117, groot salet of voorkamer (1920).

Afb. 60 – Breestraat 117, grisaille van Marten Josef Geeraerts en marmeren schouw.

Afb. 61 – Breestraat 117, stucplafond groot salet.

Afb. 62 – Breestraat 117, stucplafond groot salet met landelijke trofeeën.

Afb. 63 – Buitenplaats Bloemlust aan de Morschdijk (1850).

Afb. 64 – Gezicht op de villa Bloemlust gezien vanaf het Galgewater (1962).

Afb. 65 – Buitenplaats Buitenzorg, voorzijde.

Afb. 66 – Buitenplaats Buitenzorg, achterzijde aan de Rijn.

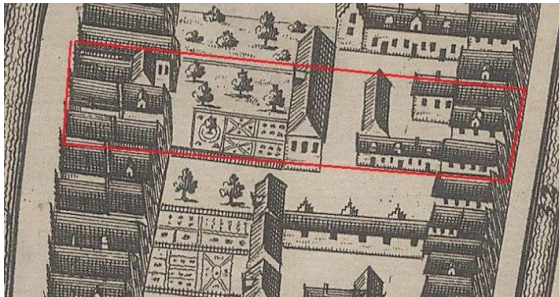
Afb. 67 – Buitenplaats Buitenzorg aan de Hoge Rijndijk met links het witte tuinhuisje.

Afb. 68 – Buitenplaats Buitenzorg, tuinhuisje.

Afb. 69 – Binnen kader o.a. perceel van Hooigracht 27.

Afb. 70 – Hooigracht 27, huis en langgerekte tuin tot aan de Middelstegracht.

Afb. 71 – Hooigracht 27, tuinzaal, c. 1905.

Afb. 72 – Hooigracht, tuinzaal, c. 1905.

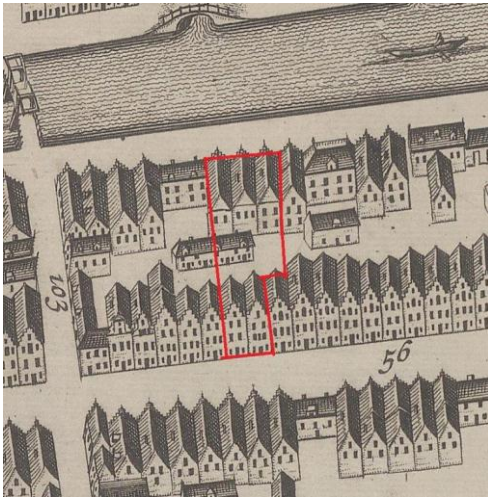
Afb. 73 – Buitenplaats Rijnstroom, rond 1900.

Afb. 74 – Buitenplaats Rijnstroom, tuinbeeld (Venus) rond 1900.

Afb. 75 – Binnen kader perceel van Hogewoerd 144 (1670).

Afb. 76 – Huwelijkszang Christiaan van der Meulen en Geertruid des Amorie (1720).

Afb. 76 – Huwelijkszang Christiaan van der Meulen en Geertruid des Amorie (1720).

Afb. 77 – De Leidse verzamelaar Paulus van Speijk en Anna Maria van der Meulen (1775).

HEILWENSCH.

SLOTZANG.

Toon: *Liefelyk Boschje.*

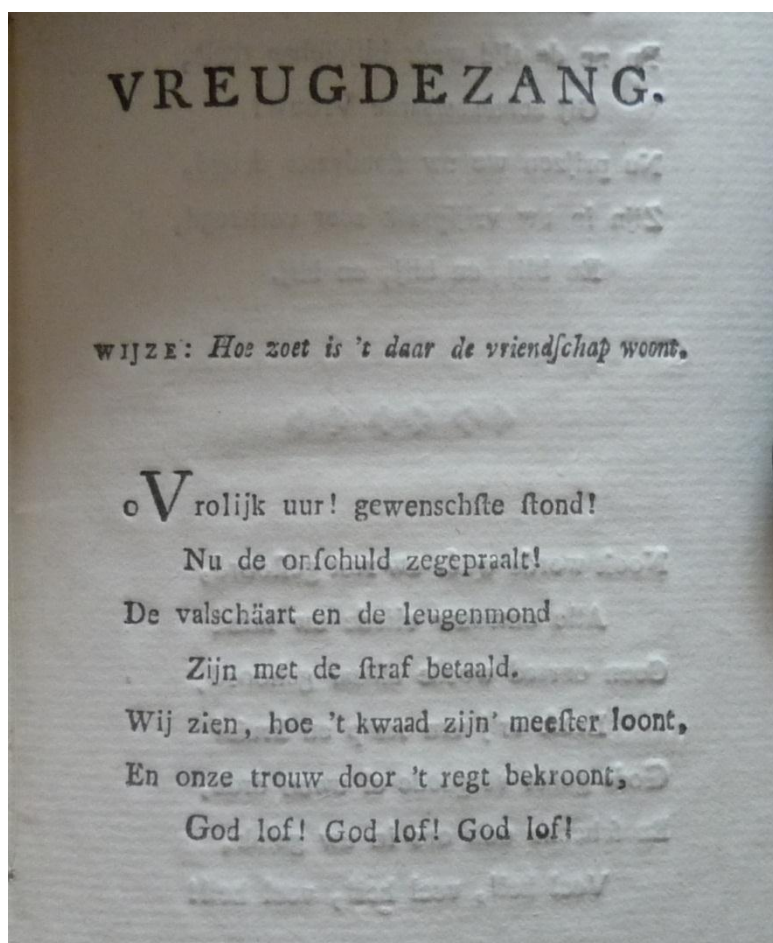
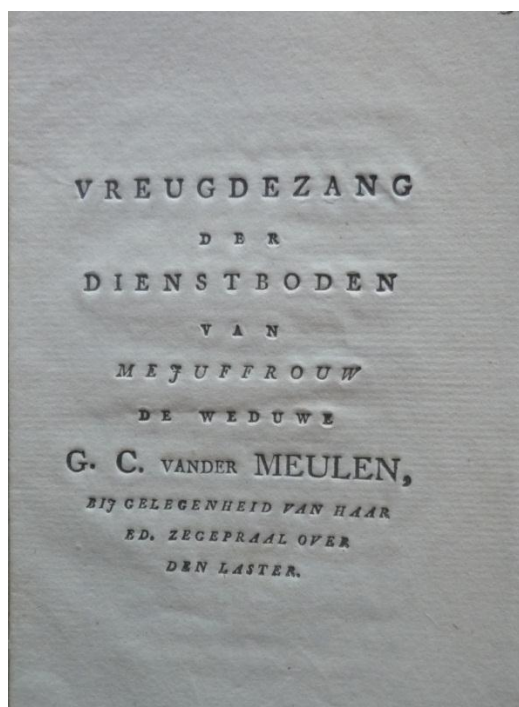
Jeuwigde Twee! leeft, leeft lange jaaren!
 Jeuwigde Twee! leeft, leeft lange jaaren!
 Uw Echt zy van kommer en rampspoedsgevaaren
 Beeryd, en gezegend in overloed
 Uit 's Hemels Bronader van Heil en God. :||:
 God kroone uw Liefde met jeugdige Looten,
 Die uw Geslacht met Telgen vergroeten,
 Endie uwe zilverblanke Deugd
 Vertoomen in hunne tedre Jeugd.
 Vertoomen in hunne tedre Jeugd.

G. VAN MATER.

Afb. 78 – Vreugdezang der Dienstboden op Catharina Taan (c. 1785).

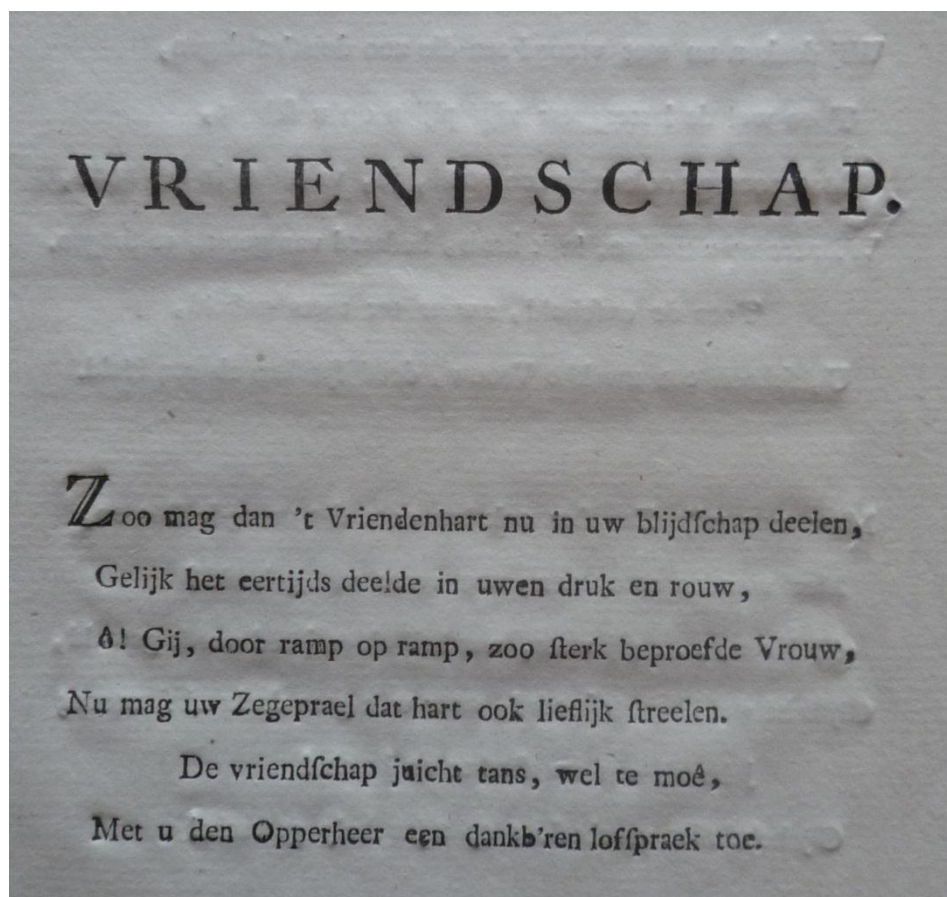
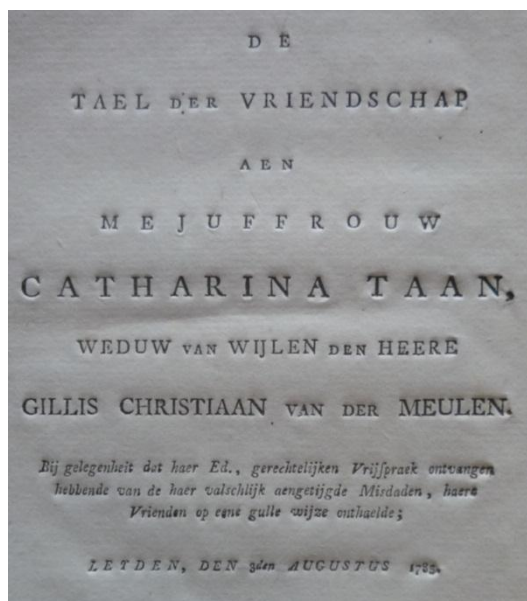

Ons hart heeft in uw ramp gedeeld,
Gedeeld in uwen rouw,
En nu de tijd weêr blijdschap teelt,
Gij achtenswaardige Vrouw!
Nu prijzen we uw standvaste deugd,
Zijn in uw vrijspraak zeer verheugd,
En blij, en blij, en blij.

Nooit worde weêr uw rust gestoord,
Alle ontrouw vliede uw huis!
Geen onraad worde aldaar gehoord,
Leeft vrij van ramp en kruis!
Gods gunst vergoede al uwen druk,
En schenke ook ons in uw geluk,
Veel heil, veel heil, veel heil!

Afb. 79 – Tael der Vriendschap, Catharina Taan (1785).

Vervloekte ondankbaerheit, uit eigenbaet geboren,
Door trotschheit opgekweekt, door haet en nijd gevoed,
Teelt leugen, list, verraed, ja al dat helsch gebroed,
En had u en uw huis een wis verderf beschoren.

Maer nu, nu heeft gerechtigheit
Uwe onschuld recht verschafft, der boosheit straf bereid!

Wij denken nu met vreugd aen die zoo duist're dagen,
Toen wel de lastergeest zijn pijlen op u schoot,
Maer toen ge ook vrienden vond, ja, vrienden in den nood,
Wier troost u sterkte, in 't kruis, bedaerd van geest, te dragen.
Toen de onschuld, zwaer ter toets gesteld,
U, schoon een zwakke Vrouw, deed spreken als een Held.

Maer zou mijn Zangster ook het zoet der vreugde stooren,
Met wonden te openen, nog verre van geheeld?
O! Neen, . . . gij weet, wat heil uit onspoed wordt geteeld,
Gij hebt wel klagt gesmoord, maer wilt geen dankrael smooren;
Jehovah was uw sterkte en kracht!
Gij hebt niet vruchteloos op zijne hulp gewacht!

Hij, die zoo ongemeen, in d'aenvang uwer rampen,
Uw hart met moed bezielde, uw tong te spreken gaf,
Die, toen uw beste Vriend geleid werd nae het graf,
En gij met smart op smart zoo hevig had te kampen,
Die, in dien druk, u bijstand bood,
Hij heeft uw ziel gered uit allen angst en nood!

Nu slaet ge een nedrig oog vol dankbaerheit nae boven,
Erkent, dat wel de kracht der onschuld veel vermogt,
Maer dat Gods gunst vooral uw sterkte heeft gewrocht,
En wilt Hem voor die gunst en nu en eeuwig loven.

Gij zegt: „Niet mij, maer God zij de eer!
„Ach! dat van nu mijn deugd met mijn geluk vermeer!”

Te recht, Vriendin! erkent uw ziel dat hoog vermogen;
Want zonder dezen steun had u de druk verteerd,
Had uw geduld gefaeld, en spijt uw ramp vermeerd;
Nu kunt ge, ô schoone zaek! op dubb'len zegen bogen!
Uw onschuld straelt in elk's gezicht,
En de onspoed heeft uw hart geheel ter deugd gericht.

Gij wenscht, dat de aerdſche ſtraf ook eens bekeering werke
In de ongelukkigen, zoo zeer van deugd ontaert;
Dat God ook deze, altans zoo lang, in 't leven ſpaert,
Dat hun verdoolde ziel het vuil der ondeugd merke;
Het Christ'lijk hart, dat in u leeft,
Vloekt niet, maer wenscht, dat God, als gij, hun 't kwaed vergeeft.

Gae voort, geächte Vrouw! volhard in zoo te denken;
Erken geſtaeg Gods gunst, die gij geſtaeg behoeft,
Zoo zal die zelfde God, al wierd ge op nieuw beproefd,
U ook weêr nieuwe kracht in alle zwakheit ſchenken.
Uw Zuster ſmaekt, erkent dit goed,
Dat lichaems zwakheit ſlut door ſterkte voor 't gemoed.

Zij leed vooral met u, maer deelde ook in uw ſmeeken;
Uw Beden zijn verhoord in een herſtelde rust,
Daer gij elkander nu met blijdschap's traenen kust.
Ook der Bedienden liefde en trouw zijn u gebleken;
Zij hebben van uw deugd getuigd,
Zoo hartlijk, als hun tong nu om uw vreugde juicht.

Nu slaet ons Vriendenhart ook vrolijk dankb're toonen;
Het wenscht, dat 's Hemels gunst gestaeg uw huis omring'!
Dat nimmer valscheit weér in uwe muuren dring'!
En welvaert, vrede en rust bestendig bij u wonen!

Proef, proef nog lang, hoe zoet het is,
Te spreken van den druk, als 't kwaed geweken is.

Gansch Neêrland, zoo bekend in Vrijheit te beminnen,
De dankb're ziel vooral, waer zuiv're Godvrucht leeft,
Die ongeveinsde zucht voor deugd en waarheit heeft,
Dit alles juicht met u in 't heuchlijk overwinnen

Van waarheit, onschuld, en het recht,
Nu God, door 's Rechters trouw, uw twistzaak heeft beslecht.

De Nancef zal den Kring dier braeve Mannen roemen,
Die, onvermoeid in vlijt, de waarheit nagespeurd,
Die van den Lasteraer het masker afgescheurd,
En de onschuld heeft ontdekt. Die Naneef zal U noemen

Ten prikkel voor beproefde deugd;
Ja 't laetste nageslacht nog deelen in uw vreugd!

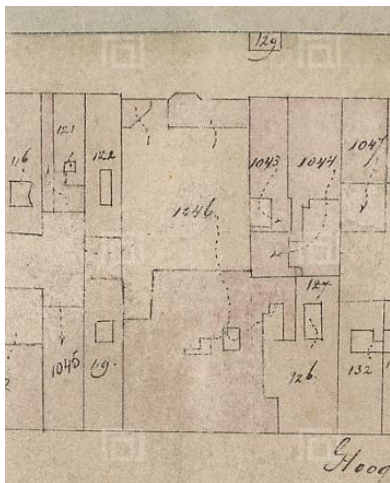
Wat zegge ik? — Ja — het Choor der blijde Hemelingen
Juicht steeds, wen de onschuld hier op aerde zegepraelt,
Wanneer gerechtigheit ons met haer' glans bestraelt;
En zou het om uw lot geen zegezangen zingen?

ô Ja! mij dunkt in 't zaligst oord
Wordt ook een blij gejuich om uw geluk gehoord!

DANIËL HOVENS.

Afb. 80 – Perceel Hogewoerd 144 met daarop de theekoepel van Samuel Hubert (1823).

Afb. 81 – A. Rademaker, theekoepeltjes aan de Rijn in de buurt van de Hogewoerd.

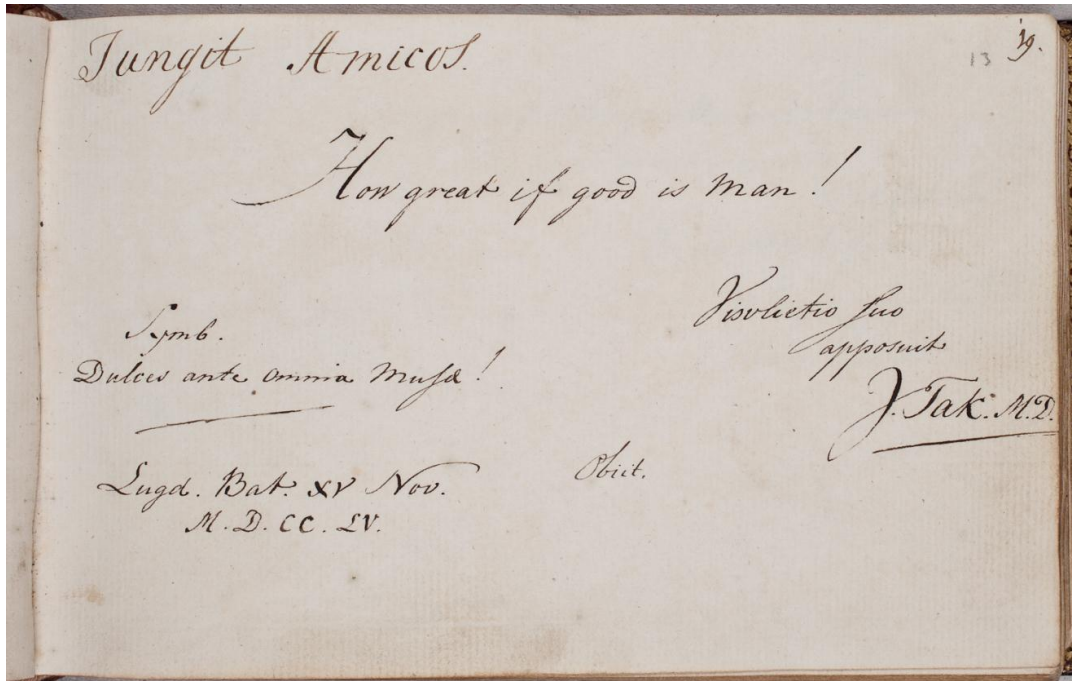
Afb. 82 – Toestand theekoepel in 1967 met aan muren aan beide zijden

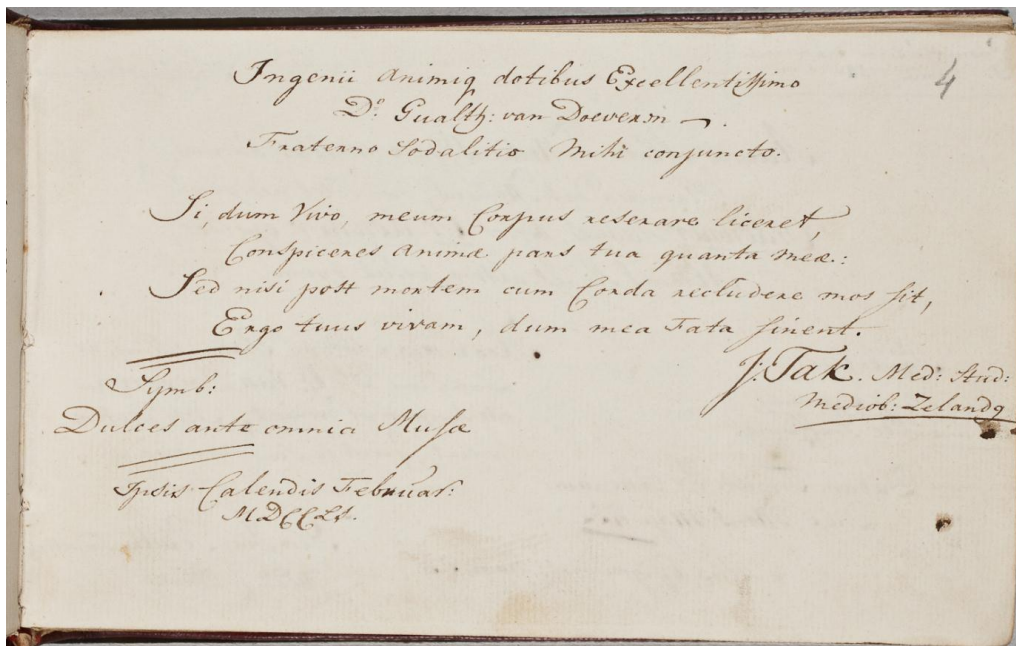
Afb. 83 – Theekoepel Samuel Hubert 2010.

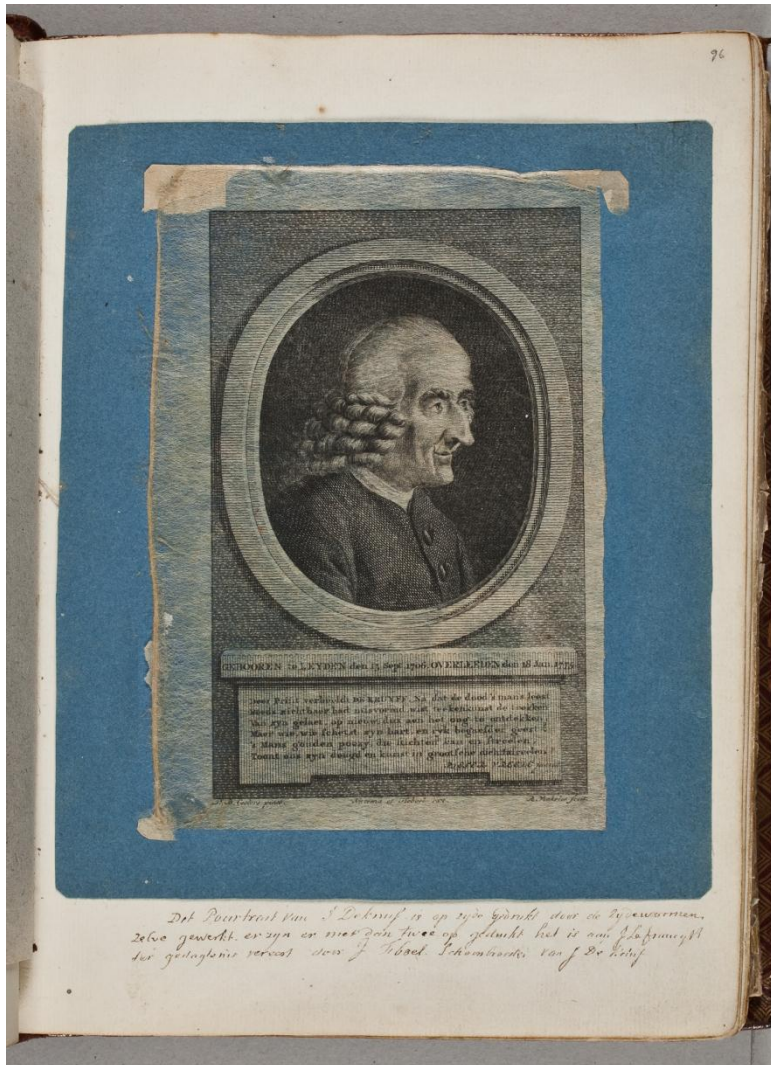
Afb. 84 – Albuminscriptie van Jan Tak in het album amicorum van Egbert Philip van Visvliet (1755).

Afb. 85 – Albuminscriptie van Jan Tak in het album amicorum van Gualtherus van Doeveren (1751).

Afb. 86 – Albuminscriptie van Pieter Vreede in het album amicorum van Johannes le Francq van Berkhey (eind 18de eeuw).

Het onderschrift luidt:

Gebooren te Leyden den 13 sept. 1706 overleden den 18 jan. 1775.

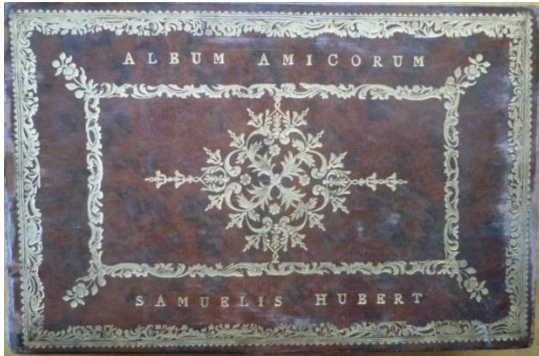
Door print verbeeldt De Kruyff [Jan de Kruyff].

Na dat de dood 's mans leest reeds zichbaer had misvormd, wist teekenkunst de trekken van zyn gelaet, op nieuw, dus aen het oog te ontdekken, maer wie, wie schetst zyn hart en ryk begaefder geest?

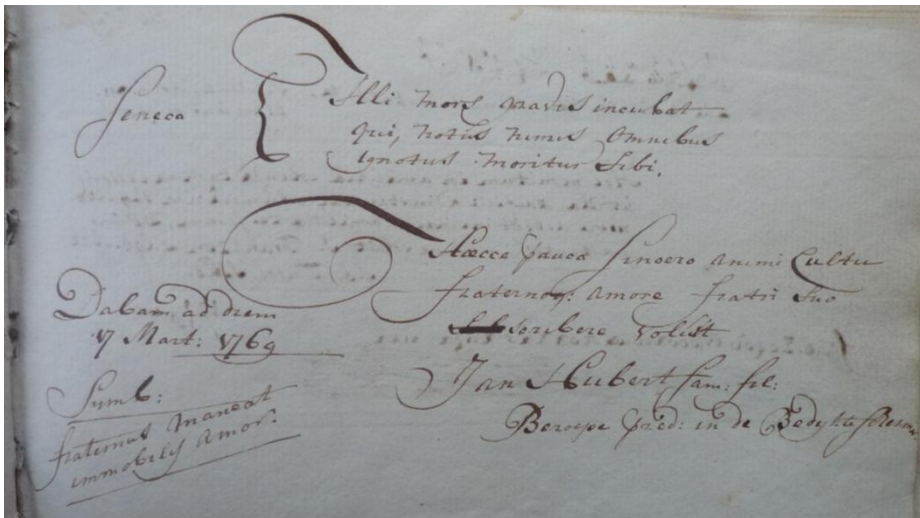
's Mans gouden poezy, die stichten kan en streelen, toont ons zyn deugd en kunst in grootsche dichttafreelen.

[Jan de Kruyff was koopman en fabrikant te Leiden en legde zich op de dichtkunst toe].

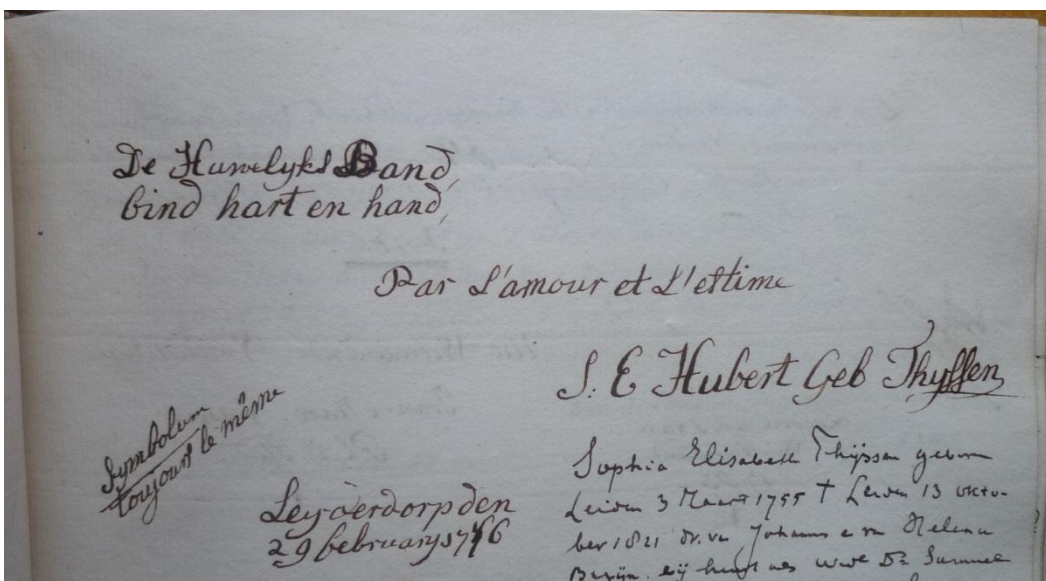
Afb. 87 – Album Amicorum Samuel Hubert

Afb. 88 – Albuminscriptie Jan Hubert (1769).

Afb. 89 – Albuminscriptie Sophia Elisabeth Thijssen (1776).

Afb. 90 – De vergaderzaal van Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen, P. C. la Fargue (1774).

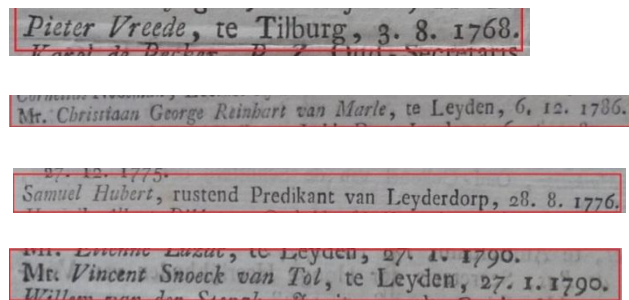
Afb. 91 – Interieur van de zaal van het genootschap 'Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen' te Leiden, P. C. la Fargue (1780).

Afb. 92 – 'Naemlijst' leden KWDAV (1794).

Afb. 93 – Detail 'Naemlijst' leden KWDAV (1794).

Bibliografie

Anoniem, *Catalogus van een extra fraai kabinet, konstige en plaisante schilderyen, door de voornaamste Nederlandsche en andere meesters, als mede de voornaamste stukken crajon door C. Troost en anderen ... bij een verzameld ... door ... Jan Tak ... Dewelke alle publicq verkogt zullen worden ... Op woensdag den 5. september 1781* (Bibliotheek UVA).

Anoniem, *Vreugdezang der Dienstboden van Mejuffrouw de Weduwe G.C. van der Meulen, bij gelegenheid van Haar Ed. Zegepraal over den Laster* (Bibliotheek RAL).

Anoniem, *Catalogus van een uitmuntende verzameling, gekleurde en ongekleurde tekeningen en eenige prenten. Door de beroemste en voornaamste Nederlandsche en andere meesters, In veele jaaren met veel kundigheid byeen verzameld, en nagelaaten, door wylen den Weledelen Heer Jan Tak 1780* (Bibliotheek RAL).

Baar, P.J.M. de, *Wonen aan het Galgewater*, Utrecht 1988.

Baarsen, R., 'Speeldoos met vier kleinere dozen', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt*, 21 (2011) nr. 1, pp. 22-29.

Bouwhistorische notitie, Breestraat 24, M&A Leiden (27 februari 2006, aanvulling 16-07-07).

Bouwhistorische notitie, Utrechtse Veer theekoepel, M&A Leiden (02 november 2011).

Boven, M.W. van, A.M. Fafanie en G.J.w. Steijns, *Pieter Vreede, Mijn levensloop*, Hilversum 1994.

Breedveldt Boer, I.M., *Plafonds in Nederland 1300-1800*, 's-Gravenhage 1991.

Chartier, R. (red.), *Geschiedenis van het persoonlijk leven. Van renaissance tot de verlichting*, Amsterdam 1989.

Coppens, M., 'Campane, entoilage en andere mignonettes. Enkele voorbeelden van de complexiteit van de kant-terminologie', *Textielhistorische Bijdragen* 40 (2000), pp. 27-43.

Dieben, M.A., *Breestraat 125, 'Het Gulden Vlies': een studie naar de bouw- en bewonings-geschiedenis*, Leiden 1989.

Diederiks, H.A. e.a., *Een stad in achteruitgang. Sociaal-historische studies over Leiden in de achttiende eeuw*, Leiden 1978.

Driessen, Ir.G.L., *Leidsche straatnamen, historisch toegelicht*, Leiden 1929.

Driessen, Ir, G.L., 'Rijnstroom', *Leids Jaarboekje*, 43 (1951), pp. 124-129.

Dröge, J., E. de Regt en P. Vlaardingerbroek (red.), *Architectuur & monumentengids Leiden*, Leiden 1996.

Fock, C.W., 'Het decor van huiselijk vermaak ten tijde van de republiek', in: J. de Jongste, J. Roding en B. Thijs (red), *Vermaak van de elite in de vroegmoderne tijd*, Hilversum 1999, pp. 40-72.

Fock, C.W. (red.), *Het Nederlandse interieur in beeld 1600-1900*, Zwolle 2001.

- Fock, C.W., 'Wonen aan het Leidse Rapenburg door de eeuwen heen', in: P.M.M Klep e.a., *Wonen in het verleden*, Amsterdam 1987, pp. 189-205.
- Fock, C.W., A.J. Dissel en Th.H. van Lunsing Scheurleer, *Het Rapenburg. Geschiedenis van een Leidse gracht*, dl. IVA, Leiden 1989.
- Glaudemans, M., *Amsterdam Arcadia. De ontdekking van het achterland*, Nijmegen 2000.
- Havermans-Dikstaal, M., S. Honing en L. Schram-van Gulik, *Aangekleed gaat uit. Streekkleding en cultuur in Noord-Holland, 1750-1900*, Zwolle 1998.
- Heesters, J.H.P., *Vier eeuwen behang. De geschiedenis van de wandbespanning in Nederland*, Delft 1988.
- Hillebrand, W., *De Leidse Lustwarande: de locatiekeuze van buitenplaatsen ten noorden en westen van Leiden in de periode 1600-1850*, Masterthesis, Utrecht 2010.
- Hovens, D., *De Tael der Vriendschap van Mejuffrouw Catharina Taan, Weduwe van Wylen den Heere Gillis Christiaan van der Meulen. Bij gelegenheit dat haar Ed. gerechtelijken Vrijspraek ontvangen hebbende van de haer valschlijk aengetijgde Misdaden, haere Vrienden op een gulle wijze onthaelde: Leyden, den 3den Augustus 1785* (Bibliotheek RAL).
- Höweler, H.A., 'Een moordplan tegen Willem V?', *Leids Jaarboekje* 56 (1964), pp. 103-125.
- Jong, E. de en M. Dominicus- van Soest, *Aardse paradijzen. De tuin in de Nederlandse kunst, 15de tot 18de eeuw*, Gent 1996.
- Jong, J. de, *Een deftig bestaan. Het dagelijks leven van regenten in de 17de en 18de eeuw*, Utrecht/Antwerpen 1987.
- Kooijmans, L., 'Patriciaat en aristocratisering in Holland tijdens de zeventiende en achttiende eeuw', in: J. Aalbers en M. Prak, *De bloem der natie. Adel en patriciaat in de Noordelijke Nederlanden*, Amsterdam 1987, pp.93-103.
- Kooijmans, L., M.R. Prak en J. de Jong, 'Wonen op stand. De woningen van vooraanstaande familie te Gouda, Hoorn en Leiden in de 18de eeuw', in: P.M.M Klep e.a., *Wonen in het verleden*, Amsterdam 1987, pp. 207-216.
- Kroon, J.E en A.J. Blok, *Album studiosorum Academiæ Lugduno-batavæ MDCCCLXXV-MCMXXV*, Leiden 1925.
- Lunsing Scheurleer, Th.H. van, A.J. Dissel en C.W. Fock, *Het Rapenburg. Geschiedenis van een Leidse gracht*, dl. II, Leiden 1987.
- Lunsing Scheurleer, Th.H. van, A.J. Dissel en C.W. Fock, *Het Rapenburg. Geschiedenis van een Leidse gracht*, dl. IVA, Leiden 1989.
- Meijers, P.C., Bouwhistorisch rapport Breestraat 117 te Leiden (januari 2005).
- Nederlands patriciaat*, 39 (1953).

Nederlands patriciaat, 44 (1958).

Nederlands Patriciaat, 52 (1966).

Noordam, D.J., 'Leidenaren en hun buitenverblijven in de vroegmoderne tijd', in: J. de Jongste, J. Roding en B. Thijs (red), *Vermaak van de elite in de vroegmoderne tijd*, Hilversum 1999, pp. 15-39.

Pelinck, E., 'De vergaderzaal van Kunst wordt door arbeid verkregen', *Leids Jaarboekje* 48 (1956), pp. 154-161.

Pelinck, E., 'Paulus van Spijk en zijn verzameling', *Leids Jaarboekje* 45 (1953), pp. 120-123.

Prak, M., *Gezeten burgers. De elite in een Hollandse stad, Leiden 1700-1780*, Amsterdam 1985.

Regt, W.M.C., 'Alphensche buitenplaatsen', *Leids Jaarboekje*, 17 (1920), pp. 130-247.

Rijken, H., *De Leidse lustwarande. Geschiedenis van de tuinkunst op kastelen en buitenplaatsen rond Leiden, 1600-1800*, Leiden 2005.

Rijken, H., 'Tuinen van kastelen en buitenplaatsen in het gebied rondom Leiden (1600-1900)', in: E. den Hartog (red), R.H.M. van Immerseel en A. Coops, *Kastelen en buitenplaatsen in en rond Leiden, kastelenstichting Holland en Zeeland jaarboek 2001-2002*, pp. 33-56.

Schmidt, F.H., 'Hollands Arcadië. Achttiende-eeuwse Amsterdam buitenplaatscultuur/Dutch Arcadia. Amsterdam and villa culture', *Over Holland: Architectonische studies voor de Hollandse stad* (2011), pp. 10-11, 173-196.

Schuurman, A.J., 'De wooncultuur. De studie van woonculturen in het verleden als sociaal-economische geschiedenis', in: P.M.M Klep e.a., *Wonen in het verleden*, Amsterdam 1987, pp. 171-187.

Thobokholt, B., *Het taal-en dichtlievend genootschap 'Kunst wordt door arbeid verkreegen' te Leiden, 1766-1800*, Utrecht 1983.

Versprille, A., 'Het Memorandum van Jacob Le Poole, fabrikant in greinen', *Leids Jaarboekje* 70 (1978), pp. 122-133.

Waardebepaling Kloosterpoortgebied, M&A Leiden.

Wittop Koning, D.A. en T.H. Lunsingh Scheurleer, 'De simpliciakast van het Collegium Medico-Pharmaceuticum te Delft', *Bulletin van het Rijksmuseum* 8 (1960), pp. 69-82.

Zoeteman, M., *De studentenpopulatie van de Leidse universiteit 1575-1812*, Leiden 2011.

Archieven

Regionaal Archief Leiden

Noord-Hollands Archief Haarlem

Bouwhistorisch- en fotoarchief Monumenten & Archeologie, gemeente Leiden

Zweeuws archief

Kranten

Leydse Courant, 26/03/1781, p. 3.

Leydse Courant, 23/01/1778, p. 2.

Leydse Courant, 13/10/1788, p. 2.

Leydse Courant, 18/07/1781, p. 1.

Oprechte Haarlemsche Courant, 10 en 22 januari 1805, p. 4.

Verantwoording afbeeldingen

1. Lijst van rijksmonumenten in Leiden.
2. Lijst van rijksmonumenten in Leiden.
3. Lijst van rijksmonumenten in Leiden.
4. Lijst van rijksmonumenten in Leiden.
5. RAL Beeldbank – PV362B. Detail van de proefkaart van Christiaan Hagen, opgemeten door Jan Douw, Lugdunum batavorum vulgo Leyden, voor 1670.
6. RAL Beeldmateriaal – PV432.5. W.J. van Campen, Nieuwe kaart der stad Leyden 1850.
7. RAL Beeldmateriaal – PV432.5. W.J. van Campen, Nieuwe kaart der stad Leyden 1850.
8. RAL beeldmateriaal – PV29936.
9. n.v.t.
10. RAL Beeldmateriaal – PV29936.
11. Foto M&A Leiden (07-12-2010).
12. Foto M&A Leiden (07-12-2010).
13. Foto M&A Leiden (07-12-2010).
14. RAL Beeldmateriaal – PV29936.
15. Fotoarchief M&A Leiden.
16. Pieter Jansz. Van Ruijven, *Schoorsteenstuk met ceramiek en papegaaien*, 1719. Collectie Amsterdam Museum.
17. RAL Beeldmateriaal – PV29936.
18. RAL Beeldmateriaal – PV29936.
19. Fotoarchief M&A Leiden.
20. Fotoarchief M&A Leiden.
21. Fotoarchief M&A Leiden.
22. Foto M&A Leiden (07-12-2010).
23. Fotoarchief M&A Leiden.
24. Jacob Otten Husly (toegeschreven), *Ontwerp voor de gang van het huis Spaarne 106*, Haarlem, c. 1764. Collectie KOG.
25. Fotoarchief M&A Leiden.
26. Fotoarchief M&A Leiden.
27. Foto M&A Leiden (07-12-2010).
28. Fotoarchief M&A Leiden.
29. RAL Beeldmateriaal – PV29936.
30. Anoniem, *Ontwerp voor een wandkast met étagère in een binnenbetimmering*, 1796. Collectie Rijksprentenkabinet.
31. Frans Blanchard, *Ontwerp voor een ingebouwd buffet met koelbak en etagères*, 1736. Collectie KOG.
32. RAL Beeldmateriaal – PV29936.
33. Fotoarchief M&A Leiden.
34. Foto M&A Leiden (07-12-2010).
35. Fotoarchief M&A Leiden.
36. Fotoarchief M&A Leiden.
37. RAL Beeldmateriaal – PV30325.16a-5, vervaardiger Jonker, Leiden.
38. Abraham Rademaker, *Rhyndlands Fraaiste gezichten*, 1732.
39. Abraham Rademaker, *Rhyndlands Fraaiste gezichten*, 1732.
40. Abraham Rademaker, *Rhyndlands Fraaiste gezichten*, 1732.
41. RAL Bibliotheek – Catalogus van de verkoop van den hotel-inventaris van het hotel 'Du Lion d'Or' Breestraat 24 Leiden, 1918.
42. RAL Bibliotheek – Catalogus van de verkoop van den hotel-inventaris van het hotel 'Du Lion d'Or' Breestraat 24 Leiden, 1918.
43. RAL Beeldmateriaal – PV432.5. W.J. van Campen, Nieuwe kaart der stad Leyden 1850.

44. RAL Beeldmateriaal – PV30330, vervaardiger onbekend.
45. www.fundainbusiness.nl.
46. RAL Beeldmateriaal – PV362B. Detail van de proefkaart van Christiaan Hagen, opgemeten door Jan Douw, Lugdunum batavorum vulgo Leyden, voor 1670.
47. RAL beeldmateriaal – PV403.6. Gemeente Leyden in 9 sectien. Sectie G, W.J. Van Campen en J. Van Beek, 1823.
48. De *Zolder* uit het tweede poppenhuis van Sara Rothé, c. 1745 Collectie Frans Hals Museum, Haarlem. Aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt. Foto Margareta Svensson.
49. Foto M&A Leiden (06-2011).
50. RAL Bibliotheek – Catalogus van een uitmuntende verzameling, gekleurde en ongekouleurde tekeningen en eenige prenten. Door de beroemste en voornaamste Nederlandsche en andere meesters, In veele jaaren met veel kundigheid byeen verzameld, en nagelaaten, door wylen den Weledelen Heer Jan Tak 1780)
51. UVA Bibliotheek – Catalogus van een extra fraai kabinet, konstige en plaisante schilderyen, door de voornaamste Nederlandsche en andere meesters, als mede de voornaamste stukken crajon door C.Troost en anderen ... bij een verzameld ... door ... Jan Tak ... Dewelke alle publicq verkogt zullen worden ... Op woensdag den 5. september 1781.
52. RAL Bibliotheek – Catalogus van een uitmuntende verzameling, gekleurde en ongekouleurde tekeningen en eenige prenten. Door de beroemste en voornaamste Nederlandsche en andere meesters, In veele jaaren met veel kundigheid byeen verzameld, en nagelaaten, door wylen den Weledelen Heer Jan Tak 1780)
53. RAL Beeldmateriaal – PV30325.59-4, vervaardiger Jonker foto, Leiden.
54. Foto M&A Leiden (23-05-2008).
55. Foto M&A Leiden (23-05-2008).
56. RAL Beeldmateriaal – PV30325.59-11, vervaardiger Jonker foto, Leiden.
57. RAL Beeldmateriaal – PV30325.59-12, vervaardiger Jonker foto, Leiden.
58. RAL Beeldmateriaal – PV30325.59-13, vervaardiger Jonker foto, Leiden.
59. RAL Beeldmateriaal – PV30325.59-6, vervaardiger Jonker foto, Leiden.
60. RAL Beeldmateriaal PV3032559-7 en PV3032559-8, vervaardiger onbekend
61. Foto M&A Leiden (23-05-2008).
62. RAL Beeldmateriaal – PV3032559-10, vervaardiger onbekend
63. RAL Beeldmateriaal – PV432.5. W.J. van Campen, Nieuwe kaart der stad Leyden 1850.
64. RAL Beeldmateriaal – PV82.02.190, vervaardiger B.B.M. Janssen.
65. RAL Beeldmateriaal – PV31960e, vervaardiger onbekend.
66. RAL Beeldmateriaal – PV31960i, vervaardiger onbekend.
67. RAL Beeldmateriaal – PV31960a, vervaardiger onbekend.
68. RAL Beeldmateriaal – PV31960h, vervaardiger onbekend.
69. RAL Beeldbank – PV362B. Detail van de proefkaart van Christiaan Hagen, opgemeten door Jan Douw, Lugdunum batavorum vulgo Leyden, voor 1670.
70. RAL Beeldmateriaal – PV429.29, Kadastrale kaart van rond 1850 [wijk nr. VII, gebuurten nr. 29]
71. RAL Beeldmateriaal – PV308814.a, vervaardiger onbekend.
72. RAL Beeldmateriaal – PV308814.d, vervaardiger onbekend.
73. RAL Beeldmateriaal – PV31951.a, vervaardiger onbekend.
74. RAL Beeldmateriaal – PV31951.2, vervaardiger onbekend.
75. RAL Beeldmateriaal – PV362B. Detail van de proefkaart van Christiaan Hagen, opgemeten door Jan Douw, Lugdunum batavorum vulgo Leyden, voor 1670.
76. Huwelykszangen, ter bruilofte van den heere Christiaan vander Meulen, en mejuffrouw Geertruid des Amorie, www.dbnl.nl.
77. Johannes Janson, Paulus van Speijk en zijn vrouw Anna Louisa van der Meulen. Museum

- de Lakenhal, Leiden.
78. RAL Bibliotheek – Vreugdezang der Dienstboden van Mejuffrouw de Weduwe G.C. van der Meulen.
  79. RAL Bibliotheek – D. Hovens, De Tael der Vriendschap den 3den Augustus 1785.
  80. RAL beeldmateriaal – PV403.4. Gemeente Leyden in 9 sectien. Sectie D en E, W.J. Van Campen en J. Van Beek, 1823.
  81. Abraham Rademaker, *Rhyndlands Fraaiste gezichten*, 1732.
  82. Fotoarchief M&A Leiden.
  83. Foto M&A Leiden (02-11-2010).
  84. Afb. 013r, nr. 132 G 40 uit het album van Egbert Philip van Visvliet. Collectie Koninklijke Bibliotheek.
  85. Afb. 004r, nr. 78 J 1 uit het album van Gualtherus van Doeveren. Collectie Koninklijke Bibliotheek.
  86. Afb. 013r, nr. 132 G 40 uit het album van Egbert Philip van Visvliet. Collectie Koninklijke Bibliotheek.
  87. RAL Bibliotheek – Album Amicorum Samuel Hubert.
  88. RAL Bibliotheek – Album Amicorum Samuel Hubert.
  89. RAL Bibliotheek – Album Amicorum Samuel Hubert.
  90. De vergaderzaal van Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen, P. C. la Fargue (1774). Collectie Museum de Lakenhal, Leiden.
  91. Interieur van de zaal van het genootschap 'Kunst wordt door Arbeid verkregen' te Leiden, P. C. la Fargue (1780). Collectie Rijksmuseum.
  92. RAL Bibliotheek – Naemlijst der tegenwoordige leden van het Tael- en Dichtlievend Genootschap, Onder de Spreuk : Kunst wordt door arbeid verkreegen.
  93. RAL Bibliotheek – Naemlijst der tegenwoordige leden van het Tael- en Dichtlievend Genootschap, Onder de Spreuk : Kunst wordt door arbeid verkreegen.

Bijlage 2

Boedelinventaris Cornelis van Tol – ONA, 0506, inv. 2310, notaris Johannes Thijssen, fol. 34 (1781).

Opmerkingen auteur staan tussen [ ].

[...] Onleesbaar, [?] niet zeker van het woord, [P.....] nummer foto.

[P1080200]

Onroerende goederen

1. Een Huis en Erve, staande ende geleegeen binnen deese stad, aan de noordzijde van de Breedestraat, teegen over de Schoolsteegh en Strekkende tot agter aan de Straate van den Rhijn, ten prothocolle deezer Stad bekend in 't 1 register folio 277 et.

't Voors: huis en Erve, is door den Heer Overleedene zelfs gebruikt en bewoond geweest.

2. Een Buitenplaats, staande ende geleegeen onder den ambagte van Soeterwoude, aan den Rhijn, omtrent het Leiderdorpse

[P1080201]

Schouw, met deszelfs huisinge, item bepootinge en beplantinge, groot in de verponding 5. hond 35 ¼ Roeden, alles volgens de laatste opdragsbrieven, in datis den 7 febr. 1722. 10 oktober 1722. 17 junij 1724 en 10 februari 1742.

De voorh Buitenplaats is meede door den Heer Overleedene zelfs gebruikt geweest.

3. Een huis en Erve, met een stallinge, nr. 31. staande ende geleegeen onder den Ambagte van Leiderdorp, in de Kerkbuurt, omtrent de Kerk, met de helfte van de gang daar neevens aan volgens de jongste opdragsbrief, in dato 9 maart 1771.

De stallinge is bij de Heer Overleedene zelfs gebruikt

[P1080202]

en is 't voorsz. huis en Erve, verhuurd aan Wouter Barnevelt, om dertig gulden 's jaars tot den 1 mej 1781 en rest de huure van dien seedert den 1 Augustij 1780.

4. Een Huis en Erve, nr. 141 thans geapproprierd tot een koetshuis en schuiftenhuis, staande ende geleegeen in de kerkbuurt, omtrent de kerk, meede in den ambagte van Leiderdorp, strekkende voor van den Lagen Rhijndijk. tot agter aan den Rhijn, volgens de jongste opdragsbrief, in dato den 4 oktober 1766.

5. Een partije weijland, groot omtrent twee mergen [morgen], verongeldende voor 1 m. 5. h. 12 r. bezet met droograamen met de huisinge en verdere getimmerte daar aan gehoorende, geleegeen omtrent de Cingel, tussen de Hoogerwoerds- en

[P1080203]

Koe-Poorten der Stad Leiden, in den ambagte van Soeterwoude.

't Voorsz: land is verhuurd aan Willem en Hendrik van Ankeren tot Kersmis 1784 om vijf en vijtig guldens 's jaars, en rest de huure van dien sedert Kersmis daage 1779.

6. De helfte in neegen mergen en honderd en vijftigh roeden weijland, geleege in de Bospolder aan de Dwarsweetering, onder den ambagte van Leiderdorp.

't Voorsz. land is voor 't geheel verhuurd aan Cornelis Schenkerveld, tot Kersmis 1782 om drie en twintig guldens per merge eens geld 's jaars en rest de huure sedert Kersmis dage 1779.

7. Een Huismanwooning, schuer, Hooijbergen, en geboomte, met omtrent 20 mergen lands, alles staande en geleege in de jurisdictie van 't Hoff van Delft, als namelijk, 't huis, Boomgaard en omtrent 12 mergen, 150 roeden in 't Hoefslag van de Oude

[P1080204]

Laan, waar van 9 mergen, 300 Roeden [onvrij?] Hoffland, zijnde de overige 2 mergen, 450 Roeden, vrij Hoffland, beneevens 7 mergen 450 Roeden, meede vrij Hoffland, geleege in 't Hoefslag van Kortten hoeff.

8. Nog 6 mergen weijland geleege in Delfgauw onder den Poorterije der Stad Delft.

9. Nog 5 mergen, 232 roeden weijland, zijnde vrij Hoffland, geleege in de jurisdictie van 't Hoff van Delft, in 't Hoefslag van Russensloot, in 't Zuideinde van Delfsgauw.

de voorzeide Huismanswooninge en landen, is verhuurd aan Cors van Dijk tot Kersmis 1781 om vijf honderd vijftig gulden 's jaars, mits den huurder betaalende de ord. lasten en rest de huure van dien zeedert Kersmis 1779.

[P1080205]

[Schuld en hypotheekbrief en grafsteede zie foto's boedel]

[P1080208]

Juwelen, item ongemunt goud en silver.

2. een juweele coljee, met dezelfs pandant, met twee en dertig paarlen
3. 2 oorlietten, met drie pandelotten
4. 2 juweelen braselet gespen, met twee hartjes
5. 4 juweele ringen
6. een paarsnoer, vijf dik.
7. een dito kleinder, vier dik
8. 44 stuks losse paarlen
9. een los paartje
10. een schilpatte koffertje daar innen:
11. een paarsnoertje, met Boon [?] steentjes

[P1080209]

12. 2 papiertjes, met eenige kleine paartjes
13. 2 oorlietjes, met agaate steentjes
14. een kaartje met 5 juweele ringen
15. een dito, met een dito
16. een dito, met een dito
17. een dito, met een dito
18. een dito, met een dito

19. een dito, met twee dito ringen, een paar oorlietjes, met 2 pandelotjes en een krop steentje.

20. een dito, met 3 paar oorlietten

21. een dito, met een paar dito

[P1080210]

22. een dito, met een paar oorlietten en paarlen strikjes

23. een dito, met dito

24. een dito, met een pandant en kropsteen

25. een dito, met een juweelen boot

26. een dito, met twee dito bootjes

27. een dito, met een dito punthaak

28. een dito, met een sintuur gesp

29. een dito, met een dito

30. een dito, met een dito knoopje

31. 2 juweelen tafelsteentjes

32. een juweelen ring, met eenige steentjes, in een doosje

33. een paar juweele oorknoppen en dito ringetje in een zwart chagrijne doosje

34. in een ronde schilpatte doos, 5 juweele haarspellen.

[P1080211]

35. in een yvoore doosje, een paarl snoertje met 323 paarlen

36. eenige losse paarlen

37. 2 snoeren, met zaat paarltjes [=zaadparels]

38. een klein yvoore doosje, met paarltjes

39. een juweele ring, met een groote steen ge'entoreert in een groen kasje

40. een dito, in een zwart kasje

41. een silvere koffijvaas

42. een dito lampetschotel en kan

43. een dito blad, op een Bosteltje [?]

44. een dito papkommetje en leepeltje

[P1080212]

45. 2 dito confituur vaasjes

46. een dito truffel [?]

47. 6 dito leepels

48. een dito achtkantig schenkblad

49. een bijbel, met goude slooten

50. een dito, met dito

51. een psalmboek, met dito

52. een nieuw testament, met dito

53. een dito, met goude knipjes

54. een passieboekje, met dito

55. een goude horologie ketting

56. een dito tasbeugel

57. een dito knipbeugeltje

58. 2 dito kinderbellen

59. 2 dito tasbeugels

60. 3 dito singnetten

61. een dito haak

[P1080213]

- 62. een dito vingerhoed en dito huisje
- 63. een dito haak, met 8 dito kettingen, een dito naaldekoker, schaaren en singnet
- 64. 2 dito punthaaken
- 65. een dito ringetje en naalde
- 66. een dito vingerhoed
- 67. 2 paar dito knoopjes
- 68. een dito slootje van een ketting
- 69. 2 dito braselet gespjes
- 70. 7 dito kettingjes
- 71. een dito knopje
- 72. een dito mesje en dito vorkje
- 73. een silver doosje
- 74. een dito naaldekoker

[P1080214]

- 75. een dito raspje
- 76. een dito etuitje
- 77. een dito doosje, met een dito vingerhoed en een dito hoerpringetje
- 78. 3 dito doosjes
- 79. een dito doosje
- 80. een goud dopje, op een reukflesje
- 81. 4 silvere kettingjes
- 82. een paarlemoere [= parelmoer] etuitje, met ketting en haak
- 83. een hartjes draadwerk silver doosje
- 84. een silvere haak, ketting, schaar en naaldekoker
- 85. een dito, met dito
- 86. een dito, pennekoker

[P1080215]

- 87. een dito potloodkoker
- 88. 2 dito doosjes
- 89. een dito vingerhoed en dito hoerpringetje [hoerpring = gladde vingering]
- 90. 2 dito gespjes
- 91. Een dito mesje
- 92. een almanach, met dito beslagh
- 93. een silvere tabaksdoos
- 94. een zwart juweel kistje
- 95. een schilpatte koffertje
- 96. 2 braseletjes, met goude gespjes en dito puntjes
- 97. 2 oorringen
- 98. 2 goude oogjes en twee dito haakjes
- 99. een barnsteene naaldekoker
- 100. een silver reukdoosje
- 101. een dito vingerhoed

[P1080216]

- 102. een ingelegt juweel koffertje
- 103. een goude haak en beugel
- 104. een silver doosje, daarinne:

- 105. 2 goude beeltjes, met doodshoofdjes[?]
- 106. 6 goude zak horologien
- 107. een pinsbekke dito
- 108. 2 silvere dito
- 109. 2 goude ringetjes
- 110. een verlakt kookertje, met een goud tabaks stoppertje
- 111. een goude snuifdoos, met zijn foudraal
- 112. een silvere ovaale snuifdoos
- 113. een vierkante paarlemoer snuifdoosje, met een silvere rant
- 114. een schilpatte snuifdoos met een silver scharnier

[P1080217]

- 115. een silvere theekeetel en comfoor
- 116. 2 dito koffykannen, waarvan een met een lamptje daar onder
- 117. 2 dito trekpotten, waaronder een met een secoupje
- 118. 2 dito melkkannen
- 119. 2 dito tabaksdozen
- 120. 2 dito langwerpige theeblaaden
- 121. 6 dito kandelaars, met hoedjes
- 122. 2 dito soupleepels
- 123. een silver olij- en azijn servies, met een peeperbos

[P1080218]

- 124. een dito suijkermantje
- 125. een dito koffykan
- 126. een dito keeteltje en confoortjes
- 127. 2 dito tabaksdozen
- 128. 2 dito tabaks confoortjes
- 129. 4 dito kandelaars
- 130. 2 dito agtkante secoupen
- 131. 2 dito, kleinder
- 132. 2 dito, nog kleinder
- 133. een silvere broodmande
- 134. 2 dito suijkerbossen
- 135. 4 dito soutvaaten
- 136. 2 dito tabaks confoortjes
- 137. 2 dito
- 138. 4 dito kandelaars
- 139. 2 dito langwerpige theeblaaden

[P1080219]

- 140. 2 agtkante theeblaadtjes
- 141. een schilpatte, met silver gemonteerd theekisje, met drie dito theebosjes
- 142. een silvere koelvat
- 143. 2 dito kastanje mantjes
- 144. een dito rond – en een dito vierkant beschuitblikje
- 145. 2 dito schoteltjes
- 146. een dito suikerbakje, met 4 dito leepeltjes
- 147. een dito tafelschel
- 148. 4 dito kandelaars

- 149. een dito blaker
- 150. 2 dito secoupen
- 151. 2 dito kleinder
- 152. 12 silvere leepels
- 153. 6 dito

[P1080220]

- 154. 12 dito vorken
- 155. 6 dito leepels
- 156. 6 dito vorken
- 157. 6 dito
- 158. 12 dito vorken
- 159. 12 dito leepels
- 160. 12 dito
- 161. 12 dito vorken
- 162. 12 desertleepeltjes
- 163. 12 dito vorkjes
- 164. 12 dito leepeltjes
- 165. 12 dito vorkjes
- 166. 8 dito confituur leepeltjes
- 167. 9 dito vorkjes
- 168. 4 dito zout schopjes
- 169. 6 silvere leepels
- 170. 6 dito

[P1080221]

- 171. 8 dito vorken
- 172. 10 dito
- 173. 6 dito leepels
- 174. een dito koelvaatje
- 175. een silver ovaal presenteerblad
- 176. een dito langwerpig kleinder
- 177. 2 dito souskommen
- 178. 2 dito visleepels
- 179. 2 dito ponsleepels
- 180. 7 dito confooren
- 181. een dito langwerpig theeblad
- 182. een dito kleinder
- 183. 2 dito girandolles met drie armen
- 184. 2 dito schoorsteenluusters

[P1080222]

- 185. 20 silvere leepels
- 186. 20 dito vorken
- 187. 18 dito messen
- 188. 2 dito eijerleepeltjes
- 189. een dito mergpeijp
- 190. een silver chocolaat kannetje
- 191. een dito vaas en koelvat
- 192. 6 dito branches, met de platen en dopjes

- 193. 30 tafelmessen, met dito hegten
- 194. 24 desertmesjes met dito
- 195. 2 bostels met silvere blaaden
- 196. 2 silvere visleepels

[P1080223]

- 197. 12 dito leepels
- 198. 12 dito vorken
- 199. 9 dito leepels
- 200. 9 dito vorken
- 201. 2 dito suikerleepeltjes
- 202. 2 dito confituurleepeltjes
- 203. een dito vorkje
- 204. 2 dito schuijmspaanen met houte steelen
- 205. een silver gewerkt doosje
- 206. een dito vingerhoed
- 207. een dito gewerkt rond doosje
- 208. een doos, met silver poppegoed

[P1080224]

- 209. een leepeltje en twee vorkjes van silver
- 210. een doosje van fille de grain [?]
- 211. een silvere ringkraag
- 212. een dito breijwindertje
- 213. een dito tandestooker
- 214. een agaate mes en vork, met silver gemonteerd
- 215. een dito, als vooren
- 216. een dito pennemes
- 217. 4 almanackken, met silver beslag
- 218. een silver Olij- en Azijn stelletje
- 219. 4 dito kandelaars
- 220. 2 dito soupleepels
- 221. een Noteboome theekisje, met drie silvere bossen
- 222. een geel houte theekisje, met neegen silvere leepeltje, en een suikertangetje

Huisraad en inboedel [P1080225]

in't kleine salet,

in een vast kasje, agter 't blindt

- 223. een tin verlakte theekeetel en confoor
- 224. een dito koffykan
- 225. 2 dito tabaksconfooren
- 226. 4 dito kandelaars
- 227. 2 dito schenkborretjes
- 228. 2 dito castanje mandtjes
- 229. een dito inckkokkertje
- 230. een verlakte theekeetel en confoor
- 231. een dito koffykan

[P1080226]

- 232. een dito suikermantje
- 233. een dito ovaal groot theeblad
- 234. 2 dito ronde secoupen
- 235. 2 dito vierkante theeblaatjes
- 236. 3 dito blaotjes
- 237. een dito broodben
- 238. 2 dito vaasjes
- 239. een dito schel
- 240. 2 cadrielje doosjes
- 241. een Oost-indische theeblaatje
- 242. een gecouleurde houten bureautje
- 243. 12 noteboomstoelen, met roode trijpte zittingen
- 244. een spiegel, met een vergulde lijst

[P1080227]

- 245. 4 luusters
- 246. een ekran
- 247. een rond geborduurd speeltafeltje
- 248. 2 branches
- 249. een noteboom theestoofje
- 250. een blik dito
- 251. een bruin theetafeltje
- 252. een dito, met kleedtje
- 253. een haardijzer en tang
- 254. een gordijn en portiere
- 255. een rood trijpte zitbank
- 256. een verlakte inckokertje

In een tweede vaste kast achter 't blindt:

- 257. een theetobbetje

[P1080228]

- 258. 12 blauwe porceleine kopjes en dito bakjes koffijgoed
- 259. 6 dito en 6 dito theegoed
- 260. 10 dito en 6 dito, different
- 261. 2 dito spoelkommen
- 262. een dito suikerpotje
- 263. 2 dito trekpotjes
- 264. 2 dito melkkannetjes

In een vaste kast, neevens de schoorsteen:

- 265. 2 blikke castanje vlotjes

In't groote salet

- 266. 4 fauteuiljes, rood damast met kleetjes, en een ekran

[P1080229]

- 267. 2 roode d'amaste bankkussens
- 268. 2 dito glas gordijnen

- 269. 2 [...]
  - 270. 9 stuks schilderijen, met vergulde lijstjes
  - 271. een cristalle kroon, met 8 armen
  - 272. 2 verlakte theetafeltjes
  - 273. een mahonijhout theetafel
  - 274. een comode,
- daar op:
- 275. een verlakt Oost-indisch blaasje met een gecouleurde porcelein koffij- en thee servies, bestaande in 43 stuks.
  - 276. een noteboom tafeltje
- daarop:

[P1080230]

- 277. een verlakt theeblaasje met 12 paar porcelein geript koffijgoed
- 278. 6 dito kandeel koppen en bakken
- 279. 12 paar dito theegoed
- 280. 6 paar dito theegoed
- 281. 6 dito schoteltjes en 6 dito kopjes
- 282. 8 paar dito
- 283. 6 paar dito
- 284. 6 paar dito
- 285. 6 paar dito
- 286. 2 dito spoelkommen
- 287. 2 dito trekpotten en twee dito melkkannetjes
- 288. een noteboome tafeltje
- 289. een verlakt theeblaasje, met 8 paar porcelein gecouleurde kopjes en bakjes

[P1080231]

- 1. 12 paar dito theegoed
- 2. 6 paar dito kleinder
- 3. 12 paar dito kopjes en dertien bakjes
- 4. 6 paar dito kleinder
- 5. 13 paar dito
- 6. 6 paar dito
- 7. 2 dito trekpotten en een dito melkkannetje

Voor de schoorsteen:

- 8. 15 stuks Saxische beeltjes
- 9. een ijzer haartje
- 10. 4 horretjes
- 11. het vloertapijt

In de binnenkamer

[P1080232]

- 12. 14 fauteuiljes met groen d'amast en kleetjes
- 13. 2 groene d'amaste bankkussens
- 14. 2 fauteuiltjes
- 15. 4 luusters
- 16. een ekran

17. een ijzerhaartje en tang
18. een mahognij houten tafeltje
19. een mahognij houten speeltafeltje
20. een dito

daarop:

21. een Oost-indische verlakt blaasje
22. 20 blauwe porcelein bakjes

[P1080233]

23. 18 dito kopjes
24. 8 dito kopjes en bakjes theegoed
25. 8 dito en 8 dito
26. 8 dito en 9 dito
27. 6 dito en 6 dito
28. 7 dito en 8 dito
29. 6 dito en 7 dito
30. 6 dito en 6 dito klein theegoed
31. 3 dito kopjes
32. 11 dito en 11 dito koffijgoed
33. 6 dito en 6 dito theegoed
34. een dito melkkan
35. 2 dito kommetjes
36. 2 Saxische suikerbakjes

[P1080234]

37. een commode of penant tafeltje

daarop:

38. 7 Saxische beeldtjes
39. een schenkcommode
40. 2 horretjes
41. het vloertapijt

In de gang

42. een spelend Horologie
43. 3 klokken of gang lantaarnen
44. een barrometer
45. een leij

In de mangelkamer

46. een houten pers
47. een mangel

[P1080235]

48. 2 hangoortafels
49. een tafeltje en trapje
50. 2 valiesjes
51. een bruin houten kistje
52. een koperen doofpot

- 53. een ijzere haartje
- 54. een spit en toebehooren
- 55. een koopere stoof
- 56. eenig houtwerk

Op de kelderkamer

- 57. 12 stoelen
- 58. een mahoniehoute schenktafeltje
- 59. 2 penant tafeltjes
- 60. een papegaaij en kooij, met een tafeltje

[P1080236]

- 61. 5 kooijtjes
- 62. een comode
- 63. een tafel horologie, met zijn glaaze stolp
- 64. een mahognij houte bufet

daarop:

- 65. 3 groote blaauwe porceleine rolwagens
- 66. 2 kleine dito
- 67. 2 penant spiegels
- 68. een bruin houte turfkisje
- 69. een noteboome theestoofje en koopere keetel
- 70. een vast bufet, met eenige bocaalen en kelken

In een vaste kast, op de grond:

- 71. 11 blaauwe porceleine geripte schoteltjes

[P1080237]

- 72. 12 porceleine schoteltjes
- 73. 13 dito
- 74. 10 dito kleinder
- 75. 19 dito borden
- 76. 13 dito
- 77. 18 dito
- 78. 12 dito soupborden
- 79. 2 dito botervlootjes
- 80. 2 dito Saxisch
- 81. 2 Engelsche slabakken

op de tweede plank:

- 82. 2 blauwe porceleine lampetten
- 83. 2 dito groote schaaalen
- 84. 16 dito kleinder
- 85. 6 dito schaaalen
- 86. 7 dito kleinder
- 87. 4 dito schaaalen
- 88. een dito crabbetje [?]

[P1080238]

- 89. 2 dito schoteltjes
- 9 dito klapmussen [= klapmuts, diepe schaal of kom]

- 90. 9 dito schoteltjes
- 91. 12 dito borden
- 92. 14 dito
- 93. 6 dito schaaltes
- 94. een dito suikerpot
- 95. 8 dito bakjes
- 96. 4 dito gecouleurde schoteltjes
- 97. 6 blauwe geripte schalen
- 98. 8 dito geript
- 99. 4 dito schoteltjes
- 100. 4 dito schaaltes
- 101. 9 dito schootels
- 102. 8 dito dubbelde borden
- 103. 16 dito borden
- 104. 4 dito schaaltes
- 105. 7 dito groote schalen

[P1080239]

- 106. 6 kleinder dito
- 107. 6 dito kleine schoteltjes
- 108. 11 dito borden
- 109. 4 dito klapmutsen

op de bovenste plank:

- 110. 6 blauwe porceleine kandeelkoppen en bakken
- 111. 5 dito bakjes en kopjes theegoed
- 112. 6 dito en 4 dito kopjes geript
- 113. 6 dito bakjes en 9 dito kopjes
- 114. 6 paar dito kandeelgoed
- 115. 6 dito bakjes en 3 dito kopjes koffijgoed
- 116. 4 dito kandeelkoppen
- 117. 4 paar dito theegoed

[P1080240]

- 118. 6 paar dito kleingoed
- 119. 7 dito schoteltjes en 5 dito koppen
- 120. 8 dito gecouleurde bakken
- 121. 6 dito bakken
- 122. 5 dito
- 123. 18 dito koppen
- 124. 6 dito trekpotjes waar van 4 gecouleurd en 2 blauwe
- 125. 6 paar gecouleurd Japans theegoed
- 126. 14 dito koppen en 24 schotels theegoed
- 127. een dito speelkom
- 128. 9 paar gecouleurd theegoed
- 129. 14 paar dito theegoed
- 130. 6 paar dito
- 131. 18 paar dito
- 132. 7 paar blauw theegoed

[P1080241]

- 133. 6 paar dito
- 134. 5 paar dito
- 135. 12 dito paar koffygoed geriypt
- 136. 5 paar dito ongeript
- 137. 6 paar dito
- 138. 7 paar dito
- 139. 6 paar dito
- 140. 4 dito kommetjes
- 141. een dito doorgeslage kommetje met 6 schulpjes
- 142. 12 paar dito
- 143. 4 paar dito
- 144. 5 paar dito
- 145. 2 dito kopjes met deksels
- 146. een dito koffijkan
- 147. 4 dito trekpotjes
- 148. 3 dito bagijnepotjes

[P1080242]

- 149. een dito beekertje
- 150. 6 dito bagijnepotjes
- 151. een dito mostaartpotje
- 152. een dito stelletje van vijven
- 153. 2 dito tuijtkannetjes
- 154. 3 dito
- 155. 5 stuks different stelgoed
- 156. 5 blauwe porceleine trekpotten
- 157. een gecouleurde dito
- 158. 2 blauwe spoelkommen
- 159. een gecouleeurde dito
- 160. eenige oneffe zoo blauwe als gecouleurde porceleine schoteltjes

in een vast kast nevens de schoorsteen:

- 161. 11 paar gecouleurd Japans theegoed

[P1080243]

- 162. 12 paar dito koffijgoed
- 163. 12 paar dito
- 164. 2 dito trekpotten
- 165. een gecouleurde en twee blauwe dito
- 166. 13 paar dito blauw theegoed
- 167. 6 paar dito
- 168. 12 paar dito theegoed
- 169. 6 paar dito
- 170. 8 paar dito koffijgoed
- 171. 9 paar dito theegoed
- 172. 16 paar dito koffijgoed
- 173. 6 paar dito theegoed
- 174. 5 paar dito theegoed
- 175. 5 paar dito
- 176. 15 paar dito

177. 6 paar dito
[P1080244]
178. 12 paar dito
179. 5 paar dito
180. 6 paar dito
181. 14 paar dito
182. 13 paar dito
183. 13 paar dito
184. 7 paar dito
185. 6 paar dito
186. 6 paar dito
187. 6 paar dito
188. 12 paar dito
189. 11 paar dito
190. 6 paar dito
191. 6 paar dito
192. 12 paar dito
193. 7 paar dito
194. 12 paar dito gecouleurd
195. 12 paar dito

[P1080245]

196. 12 paar dito
197. een tapijt
198. een kleet
199. een karpert
200. een bruine houten eettafel

Bij de kelder

201. 35 bruine stooven met de testen

In de kelder

202. een blat en schraagen
203. eenige provisie en wijn

In het kleine beneeden eetzaaltje

204. een rood d'amaste ledikant
205. een paveljoentje met een groen saaij behangsel

daar inne:

206. een stroo matras
207. een bed, twee peuluwen, een kussen, een wolle en een catoene deeken

[P1080246]

208. een bed tafeltje
209. een nagtkoffertje
210. een bruine houten tafeltje met laaden

- 211. een dito blaasje
- 212. een penant spiegel, met een vergulde lijst
- 213. 6 stoelen, met losse zittingen
- 214. een Schots kleed
- 215. 2 karpetten
- 216. een ijzer haartje en nagtblakers

In de keuken:

- 217. 5 blikke blaakers
- 218. 3 dito kaarsebakken
- 219. een dito swavelstoksbakje
- 220. een blaasbalk

[P1080247]

- 221. een koopere askeetel
- 222. een ijzere aspot
- 223. een koopere doofpot
- 224. een ijzere rooster
- 225. 4 ijzere confooren
- 226. een ijzere vouwhaak en twee asschoppen
- 227. eenige blikken
- 228. eenige quispeldooren
- 229. eenig Delfs aardewerk
- 230. een hangijzer
- 231. een tang
- 232. eenige mandjes
- 233. 2 raspen
- 234. een spiegel
- 235. een tafel
- 236. 6 stoelen
- 237. 3 rakken

[P1080248]

- 238. eenige houten bakken
- 239. een deegplank met de rol
- 240. 2 groene gordijnen
- 241. 6 horretjes
- 242. eenige potten, pannen en schootels
- 243. een theeblaadje
- 244. een dambord
- 245. 3 houten stooven
- 246. een blikke lamp en olijkan
- 247. een spit, met zijn toebehoren
- 248. eenige oneffe porceleine borden
- 249. eenige glaazen
- 250. 2 kleine secoupjes
- 251. eenige stof gereedschap
- 252. een koperen turfbak

253. een kopere en twee blikke vuijlnis blikken

[P1080249]

- 254. een hout schenkbakje
- 255. 2 ijzere kettingen
- 256. 2 koopere waterkeetels
- 257. 3 koekepannen
- 258. een treeft
- 259. een hout leepelrakje
- 260. 6 tobbens
- 261. een kapstok
- 262. 2 ijzere plaatjes
- 263. een stoel
- 264. een blikke emmer
- 265. een houten dito
- 266. een tafel
- 267. een vuijlnisbak
- 268. een slaa emmer
- 269. een blikke seepbak

in de tinnekast in de keuken:

[P1080250]

- 270. 6 tinne waterborden
- 271. 6 dito soupborden
- 272. 36 dito borden
- 273. 4 dito schootels
- 274. 4 dito schootels wat kleinder
- 275. een dito kom
- 276. 8 dito asjetten
- 277. 5 dito platen
- 278. een dito soupkeetel
- 279. een dito koelvat
- 280. 3 dito waterpotten
- 281. een dito koffijkannetje
- 282. 2 dito waterflessen
- 283. 2 dito kandelaars
- 284. een tinne trekpot
- 285. een dito olij en azijn stel, met de glaasjes

[P1080251]

- 286. een dito olijkannetje
- 287. een dito peeperbos
- 288. 2 Keulse bierkannen, met tinne litten
- 289. 2 koopere schotels
- 290. 2 dito blakers, met een domper en 3 profijters
- 291. een dito theekeetel en confoor
- 292. een houten kandelaar met ene koper blakertje
- 293. 3 kopere koffijkeetels
- 294. een koopere confoor
- 295. een dito vijzel

- 296. 3 dito keetels met de dekzels
- 297. 3 dito schuimspanen
- 298. 10 dito dekzels
- 299. 4 dito lusterpannen [?]

[P1080252]

- 300. 2 koopere boederpannen [= een soort poffertjespan]
- 301. een blikke koffijtreger
- 302. 6 dito pijpensleetjes
- 303. een blikke kaarsopsteeker
- 304. 2 dito worsthoortjes [= hoortje om worst te stoppen]
- 305. 2 dito schuijven
- 306. een dito puddingvorm
- 307. 4 dito visplaten
- 308. 2 dito spaantjes
- 309. een roostertje
- 310. 2 kopere kinderpanntjes
- 311. 2 koopere vormen
- 312. 2 ijzere roosters
- 313. 3 Tournois ijzers [?]
- 314. 7 speetjes
- 315. een schopje, vorkje en haakje
- 316. een mostaart moolen
- 317. een koffij moolen

[P1080253]

- 318. een verlakt tabaksconfoortje
- 319. 4 snuijters en een verlakt snuijterbakje

In't keldertje

- 320. een lantaarn
- 321. een hout vlootje
- 322. een eijer rakje
- 323. een ijzere pot
- 324. een metaal potje met een koper dekzel
- 325. eenige potten

Op de voorkamer

- 326. een ledikant met een blauw saij behangsel

daar inne:

- 327. een stroo matras

[P1080254]

- 328. een bed
- 329. een peuluw
- 330. 4 groote en 4 kleine kussens
- 331. 2 wolle deekens
- 332. een gestikte Marseilje spreij

333. een citse dito
334. een noteboome rustbank
daarop:
335. een saij wolle matras
336. een bed, een peuluw, een kussen, 2 wolle deekens in een citse dito
337. 9 stoelen met losse sittingsen
338. 2 guerridons
339. 2 kussens
340. een spiegel, met een vergulde lijst

[P1080255]

341. een tafel, met een laatje
daarop:
342. een geel Akens verlakt toilet
in een vaste kast:

343. een swarte lakense tabbaart
344. een catoene jak
345. een citse dito met een tabeljee
346. een catoene jukaa [?]
347. een gebloemde mooie sak en rok
348. een bruine pruchaine [?] sak en rok
349. een roode d'amaste sak en tabeljee
350. een groene Moore sak en tabeljee

[P1080256]

351. een gebloemde roode sateijne rok
352. een groene stoffe dito
353. een seije geele geborduurde rok
354. een swarte satijne met graive [?] pelliese
355. twee dito, met bruin bont
356. een sateijne pelliesje
357. twee swarte seije dito
358. een marlie dito, met neusdoek en drie kappen
359. twee swarte seije neusdoeken

onder de schoorsteen:

360. een blauwe porceleine pot

voor de schoorsteen:

[P1080257]

361. 8 blauwe porceleine vlerkflessen
362. 4 dito tuijtkannetjes
363. 5 dito rolwaagens
364. 4 dito beekers
365. 2 dito potten
366. 27 dito stukjes pulletjes, beekertjes en kommetjes
367. een noteboom kabinet

onder op de voet:

368. 3 blauwe porceleine lampetschotels

daarop:

369. 8 dito stuks pullen en flessen

daar inne:

[P1080258]

op de eerste plank:

- 370. 18 servetten
- 371. 18 dito
- 372. 19 dito
- 373. 18 dito
- 374. 12 dito

op de tweede plank:

- 375. 36 servetten
- 376. 23 dito
- 377. 36 dito
- 378. 3 damaste handoeken
- 379. 3 dito
- 380. 12 servetten handoeken

op de derde plank:

- 381. 18 servetten
- 382. 18 dito

[P1080259]

- 383. 21 dito
- 384. 36 dito
- 385. 20 dito
- 386. 20 dito
- 387. 19 dito
- 388. 18 dito
- 389. 36 dito
- 390. 17 handoeken

op de vierde plank:

- 391. 20 tafellakens
- 392. 19 dito
- 393. 24 servetten
- 394. 30 dito
- 395. 30 dito
- 396. 18 dito
- 397. 12 dito
- 398. 12 dito

[P1080260]

- 399. 12 dito
- 400. 36 dito

in de laaden:

- 401. 2 gordijnen
- 402. 6 vallen
- 403. eenige lappen neeteldoeke en catoen
- 404. 10 peuluw sloopen
- 405. 6 tafelkleeden
- 406. 16 kaskleeden
- 407. 2 doosjes kloostergoed [?]

- 408. 2 dito theebosjes
- 409. 4 beddezakken
- 410. een peuluwsloop
- 411. 2 dito
- 412. 4 catoene gordijnen
- 413. 4 gordijnen en een valletje
- 414. een peuluw sloop

[P1080261]

in de onderste laade:

- 415. 2 stukken paarse cits
- 416. een stuk linnen, van 31 en een half el
- 417. eenige lappen linnen, catoen en cits
- 418. een noteboom vierkant kabinetje

daar op:

- 419. een blauw porcelein stel van 9 stuks
- 420. 7 stuks dito

daar inne:

- 421. eenig kindergoed

in de laade:

- 422. eenig dito

[P1080262]

daaronder:

- 423. 2 blauwe porceleine lampetschotels
- 424. een vierkant noteboom kabinet
- 425. een groot blauw porcelein stel van vijfen
- 426. 2 dito ponskommen
- 427. 2 dito spoelkommen

daar inne:

op de eerste plank

- 428. 26 slaaplakens
- 429. 26 sloopen

op de tweede plank

- 430. 20 servetten en twee dwaalen [?]

[P1080263]

- 431. 19 dito
- 432. 24 dito
- 433. 40 dito

op de derde plank:

- 434. 28 slaaplakens
- 435. 2 peuluw sloopen
- 436. 18 servetten
- 437. 25 dito
- 438. 17 dito
- 439. 12 dito
- 440. 24 dito
- 441. 24 dito
- 442. 19 dito

443. 12 grote en 12 kleine sloopen
op de vierde plank:

444. 18 tafellakens

[P1080264]

445. 11 dito

446. 36 servetten

447. 36 dito

448. 35 dito

449. 20 dito

450. 20 dito

451. 9 tafelkleetjes

452. 6 handoeken

in de laaden:

453. Het linnen toebehoorende de Heer Vincent Snoeck van Tol volgens de daar
inne gevonden briefjes.

in een laade:

454. 2 slaaplakens

455. 7 sloopen

456. 4 dito

457. 5 kasdoekjes

[P1080265]

in de onderste laade:

Al het daar in gevonden linnen, behoort aan de Heer Vincent Snoeck van Tol volgens
het daar bij gevonden briefje.

daar onder:

458. 2 blauwe porceleine schotels

459. 2 dito kommen

460. een mahognijhoute kabinet

daar op:

461. een blauw porcelein stel van vijf stuks

462. 6 dito vlerkflessen

op de eerste plank:

463. 26 slaaplakens

464. 8 kussen sloopen

465. 10 kleine dito

[P1080266]

op de tweede plank:

466. 30 slaaplakens

467. 30 sloopen

468. 18 dito

469. 24 servetten

470. 18 dito

471. een klein latafeltje

472. 2 doosjes

op de derde plank:

473. 38 slaaplakens

474. 32 sloopen

475. 28 kleinder dito

476. 3 breijsakken

op de vierde plank:

477. 26 slaaplakens

478. 2 sloopjes

[P1080267]

479. 10 tafellakens

480. 8 tafelkleedjes

481. 9 handoeken

482. 6 tafelkleetjes

483. 3 neteldoekse schortjes

484. 2 swarte manteltjes

in de laaden:

485. 12 halve hemden

486. 20 stropjes

487. 16 dassen

488. 12 paar lubbes

489. 12 halve hemden

490. 12 neteldoekse halsdoeken

491. 22 waijers

492. eenig klein vrouwegoed

493. een laatje met eenig rouwgoed

494. eenige witte en swarte vrouw neusdoeken

[P1080268]

495. een breijsak

496. een doosje, met kanten

497. een doos met lubbes

in de onderste laadens:

498. 5 sakken

499. 4 dito

500. 4 dito met rokken

501. 6 d'amaste gordijnen

502. 5 catoene dito

503. 6 kaskleetjes

504. 4 sloopen

505. 5 gordijnen

506. het tapijt op de grond

507. een groen kleetje

Op de agterkamer:

508. een lit d'ange

[P1080269]

daarop:

509. een bed, een peuluw, vier kussens en twee kleine dito

510. een beddekleet, een wolle en een citse deeken

511. 7 stoelen, met losse sittingsen

- 512. 4 guerridons
- 513. een lessenaartje
- 514. een bedtafeltje
- 515. een tinne waterpot
- 516. een spiegel met een vergulde lijst
- 517. een swart verlakt toilet
- 518. een tafel horologie, met zijn kast
- 519. een vierkant noteboom kabinet

daarop:

[P1080270]

- 520. een blauw porcelein stel van 5 stuks
- 521. een dito stel, wat kleinder
- 522. een dito
- 523. 4 dito spoelkommen

daar inne:

op de bovenste plank:

- 524. 24 servetten
- 525. 24 dito
- 526. 12 dito
- 527. 3 handoeken

op de tweede plank:

- 528. 12 d'amaste servetten
- 529. 26 servetten
- 530. 24 dito
- 531. 26 dito

[P1080271]

- 532. 18 dito
- 533. 12 dito
- 534. 13 dito
- 535. 36 servetten
- 536. 19 dito
- 537. 2 handoeken
- 538. 4 servetten

op de derde plank:

- 539. 24 slaaplakens
- 540. 12 sak neusdoeken
- 541. 16 tafellakens

Op de vierde plank:

- 542. een catoen tafelkleetje
- 543. 8 boijelakens
- 544. 19 vrouwe hemden
- 545. 12 Teijtels

[P1080272]

- 546. 22 sloopen
- 547. 5 handoeken
- 548. 4 tafellakens
- 549. 5 witte schorten

- 550. eenig kindergoed
- 551. een doos met genaaide neusdoeken

in de drie laaden:

- 552. eenig vrouwengoed

in de onderste laaden:

- 553. eenig kindergoed
- 554. 3 jakjes
- 555. 8 rokken
- 556. een verlakt boog kabinetje

daar op

- 557. 5 blauwe porceleine beekers

[P1080273]

- 558. een dito rolwagen en 2 dito flessen

daar inne, op de bovenste plank:

- 559. 24 teijeltjes
- 560. 24 sak neusdoeken
- 561. 4 schorten

op de tweede plank:

- 562. 40 vrouwe hemden
- 563. 8 schorten
- 564. 6 paar mouwen

op de derde plank:

- 565. 9 broeken
- 566. 6 borstrokken
- 567. een corchet
- 568. eenige sakken Amersfoorts goed

[P1080274]

- 569. 6 kapjes
- 570. 24 servetten
- 571. 18 dito

op de vierde plank:

- 572. 15 rokken
- 573. 4 jakjes
- 574. 3 borstrokken

in de laaden:

- 575. 12 paar lubbes
- 576. 6 musjes
- 577. eenige lapjes linnen
- 578. eenige kousen en musjes
- 579. 5 stukken Bommesijn

in de onderste laaden:

- 580. 7 vrouwe rokken
- 581. een pelliesje

[P1080275]

- 582. 2 jukaas [?]
- 583. een lap servetgoed
- 584. 9 rokken

- 585. een japon en rok
- 586. eenige lappen catoen en diemet
- 587. een ingelegt kabinet

daar op:

- 588. 3 blauwe porceleine ponskommen
- 589. 5 dito groote flessen en 2 dito flessen

daar inne, op de eerste plank:

- 590. 10 handoeken
- 591. 16 teijtels
- 592. 9 sakdoeken

[P1080276]

- 593. 11 vrouwehemden
- 594. 12 nieuwe sak neusdoeken
- 595. 22 luuren [?]

op de tweede plank:

- 596. 38 beddelakens
- 597. 16 paar boordmouwen
- 598. 18 sloopen
- 599. 9 schorten
- 600. een doosjes, met neteldoekse neusdoeken

op de derde plank:

- 601. 17 servetten
- 602. 12 slaaplakens
- 603. 12 tafellakens
- 604. 12 servetten
- 605. 24 dito

[P1080277]

- 606. 4 groote en 8 kleine d'amaste teijtels
- 607. 37 sakdoeken

op de onderste plank:

- 608. 2 gebreijde borstrokken
- 609. 4 schoudermantels
- 610. 13 neteldoekse schorten
- 611. 6 jakken
- 612. een kinderdeeken
- 613. 2 d'amaste hembtrokken en een gezondheid [?]
- 614. 6 borstrokken
- 615. 32 hembden

in de laaden:

- 616. eenige kas- en tafelkleetjes en lappen

[P1080278]

- 617. 3 citse spreijen
- 618. 3 deekentjes
- 619. een tafelkleet
- 620. een laade, met eenige breijgaaren

in de onderste laade:

- 621. eenige kleeren van de Heer Vincent Snoeck van Tol

622. een tapijtje

Op de slaapkamer

623. een noteboom kabinet

daar op:

624. 9 blauwe porceleine pulletjes

625. 3 dito spoelkommen

626. 3 dito pulletjes

627. 2 dito kommetjes

[P1080279]

daar inne, op de eerste plank:

628. 16 sloopen

629. 8 bonte neusdoeken

630. 70 blauwe dito

op de tweede plank:

631. 22 hemden

632. 18 dito

633. 33 beddelakens

634. 11 sloopen

op de derde plank:

635. 10 halve hemden

636. 10 paar mouwen

637. 36 servetten

638. 18 dito

639. 12 d'amaste servetten

[P1080280]

640. 4 hemden

641. 12 sakdoeken

642. 8 tafellakens en een dwaal

op de onderste plank:

643. 12 witte hembdrokken

644. 8 dito gezondheeden

645. 6 mans Japonnen

646. een wolle hembdrok

647. 3 gezondheeden

648. 5 slaapjakken

in de laaden:

649. eenige manskousen

650. 7 paar lubbes

651. 7 halve hembden

652. 4 dassen

653. 16 stroppen

[P1080281]

654. een swart verlakte kleerkast

daar op:

655. een blauw porcelein stel van vijven

daar inne:

- 656. eem fluweele kleet
- 657. een swart lakens dito
- 658. een greijne pels
- 659. een d'amaste Japon
- 660. een lap voering
- 661. een lap linnen
- 662. 2 grote noteboome tafeltjes met laaden

daar inne:

- 663. 5 dassen
- 664. 36 blauwe neusdoeken

[P1080282]

- 665. eenige manskousen
- 666. 6 gebreijde mussen
- 667. een rouw nagtjakje
- 668. een ledikant, met een rood saij behangsel

daar inne:

- 669. een stro matras
- 670. een bed
- 671. een peuluw
- 672. 2 kussens
- 673. 2 kleine dito
- 674. drie deeken en een citse dito
- 675. een noteboome rustbank

daar op:

- 676. een paardehaire matras
- 677. een bed
- 678. twee kussens

[P1080283]

- 679. een citse deeken
- 680. 8 stoelen met losse sittingsen
- 681. 2 spiegels, met bruijne lijsten
- 682. 2 tafelspiegeltjes
- 683. 10 pourtraicten
- 684. 2 wapenborden
- 685. een Schots kleet
- 686. een groen karpetje

Op de gang boven

- 687. een Oost indische kist

daar inne:

- 688. een blauw d'amaste japon en tabeljee

[P1080284]

- 689. een blauwe seije japon
- 690. een roode seije dito
- 691. 10 vrouwe rokken

- 692. een seije japon
- 693. een zwarte greijne sak en tabeljee
- 694. 2 los getarnde [?] sakken
- 695. 3 rode manteltjes
- 696. een fluweele dito
- 697. 8 ellen groen d'amast, tot de binnenkamer behoorende
- 698. een rol asgrauwe gros du tour [?]
- 699. 4 differente baanen van rokken
- 700. een stukje groen camelot tot het ledikant van de Voorkamer

[P1080285]

- 701. 2 stukken swarte saij
- 702. een stuk Levrij [?] laken
- 703. 4 stukken saij
- 704. een stuk groen d'amast
- 705. een stukje gestreepte voering
- 706. 5 roode saije gordijnen en een rabat
- 707. een swarte mantel
- 708. een roode dito
- 709. een saij regenkleed
- 710. een witte d'amaste sak
- 711. een vel jugtleer
- 712. 2 noteboome naijkasjes
- 713. een dito koffertje
- 714. een Schots gangkleet en overloop

Op de provisiekamer

[P1080286]

- 715. een tafel
- 716. een tapijtje
- 717. 4 karpetten
- 718. 3 Hilversumse kleeden
- 719. 2 stoelen
- 720. een dambord en schijven
- 721. een porceleine pot
- 722. een kisje
- 723. een schenkbakje
- 724. 2 tafelandens
- 725. een houte tonnetje met een mantje met lappen
- 726. een houte kisje, met lappen
- 727. een doos, met dito
- 728. een ondersteek
- 729. een houte bankje
- 730. 2 tobben en een tonnetje
- 731. een linnen gordijn

[P1080287]

- 732. 4 mantjes

- 733. een bak
- 734. een trap
- 735. een rakje
- 736. een kisje met waskaarsen
- 737. 2 blikke emmers
- 738. een grote doos met een schuif
- 739. 16 tonnetjes en een tobbetje
- 740. een houten bakje
- 741. een klein papegaaijse kootje
- 742. een koperen vleesketel
- 743. 3 dito schuifspaanen
- 744. een dito castrol met zijn deksel
- 745. een dito rasp
- 746. 5 paar complete schalen

[P1080288]

- 747. 3 tinne platen
- 748. een tinne pijpkan
- 749. een tin papkommetje
- 750. een koperen peperbos
- 751. en dito blik
- 752. een tin beekertje
- 753. een tinnepot uijt een kinderstoel
- 754. eenige koper gewigt
- 755. 12 tinne waterborden
- 756. 4 tinne terrines, zoo groot als klein
- 757. een tinne bierkan
- 758. een Keulse bierkan met een tin lid
- 759. 7 langwerpige braadschotels
- 760. 2 tinne platen
- 761. 3 agtkantige braadschotels
- 762. 12 asjetten

[P1080289]

- 763. 60 beste tinne borden
- 764. 7 koperen deksels
- 765. 4 strijkijzers met zijn roosters
- 766. een ijzere asschop
- 767. 4 strijkijzers
- 768. 6 waterpotten
- 769. een koperen blaker
- 770. een tinne dito
- 771. 3 tinne papkommen
- 772. een tinne blaker, met zijn domper en snuijter
- 773. een klein koper keeteltje en confoortje
- 774. 4 tinne schootels
- 775. 6 soupborden
- 776. een tinne plaat
- 777. een tin bakje

778. een tinne deksel

[P1080290]

- 779. 24 borden
- 780. een tinne nagtblakers
- 781. 5 snuijters
- 782. een domper en profijtertje
- 783. 12 tinne leepels
- 784. 2 koopere beddepannen
- 785. een koopere becke
- 786. 3 tregters
- 787. 15 blikke theebossen
- 788. een koopere spuijt
- 789. een koopere doofpot
- 790. 3 caraffen met silvere kurken
- 791. een pieramiede met dezelfs glaasjes

[P1080291]

- 792. eenig glaswerk
- 793. eenige blikke trommels
- 794. een Hilversums kleed
- 795. een mandje, met illumineer blakertjes
- 796. een rol Schots kleed

Op de Meijdenkamer

- 797. 4 stuks schilderijen
- 798. 4 stoelen
- 799. een ledikant met een groen casjant behangsel
- 800. een bed, een peuluw, 2 kussens 2 wolle deekens

[P1080292]

- 801. een catoene dito en een beddekleed
- 802. een wolle deeken
- 803. een kapstok
- 804. een spiegel
- 805. een eiketafeltje met laaden
- 806. de matten op de grond

Op de knegtskamer

- 807. 3 stoelen
- 808. een tafeltje met laaden
- 809. een spiegel
- 810. een bed, een peuluw, 2 kussens, 2 wolle deekens en een catoene dito

[P1080293]

- 811. een beddekleed
- 812. de matten op de grond

In't porcelein kamertje aan de linkerzijde

op de bovenste plank:

- 813. 2 blauwe porceleine bagijne potten
- 814. 2 dito tuijkannetjes
- 815. 2 dito ringflessen
- 816. 2 dito kleinder
- 817. 2 dito melkkannetjes
- 818. 2 dito beekertjes
- 819. 2 dito flesjes

[P1080294]

- 820. 2 dito bagijnepotjes
- 821. 2 dito beekertjes
- 822. 2 aarde trekpotten
- 823. 2 dito melkkannetjes

op de tweede plank:

- 824. 6 blauwe porceleine quispedooren
- 825. 5 dito spoelkommen
- 826. een dito kommetje, met een silver lit
- 827. 6 dito chocolaat koppen
- 828. 2 dito schoteltjes
- 829. 6 paar japans koffijgoed

op de derde plank:

- 830. een blauwe porceleine roomschotel
- 831. een dito secoupje

[P1080295]

- 832. 4 dito kannetjes
- 833. 2 dito trekpotjes
- 834. 2 dito pulletjes
- 835. 2 Japanse trekpotten
- 836. 7 paar dito koffijgoed
- 837. 12 paar dito theegoed
- 838. 13 paar dito
- 839. 14 paar dito theegoed
- 840. 6 paar dito
- 841. een Japanse scheerbekken
- 842. 12 stuks dito kleingood

op de vierde plank:

- 843. 11 blaauwe porceleine puntschaalen
- 844. 15 dito schaaltes
- 845. 16 dito

[P1080296]

- 846. 2 dito kannetjes met silvere scharnietjes
- 847. 2 dito spoelkommen
- 848. 2 dito trekpotten
- 849. 2 dito kleinder
- 850. 8 paar dito theegoed
- 851. 12 paar dito
- 852. 16 paar dito

- 853. 7 paar bruin theegoed
- 854. 7 paar geel dito
- 855. 18 paar blauw theegoed
- 856. 4 paar dito
- 857. 14 paar dito

op de vijfde plank:

- 858. 3 blauwe porceleine schotels
- 859. 5 dito schaaLEN
- 860. 34 dito borden

[P1080297]

- 861. 18 dito
- 862. 2 dito suikerpotten met deksel
- 863. 14 dito pulletjes
- 864. 23 dito koffygoed
- 865. 5 paar geel dito
- 866. 7 paar dito
- 867. 10 paar blauw kandeelgoed
- 868. 7 paar dito koffijgoed
- 869. 6 paar koffijgoed groen
- 870. 6 paar blauw dito
- 871. 7 paar dito theegoed
- 872. 7 paar dito theegoed
- 873. 5 paar dito
- 874. 12 paar dito koffijgoed zwart

op de onderste plank:

[P1080298]

een blauw porcelein servies bestaande in:

- 875. een visschotel
- 876. 13 schotels
- 877. 60 borden
- 878. 24 soupborden
- 879. 8 schaaLEN
- 880. 35 dito borden
- 881. 14 dito
- 882. 18 geamaljeerde borden [geëmailleerde borden?]
- 883. 13 dito
- 884. 9 dito schaalTjes
- 885. 11 dito
- 886. 3 dito suikerpotten
- 887. een dito waterpotje
- 888. 9 dito schoteltjes
- 889. 4 dito
- 890. 2 dito klapmusjes

[P1080299]

- 891. 6 dito kommetjes
- 892. 7 dito spoelkommen
- 893. 3 dito trekpotten

- 894. 2 dito melkkannetjes
- 895. 16 blauwe porceleine schotels

In't Porcelein kamertje aan de regter zijde

op de eerste plank:

- 896. 36 stuks blauw porcelein stelletjesgoed
- 897. 2 dito doorgeslage kommen

op de tweede plank:

- 898. 6 dito quispeldooren
- 899. 3 dito spoelkommen
- 900. 6 dito chocolaatkoppen

[P1080300]

- 901. 6 paar Japans koffijgoed

op de derde plank:

- 902. een blauw porcelein schoteltje
- 903. 4 dito spoelkommen
- 904. 2 dito suikerpotjes
- 905. 3 paar dito kandeelgoed
- 906. 13 paar blauw koffijgoed
- 907. 6 paar dito theegoed
- 908. 12 paar dito theegoed
- 909. 8 paar dito
- 910. 7 paar dito
- 911. 10 paar dito kandeelgoed
- 912. 8 paar dito theegoed
- 913. 6 paar dito
- 914. 5 paar dito
- 915. 4 paar dito different

[P1080301]

op de vierde plank:

- 916. 10 blauwe porceleine puntschaalen
- 917. 15 dito dubbelde borden
- 918. 6 dito schoteltjes
- 919. 4 paar Japans kandeelgoed
- 920. 10 paar dito
- 921. 12 paar dito theegoed
- 922. 12 paar dito
- 923. 18 paar gecouleurd dito
- 924. 9 paar dito
- 925. 12 paar dito
- 926. 4 paar dito
- 927. 5 paar koffijgoed
- 928. 2 dito kannetjes
- 929. 2 dito trekpotjes

[P1080302]

op de vijfde plank:

- 930. 4 blauwe porceleine halve lampetschotels
- 931. 21 dito geamaljeerde borden
- 932. 25 dito blauwe borden
- 933. 27 dito Japanse borden
- 934. 12 dito blauwe soupborden
- 935. 12 dito dubbelde borden
- 936. 7 dito schaaltes
- 937. 6 dito schoteltjes
- 938. 6 dito
- 939. 2 dito kandeelkommen met deksel

[P1080303]

- 940. 2 Saxische trekpotten en een melkkan
- 941. een blauwe porceleine melkkan
- 942. 2 dito quispeldooren
- 943. 2 dito potjes
- 944. 2 gecouleurde kommetjes met deksels en schotels
- 945. een blauw soutvaatje
- 946. 3 roodaarde trekpotten, met goud

op de onderste plank:

- 947. 4 blauwe porceleine visschotels
- 948. 26 geamaljeerde schalen
- 949. 3 dito kleinder
- 950. 14 blauwe porceleine borden
- 951. 16 dito schaaltes
- 952. 6 dito

[P1080304]

- 953. 4 dito schoteltjes
- 954. 5 dito kleinder
- 955. 6 dito
- 956. 5 dito klapmusjes
- 957. 7 dito
- 958. 12 dito spoelkommen
- 959. 20 dito differente kommetjes
- 960. een dito suikerpotje
- 961. 4 dito trekpotten
- 962. een dito melkkan
- 963. een dito soutvaatje
- 964. een dito olij en azijnstelletje

Op de houtzolder

- 965. een hangoortafeltje
- 966. een koopere vleeskeetel en deksel

[P1080305]

- 967. een kleermante
- 968. 2 sluitmanden
- 969. een vuurmande
- 970. een houten linnenkist

- 971. een houtse saagkruijs
- 972. een dubbelde en een enkele leer
- 973. een melkmouw
- 974. een tafel met blaaden
- 975. wafel- en obliejzers [oublie = een wafel]
- 976. een parthije hout
- 977. de matten op de grond

Op de poeijerkamer

- 978. een spiegeltje
- 979. een trapje
- 980. een stoel

[P1080306]

Op de Turfzolder

- 981. 2 manden
- 982. een mande met flessen
- 983. een tobbe
- 984. een parthije turf
- 985. een ijzere aspot
- 986. 2 dito confooren
- 987. een dito ketting
- 988. een handsleede
- 989. een houtzaag

Op de kleezolder

- 990. een noteboome kast

daar op:

- 991. een porceleine pot
- 992. 2 dito pullen

daar inne:

- 993. eenige tafel- en schoorsteenkleetjes etc.

[P1080307]

- 994. een ledikantje met een groen behangsel

daar op:

- 995. 2 stroo matrassen
- 996. een bed, een peuluw, 2 kussens
- 997. 2 kleine dito
- 998. een bed, een peuluw, 2 kleine kussentjes
- 999. een bed, een peuluw, twee kussens
- 1000. een peuluw, twee kussens, 6 kleine dito
- 1001. 2 paardehaire matrassen
- 1002. een bruine saaij gordijn
- 1003. drie vellen jugt

[P1080308]

- 1004. een karpot
- 1005. 2 stukken ruuw linnen
- 1006. 4 stukken tapijt
- 1007. een tafekleed
- 1008. 4 gangkleden
- 1009. een koffer

daar inne:

- 1010. 2 gebreijde borstrokken
- 1011. een wolle deeken
- 1012. een dito en beddekleed
- 1013. een citse ledikants deeken
- 1014. een seije geborduurde rustbank deeken
- 1015. een tafekleed
- 1016. 3 lappen rood trijpt
- 1017. een dito rood laken
- 1018. 2 citse deekens

[P1080309]

- 1019. 2 kraamschutten
- 1020. 3 koffers
- 1021. een bed, een peuluw, 2 matrassen, 2 kussens, 3 wolle deekens en een catoene dito.
- 1022. 3 porssen [?]

daar inne:

- 1023. 4 mangelkleeden
- 1024. 2 plakkers
- 1025. een Oostindische kist

daar inne:

- 1026. een seijde rustbank deeken

[P1080310]

- 1027. een wolle deeken en beddekleed
- 1028. een citse deeken
- 1029. een wolle deeken
- 1030. een beddekleed
- 1031. een citse deeken
- 1032. 2 wolle deekens
- 1033. een citse dito
- 1034. een wolle deeken
- 1035. een beddekleed
- 1036. een citse deeken
- 1037. 2 groene deekens
- 1038. een wolle deeken
- 1039. een beddekleed
- 1040. een Japonse deeken
- 1041. een citse rustbank deeken
- 1042. ledikants gordijnen
- 1043. 2 boije beddekleeden

1044. twee wolfe en een catoene deeken

[P1080311]

- 1045. een geel saij tafelkleed
- 1046. een paveljoens behangsel
- 1047. een karpet
- 1048. een tafelkleed
- 1049. een vel jugt
- 1050. een ingelegde tafel en catoen kleetje
- 1051. 3 spring gordijntjes
- 1052. 3 groene saij gordijnen en rabatten
- 1053. een tafel, met een blaetje, met een wasse vrugten [?]
- 1054. een rijssak
- 1055. een schoorsteenkleed
- 1056. een nagt koffertje
- 1057. een houte kist
- 1058. 2 dito
- 1059. een koffer

[P1080312]

daar inne:

- 1060. een rood saij gordijn
- 1061. een dito
- 1062. een geel dito tafelkleetje
- 1063. 6 paarse gordijnen
- 1064. 2 rabatten en een agterstuk
- 1065. een vuurmandenskleed
- 1066. een groen saij gordijn
- 1067. 2 dito gordijnen en een bovenstuk van een ledikant
- 1068. 2 dito gordijnen, 2 dito rabatten en een dito agterstuk
- 1069. 4 dito gordijnen
- 1070. een dito rabat
- 1071. een paars saije tafelkleed
- 1072. een geborduurd schoorsteenkleed

[P1080313]

- 1073. een groen saij gordijn, rabat en agterstuk
- 1074. 2 paarse gordijnen en rabat
- 1075. 2 stukken pompedoeren rabatten
- 1076. een groen deurgordijn
- 1077. 2 groenen gordijnen
- 1078. 2 differente rabatten
- 1079. 2 roode gebloemde gordijnen
- 1080. een leuningstoel met een kussen matras
- 1081. 4 stoelen en een kindertafelstoel
- 1082. 3 melkmouwen
- 1083. een groote kuijp
- 1084. een kleine dito
- 1085. een tobbetje en twee emmers

[P1080314]

- 1086. een kleertafel
- 1087. 8 kleeerbakken
- 1088. 5 kleeerbennen
- 1089. 2 vouwplanken
- 1090. 4 kleerrakken
- 1091. 58 kleeerstokken
- 1092. de matten op de zolder

Op de voorvlïering

- 1093. een houtte krebbeetje
- 1094. een stroo matras
- 1095. 8 roode trijpte matrasjes
- 1096. 11 gestreepte stoel matrasjes
- 1097. een wieg
- 1098. een matras
- 1099. een vloertapijt
- 1100. een koffer
- 1101. 3 spiegelkassen
- 1102. een goudleer behangsel
- 1103. 3 vogelkooytjes
- 1104. een puthaak met koper
- 1105. een koffer
- 1106. een valies
- 1107. een partije matten

Op de buitenplaats Tols-Lust

In de eetzaal

- 1108. een noteboome bureau

[P1080316]

- 1109. een incktkoker
- 1110. een tabakskisje
- 1111. een bijbel, in quarts
- 1112. 12 stoelen
- 1113. een hangoortafel
- 1114. een schenktafeltje
- 1115. een noteboom tafeltje, met een laatje
- 1116. 2 mahognij houtte blaattjes en een flesse bakje
- 1117. een ijke houtte comodetje

daar inne:

- 1118. een Engelsche ponskom met twee leepels
- 1119. een koelvaartje
- 1120. 2 spiegeltjes

[P1080317]

- 1121. een houtte voetje

- 1122. een braadspit
- 1123. een hangoortafel
- 1124. een geveert hoekbufetje

daar op:

- 1125. 2 porceleine doofpotten
- 1126. 3 dito flessen

daar inne, op de eerste plank:

- 1127. een verlakte koffijkan
- 1128. 2 dito schenkblaatjes
- 1129. 2 dito beschuitblikjes
- 1130. 2 dito tabaksconfoortjes
- 1131. een dito chocolatkan
- 1132. een dito suikermantje
- 1133. een dito olij- en azijn stel

[P1080318]

- 1134. een aardewerks boterpotje

op de tweede plank:

- 1135. 2 verlakte blaatzjes
- 1136. 2 dito tabaksdozen
- 1137. een dito keetel en confoor
- 1138. 14 blauwe porceleine koffijkoppen
- 1139. 14 dito bakken
- 1140. 12 dito kopjes theegoed
- 1141. 12 dito bakjes
- 1142. een Engelsche koffijkan
- 1143. 2 trekpotten
- 1144. een melkkan
- 1145. een suikerbakje
- 1146. een dito swart melkkannetje
- 1147. 4 glaase suurglaasjes
- 1148. 4 kelken

op de derde plank:

[P1080319]

- 1149. 22 kelkjes
- 1150. een bierglas

op de vierde plank:

- 1151. een olij en azijn mantje verlakt
- 1152. een dito inktkoker
- 1153. 2 flessen bakjes
- 1154. een hout theeblaatje
- 1155. 6 compotten kommen
- 1156. een flesje

in de laaden:

- 1157. 10 theedoekjes
- 1158. 19 dito
- 1159. een scheerdoek

op de eerste onderste plank:

1160. een verlakt broodbennetje

1161. 6 bruine porceleine kopjes

[P1080320]

1162. 6 dito bakjes

1163. 5 blauwe porceleine kopjes

1164. 4 dito bakjes

1165. 2 swarte trekpotten

1166. 2 dito suikerpotten

1167. een dito melkkan en spoelkom

1168. een dito koffykan

1169. een bruine houten theekisje

1170. 6 blauwe porceleine koffijkopjes

1171. 6 dito bakken

op de tweede plank:

1172. een verlakt theeblaatje

1173. een mahognihouten dito

1174. een Wurterburgs koffij en theeservies, bestaande in koffiekan, melkkan, trekpote, spoelkom, suikerpot, theebos, 12 paar kopjes en bakjes, 6 chocolaatkoppen en bakken.

[P1080321]

1175. een schijfmes [?]

in de vaste kast, op de bovenste plank:

1176. 6 blauwe porceleine klapmusjes

1177. 6 paar gecouleurde koffijgoeden

op de tweede plank:

1178. 3 blauwe porceleine schaaltes en twee schoteltes

1179. een paar Engelsche boterpotjes met schoteltes

1180. 2 dito mostaartpotjes

1181. 2 Delfse boterpotjes

1182. 6 Delfse quispeldooren

op de vierde plank:

[P1080322]

1183. 4 porceleine schaaltes

1184. 4 dito schoteltes

1185. 16 dito schoteltes

1186. 14 dito kopjes oneffen

op de vijfde plank:

1187. 3 porceleine schaaltes en 2 schoteltes

1188. 2 dito spoelkommen

1189. 2 dito kleinder

1190. 3 dito schoteltes en een kopje

1191. 11 schoteltes en 10 kopjes geel Engelsch

1192. een bruine melkkan

op de twee onderste planken:

1193. 2 blauwe porceleine lampetschoteltes

[P1080323]

1194. 2 dito kleine vischoteltes

1195. een verguld preeklijsje
in een vast kastje, op de eerste plank:
1196. 11 Delfse quispedooren
op de tweede plank:
1197. 3 porceleine boterschoteltjes
1198. 2 bierglaasen
1199. 4 kelkjes
1200. een bloemglas
op de derde plank:
1201. 4 vogelglasjes
1202. eenige confituurglasjes
1203. een schutglas
1204. een molglas
op de vierde plank:
- [P1080324]**
1205. 2 porceleine schoteltjes
1206. 6 soutvaaten
1207. eenige confituurglasjes

In de keuken

1208. 6 stoelen
1209. 7 stooven
1210. een houten pers
1211. 2 hondenhokken
1212. 2 ijzere confooren
1213. een lamp
1214. een koperen doofpot
1215. 2 dito theekeetels
1216. een blikke sla emmer
1217. 2 dito kaarsebakken
1218. een blikke braadpan
1219. 2 rakjes
1220. een schenkbakje
- [P1080325]**
1221. een theeblaasje
1222. een slabak
1223. een taartplank en rol
1224. 2 houten emmers

In de kelder

1225. een houten kist
1226. een dito
1227. eenige weinige flessen wijn

In de gang

- 1228. een staande horologie
- 1229. een barremeeter
- 1230. een pethaak

In de kelder

- 1231. 48 borden

[P1080326]

- 1232. 12 schaaltes
- 1233. 8 kleine borretjes
- 1234. 2 botervlootjes
- 1235. 2 dito zonder deksels
- 1236. 2 souskommen met schoteltjes
- 1237. 6 langwerpige schotels
- 1238. 2 aardbezen [= arbeien] schaaltes met bakken
- 1239. 2 slaa schotels
- 1240. een soupterrine
- 1241. 2 Keulse kannen
- 1242. 6 aarde kannen
- 1243. Een Keulse dito

[P1080327]

- 1244. 12 pannen, zoo groot als klein
- 1245. een braadpan
- 1246. 5 braadschotels zoo groot als klein
- 1247. 2 kommen
- 1248. 4 vergiettesten
- 1249. 2 tonnen met booter
- 1250. een leepelrakje
- 1251. eenig aardewerk

In de provisiekamer

- 1252. 3 witte kommen
- 1253. een scheerbekken

[P1080328]

- 1254. 4 schotels
- 1255. een porceleine kom
- 1256. 13 Delfse schaaltes
- 1257. 12 dito borden
- 1258. 9 groote dito borden
- 1259. 2 slaa bakken
- 1260. een sla schotelje
- 1261. 4 vergiettesten
- 1262. een glaase compotte
- 1263. 12 borretjes
- 1264. 3 schotels
- 1265. een bruine spoelkom

1266. een aardewerks olij en azijnstel

[P1080329]

1267. 13 borden

1268. 6 tinne schotels

1269. 5 dito platen

1270. een blikke handlantaarn

1271. 2 metaale confituur leepeltjes

1272. een hanglampje

1273. een messeben

1274. een doos

daar inne:

1275. 7 messen

1276. 2 kaarssepipen

1277. een mantje met 11 leepels, 11 vorken en 5 eyerlepeltes

[P1080330]

1278. 2 Engelsche waskommen met de kannen

1279. 3 kleine theebosjes

1280. een aardwerks tullebandsvorm met de deksel

1281. een rasp

1282. een citroenpersser

1283. 2 blikke blakers

1284. 2 kopere theekeetels

1285. een koffij moolen

1286. 4 blikken

1287. een kopere theekeetel

[P1080331]

1288. en ijzer confoor

1289. 2 kopere dekszels

1290. een hout bankje

1291. een mouw

1292. een vlootje

1293. 12 diverse bennen

1294. een ijzer spit

1295. 8 kopere gordijnroeden

1296. een mostaart moolen

1297. 2 provisie tonnetjes

1298. een tinne waterfles

1299. een schut, voor een spit

1300. een houte spuijt

1301. een houte kist

[P108032]

1302. een tafel

In de binnekamer

1303. 3 hangootafels

1304. een kasje

daar inne:

- 1305. 39 tinne borden
- 1306. 12 dito asjetten
- 1307. 4 dito braadschotels
- 1308. 7 dito waterpotten
- 1309. 6 dito kandelaars
- 1310. een dito koelvat
- 1311. een dito soupleepel
- 1312. 3 dito bierkannen
- 1313. een dito trekpot

[P1080333]

- 1314. een dito booterpot
- 1315. een dito tregter
- 1316. een koopere schuimspaantje
- 1317. een ijzer leepel en braadspeetje
- 1318. een ijzere hakmes
- 1319. een blaaker
- 1320. 2 dompertjes en 5 profijtertjes
- 1321. 2 tafelschellen
- 1322. een schaal
- 1323. een koffijkan
- 1324. 2 koffijkeetels
- 1325. een vijzel
- 1326. een theekeetel
- 1327. een koopere bak, met een tangetje, uit een theekisje

[P1080334]

- 1328. 2 koopere emmertjes
- 1329. 2 koopere blakers
- 1330. een dito krans
- 1331. een dito bekken
- 1332. 4 strijkijzers, met de roosters
- 1333. een koopere rasp
- 1334. 6 snuijters
- 1335. een vliege kas
- 1336. een ijzere aspot en tang
- 1337. 3 groene kussens uit de tentschuit
- 1338. een leere stoel
- 1339. een noteboom ingelegt kabinet

daar op:

- 1340. 2 blauwe porceleine dubbelde Tuijtflessen

[P1080335]

- 1341. 2 dito beekertjes met de deksel
- 1342. 2 dito suikerpotten
- 1343. 4 dito doofpotjes
- 1344. 2 kleinder dito
- 1345. 2 dito flessen
- 1346. 8 dito flesjes

- 1347. 2 dito beekertjes
- 1348. een dito kannetje, beekertjes en potje

daar inne, op de eerste plank:

- 1349. 12 servetten
- 1350. 12 dito
- 1351. 13 dito
- 1352. 12 dito
- 1353. 12 dito

[P1080336]

- 1354. 12 dito

op de tweede plank:

- 1355. 16 servetten
- 1356. 20 dito
- 1357. 18 dito
- 1358. 12 dito
- 1359. 24 dito
- 1360. 12 dito
- 1361. 23 dito
- 1362. 14 dito
- 1363. 7 dito
- 1364. 9 dito
- 1365. 29 slopen
- 1366. 2 kleine dito

op de derde plank:

[P1080337]

- 1367. 58 handoeken
- 1368. 9 dito
- 1369. 17 servetten
- 1370. 26 tafellakens
- 1371. 15 dito
- 1372. 2 dwaalen
- 1373. 2 tafelkleetjes
- 1374. 22 servetten
- 1375. 44 handoeken

op de vierde plank:

- 1376. 34 slaaplakens
- 1377. 7 schoorsteenkleeden
- 1378. 2 glasgordijnen
- 1379. 25 kaskleeden
- 1380. 3 dito
- 1381. 2 sakjes
- 1382. 11 theedoeken

[P1080338]

- 1383. 4 gordijnen
- 1384. de gordijnen van de tentschuit
- 1385. 4 scheerdoeken
- 1386. een glaase lantaarn

Op de Coepelkamer

- 1387. een haardijzer en tang
- 1388. 6 stoelen
- 1389. een hangoortafel
- 1390. een etenstafel
- 1391. een schenktafeltje
- 1392. een tafeltje, met een laatje
- 1393. een theetafel
- 1394. een horlogiekasje
- 1395. een theestoofje
- 1396. een geverft bufet

[P1080339]

daar inne, op de eerste plank:

- 1397. 26 kelken

op de tweede plank:

- 1398. 11 groene glaasjes
- 1399. 10 bierglaasen
- 1400. een bocaal zijnde 't Welvaaren van Tols-Lust
- 1401. 8 caraffen

op de derde plank:

- 1402. 3 Wurtenburgse bloempotten
- 1403. 2 porceleine suikerbakjes
- 1404. 20 blauwe porceleine koppen
- 1405. 23 dito bakjes

[P1080340]

- 1406. een blauwe porceleine spoelkom
- 1407. een dito stel van vijf stuks
- 1408. een kruijerglas
- 1409. een witte Delfse trekpot

op de onderste planken:

- 1410. een geel Engelsche koffijkannetje
- 1411. 2 trekpotten en een spoelkom
- 1412. een bruine melkkan
- 1413. een blauwe porceleine spoelkom
- 1414. 7 dito schoteltjes
- 1415. 6 dito kopjes
- 1416. 5 dito bakjes en 6 dito kopjes
- 1417. een swart trekpotje
- 1418. 12 bruine porceleine schoteltjes

[P1080341]

- 1419. Een bruin noteboom theekisje
- 1420. een dito tabaksdoosje
- 1421. een verlakt tafelconfoortje
- 1422. 3 thuinbanken
- 1423. een menagerie met eenige gevogelte

In de Fonteinkamer

- 1424. een tafel, met een steene blat
- 1425. een vierkant noteboom tafeltje
- 1426. een hangoortafeltje
- 1427. een noteboom theekisje en koopere bak
- 1428. een noteboom porcelein kas

daar op:

- 1429. 3 blauwe porceleine geripte flesjes

[P1080341]

- 1430. 2 dito doofpotjes
- 1431. 4 dito
- 1432. een stelletje van 6 stuks

daar inne, op de bovenste plank:

- 1433. 6 blauwe porceleine schaaltes
- 1434. 25 dito pulletjes
- 1435. 2 dito kikvorsjes

op de tweede plank:

- 1436. 8 dito schoteltjes
- 1437. 22 dito kopjes, trekpotjes, suikerpotjes en beekertjes
- 1438. 21 dito theeschoteltjes
- 1439. 17 dito kopjes

[P1080343]

- 1440. 5 dito schoteltjes
- 1441. 4 dito kopjes
- 1442. 5 dito schoteltjes
- 1443. 3 dito kopjes
- 1444. 2 dito beekertjes
- 1445. 2 dito doofpotjes
- 1446. 7 dito pulletjes
- 1447. een dito kinder theeserviesje en tafeltje
- 1448. een ijzere kanonnetje

op de derde plank:

- 1449. 7 dito schoteltjes
- 1450. 32 dito pulletjes
- 1451. een dito theekeetel en spoelkom
- 1452. 2 dito suikerpotjes
- 1453. een dito kannetje, met silver
- 1454. een dito pulletje
- 1455. 13 dito koffijkoppen

[P1080344]

- 1456. 13 dito bakken
- 1457. 7 dito theekopjes
- 1458. 7 dito bakjes
- 1459. 6 dito bruine koffijkoppen
- 1460. 6 dito

- 1461. 12 blauwe dito kopjes
- 1462. 13 dito bakjes
- 1463. 12 dito kopjes
- 1464. 15 dito bakjes
- 1465. 7 dito kopjes
- 1466. 7 dito bakjes
- 1467. 9 dito kopjes
- 1468. 4 dito bakjes
- 1469. 20 dito kopjes geamaljeerd theegoed
- 1470. 20 dito bakjes

op de vierde plank:

- 1471. 5 blauwe porceleine schoteltjes

[P1080345]

- 1472. 31 dito pulletjes
- 1473. 2 dito trekpotjes
- 1474. 2 dito secoupen
- 1475. 2 dito spoelkommen
- 1476. 2 dito koppen
- 1477. 2 dito chocolaatkoppen
- 1478. 12 dito koffijkoppen
- 1479. 12 dito bakken
- 1480. 8 dito koppen
- 1481. 4 dito bakken
- 1482. 7 dito kopjes
- 1483. 3 dito schoteltjes
- 1484. 6 dito geripte koppen
- 1485. 2 dito kopjes
- 1486. 4 dito schoteltjes
- 1487. een dito trekpot en schoteltjes
- 1488. een dito melkkan en schoteltjes
- 1489. 4 dito flessen

[P1080346]

- 1490. 7 dito koppen
- 1491. een dito doorgeslage kommetje
- 1492. 2 dito gecouleurde kommetjes
- 1493. 2 dito bruine trekpotten met de schoteltjes

op de onderste planken:

- 1494. twee dito schoteltjes
- 1495. een dito spoelkom
- 1496. een dito pulletje
- 1497. een Engelsch desert, bestaande in, 23 borden en 34 groter dito, 5
fruitmandjes met de schoteltjes
- 1498. 2 aardbezien schoteltjes
- 1499. 2 roompotten
- 1500. 2 boterpotjes met de schoteltjes

[P1080347]

- 1501. 2 dito met dito

- 1502. 3 suikerbakjes
- 1503. 2 Straatburgse souskommen

Op de grote slaapkamer aan de Rhijnzijde

- 1504. een losse bedsteede

daar inne:

- 1505. een paardehaire matras
- 1506. een bed, een peuluw, een kussen, een beddekleed, een wolle en een citse deeken
- 1507. 2 wolle en een catoene deeken
- 1508. een wolle deeken, een beddekleed en een citse deeken
- 1509. een catoene deken, een wolle dito en een beddekleed

[P1080348]

- 1510. een catoene deeken, een wolle dito en een beddekleed
- 1511. een dito, dito en dito
- 1512. een wolle en een citse deken en een beddekleed
- 1513. 3 wolle deekens een catoene dito en een strijkdeeken
- 1514. een ledikant

daar op:

- 1515. 2 matrassen
- 1516. een bed, een peuluw en 3 kussens
- 1517. een beddetafeltje
- 1518. 12 iepenhoute stoelen
- 1519. 10 stoelen met groen trijpt
- 1520. 2 taberetten
- 1521. een geveft tafeltje, met laaden

[P1080349]

daar inne:

- 1522. een catoene vuurmandekleetje
- 1523. een kleeborstel
- 1524. een noteboom kabinet

daar op:

- 1525. 24 stuks blauw porcelein

daar inne:

- 1526. 3 leesboeken
- 1527. een bruin rood koper fonteintje
- 1528. 2 kapmantjes
- 1529. 4 spiegeltjes
- 1530. 4 tafelkleeden
- 1531. een ijzere kist
- 1532. een dito

Op de groote slaapkamer aan de thuinzijde

[P1080350]

- 1533. een kleeerkas

daar inne:

- 1534. een kleeborstel
- 1535. 2 kleine dito
- 1536. 2 porceleine flessen
- 1537. 3 dito pulletjes
- 1538. 4 dito spoelkommen
- 1539. een noteboome tafeltje met laaden en een kleetje daar op

in de laaden:

- 1540. eenige boekjes met wit papier
- 1541. 3 mahognij houten blaattjes
- 1542. een tafel
- 1543. een bedtafeltje
- 1544. 9 stoelen
- 1545. 4 horretjes
- 1546. eenige Spaanse matten

[P1080351]

- 1547. een ledikant

daar op:

- 1548. 10 gordijntjes
- 1549. een stroo matras
- 1550. een bed, een peuluw, 4 kussens en 2 kleintjes
- 1551. een bed, een peuluw en 2 kussens
- 1552. een bed, een peuluw en 2 kussens
- 1553. een rustbanks bed, een matras, een peuluw, 2 kussens en 3 kleintjes
- 1554. 7 carpetten
- 1555. 8 tafelkleeden

In de kleine slaapkamer aan de thuinzijde

[P1080352]

- 1556. een kopere groote vleeskeetel met een deksel
- 1557. 4 dito keetels, waar van twee met dito deksels
- 1558. 3 dito bekkens
- 1559. een dito schuimspaan
- 1560. een dito koekepan
- 1561. een dito broedertjespan
- 1562. een dito doofpot
- 1563. een dito stoofschotel
- 1564. een tinne pan
- 1565. 2 ijzere aspotten
- 1566. een dito ketting, tang en [...]
- 1567. een dito hangijzer
- 1568. 2 dito roosters
- 1569. een dito braadspit
- 1570. 6 blikken
- 1571. 2 tangen

[P1080353]

- 1572. 10 spiegels
- 1573. 8 roode trijpte kussens
- 1574. 2 dito
- 1575. 8 dito groenen
- 1576. 12 dito roode
- 1577. 12 saije dito
- 1578. een ledikantje en een beddezak
- 1579. een beddetafeltje
- 1580. een bruine vierkante tafel
- 1581. vier gangkleeden

Op het overkamertje aan de Rhijnzijde

- 1582. een noteboome rustbank met zijn heemeltje en gordijn
- 1583. 16 iepenhoute stoelen met groen trijpt

[P1080354]

- 1584. een vierkant tafel
- 1585. 2 penant tafeltjes met de steene blaaden
- 1586. een beddetafeltje
- 1587. een porceleine doofpot
- 1588. een geverfd kabinet

daar op:

- 1589. 5 porceleine flesjes
- 1590. 2 dito kleine stelletjes van vijven

daar inne, op de eerste plank:

- 1591. 20 servetten
- 1592. 36 dito
- 1593. 18 dito

op de tweede plank:

[P1080355]

- 1594. 9 tafellakens
- 1595. 14 slaaplakens
- 1596. 29 kussenslopen
- 1597. 8 dito
- 1598. 21 kleinder dito
- 1599. een klein kabinetje

op de derde plank:

- 1600. 20 servetten
- 1601. 13 tafelkleetjes
- 1602. 12 slopen
- 1603. 35 slaaplakens

in de laaden:

- 1604. een beddezak
- 1605. 2 peuluw sloopen
- 1606. een citse spreijtje
- 1607. een tafelkleetje
- 1608. een neteldoekse tafelkleetje

[P1080356]

- 1609. 15 witte gordijntjes
- 1610. 2 kaskleetje

op de onderste plank:

- 1611. 19 dubbelde porceleine borden
- 1612. 12 dito
- 1613. 32 enkele dito
- 1614. 12 dito schaaltes
- 1615. 12 dito kleinder
- 1616. 17 porceleine schaaltes
- 1617. een dito schotel
- 1618. 9 dito klapmusje
- 1619. 3 fruitbennetjes
- 1620. een compotglas

in de onderste laaden:

- 1621. een groen tafelkleed
- 1622. 5 ledikants behangsels
- 1623. 2 bruine saije gordijnen

[P1080357]**Op de meidenkamer**

- 1624. een ledikant

daar inne:

- 1625. twee matrassen
- 1626. een bed, een peuluw, en twee kussens
- 1627. een dito, dito en 2 dito
- 1628. een geveft kabinet
- 1629. een klein tafeltje
- 1630. 5 stoelen
- 1631. een latafel

Op de knegtskamer

- 1632. een ledikant

daar inne:

- 1633. 4 stroo matrassen
- 1634. 3 spiegels

[P1080358]

- 1635. een tafeltje
- 1636. een beddetafeltje

Op 't Portaal

- 1637. een vuurmande
- 1638. een linnenkist

Op de mangelkamer

- 1639. een mangel
- 1640. een pers
- 1641. een vouwplank
- 1642. 7 kleeerbakken
- 1643. een kleertafel
- 1644. 2 plakkers
- 1645. een hangoortafeltje
- 1646. een vierkant tafeltje
- 1647. een nagtkoffertje
- 1648. 4 stoelen
- 1649. 7 kisjes of doosen

[P1080359]

- 1650. eenige messen
- 1651. een kleersak
- 1652. een sluitmande
- 1653. een hengelesmande
- 1654. 5 stooven

Op de kleezolder

- 1655. een wieg
- 1656. een mande
- 1657. een kakstoel
- 1658. eenige netten
- 1659. een kleertafel
- 1660. 2 vouwplanken
- 1661. een nagtkoffertje
- 1662. een slaapbankje
- 1663. een weinig potten
- 1664. 21 kleeerstokken
- 1665. een schenkbakje

[P1080360]

Op de vliering

- 1666. een leere koffer
- 1667. een mande
- 1668. een turfton
- 1669. een vogelbak
- 1670. eenige bloempotjes
- 1671. een bloempieramiede
- 1672. een kistje
- 1673. eenige matten

In het houtschuurtje

- 1674. 2 loopen voor kuijkens
- 1675. een hoenderhokje
- 1676. 3 wastobbens
- 1677. 4 kleinder dito
- 1678. 2 vate tobentjes, met een vateben [?]
- 1679. 2 leggende en een staande plank

[P1080361]

- 1680. een was of kleermande
- 1681. een parthij mandens
- 1682. 8 ronde vloermatten
- 1683. een vuurpot met een houten steel

Op het tuinhuis aan de weg

- 1684. 6 tuinbanken met pauwe staarten
- 1685. 2 dito, met ruiten leuning
- 1686. een dito, met ronde staale/staave [?] leuning
- 1687. 2 dito, met losse agterstukken
- 1688. 4 gebakke beeltjes, verbeeldende vier musikanten met houten pedestallen.

[P1080362]

- 1689. 3 dito, verbeeldende de 3 getijde des jaar met houten pedestallen
- 1690. 2 dito met houten pedestallen
- 1691. 2 kleine banken
- 1692. een pot en houten pedestal
- 1693. een dito met een steene pedestal, dat op de plaats staat
- 1694. een hartsteene vaas, die op de plaats staat met een steene pedestal
- 1695. een groepje dat onder de kastanje bomen staat
- 1696. een schenktafeltje
- 1697. een hoekbuffet

daar inne, op de eerste plank:

[P1080363]

- 1698. 12 kelken
- 1699. 2 bierglaasen
- 1700. 3 bruine quispeldooren

op de tweede plank:

- 1701. 12 schoteltjes en 10 koppen
- 1702. 11 koppen en 12 schoteltjes

op de derde plank:

- 1703. 7 schoteltjes
- 1704. 9 koppen
- 1705. 3 pullen
- 1706. een melkkan
- 1707. een suikerpot
- 1708. een trekpot

op de vierde plank:

[P1080364]

- 1709. een porceleine kom en 3 bakken

- 1710. een bruine spoelkom
- 1711. 2 melkkannen
- 1712. 2 trekpotten
- 1713. een suikerpot

op de vijfde plank:

- 1714. 2 quispeldooren en een theebos

op de sesde plank:

- 1715. een blaasje en een theetobbetje
- 1716. een canarijkooi
- 1717. 21 vinkekooijen
- 1718. 10 quartelskooijen
- 1719. 6 vinkeslaagen
- 1720. een vinke arkje
- 1721. een meese knip
- 1722. een flesse rak

[P1080365]

Op de oude mangelkamer

- 1723. een schaaftank met eenig timmermansgereedschap
- 1724. 2 schaakels
- 1725. 2 dito
- 1726. een sinkflouwtje [?]
- 1727. 2 beugelnetten
- 1728. een schrobnet
- 1729. een strijktafel
- 1730. een theetafel
- 1731. drie stoelen
- 1732. een kleerrak en stokjes
- 1733. 3 oude schilderijen
- 1734. 2 mandens, met kleine flessen
- 1735. 2 oude zeijlen
- 1736. een boekekasje

daar inne:

[P1080366]

- 1737. een mandje, met kleine bloemeflesjes
- 1738. een parthije witte kleetjes
- 1739. 2 tafelblaaden
- 1740. een vouwplank

Op de zolder boven de schuur

- 1741. 2 nesthokken voor hoenders
- 1742. 4 kuijkensbakken
- 1743. een dito kleinder
- 1744. een loopje voor kuijkens
- 1745. een snoeijbank van 2 hoog

- 1746. een dubbelde ladder
- 1747. 2 bommens [?] vallen
- 1748. 3 lege orange tobbens
- 1749. een partijbeslag van Oude orange

[P1080367]

- 1750. tobbens
- 1751. een parthijtje planken
- 1752. een parthijtje leege potten
- 1753. een blikke spreekhoorn
- 1754. 3 halve maan stokken [?]

In de schuur

- 1755. 46 ramen met de bakken
- 1756. 8 dito van de persikekas
- 1757. 6 dito van de lessenaar
- 1758. 3 dito van een oude wijngaardkasje
- 1759. 19 dito van een schuttingje inde moestuin
- 1760. 2 kruijwagens
- 1761. een Orange wagen
- 1762. 2 vloerkisten

[P1080368]

- 1763. 3 enkele ladders
- 1764. 2 dubbelde dito
- 1765. 2 trapjes
- 1766. een gieter
- 1767. een emmer
- 1768. een juk
- 1769. 5 klouwen
- 1770. 3 schoffels
- 1771. 2 mistvorken
- 1772. 2 spaaden
- 1773. 2 schuijmschoppen
- 1774. een loet
- 1775. een stakhouw [?]
- 1776. een bijl
- 1777. een hakmes
- 1778. een komkommerboor
- 1779. een swaard
- 1780. een palmschaar

[P1080369]

- 1781. een halve maan
- 1782. 10 vijfbande rietmatten
- 1783. 6 sesbande dito
- 1784. een parthij vierbande dito
- 1785. 2 latten hekken
- 1786. een bank

- 1787. een partij leege flessen
- 1788. 12 orangeboomen en tobbens
- 1789. 3 laurierboomen en tobbens
- 1790. 12 kleine tobjentjes met kleinder dito
- 1791. 22 potten met boompjes of rossemarein
- 1792. 26 kleinder dito
- 1793. 230 potten daar aardbeienplanten in staan

[P1080370]

In het schuithuis

- 1794. een tentschuit van 6 raamen
- 1795. een vis-of zijlschuit met zijn toebehooren
- 1796. een boot
- 1797. 6 steekstokken
- 1798. 2 vispolssen [?]
- 1799. 2 tiende vishouwers [?]

Zie voor legaten de rest van de foto's

Opmerkingen auteur staan tussen [ ].

[...] Onleesbaar, [?] niet zeker van het woord, [P.....] nummer foto.

Onroerende goederen gelegen in staats Vlaanderen

[P1070755]

1. Eerst een Hofsteede of wooninge met een hondert twee en veertig gemeeten 231 ½ roeden lands, dog maar verongeldende voor 133 gemeeten 34 roeden geleege in de Parochie van Heile [?] in de polder bewesten Eede, en inde Papepolder.

Zijnde verhuurt met andere landen (de welke door den overleedene in huur waar aangestaan) tezamen voor een somma van 1020,- aan Lieve Verspille tot Bavo 1783. en waar van de huur is betaalt tot primo october 1778.

[P1070756]

2. Een partije land geleege als vooren groot een gemet.

Verhuurt aan Cornelis de Vos tot den 1 Meij 1785 voor f 8 gulden 's jaars, en waar van de huur is betaald tot den 1 mey 1778.

3. Een partije land geleege in bewest Ede, benoorden in de 13 kavel nr. 31 groot drie gemeeten 130 Roeden.

Zijnde verhuurt aan Jan Bapt quataert tot Bavo 1780 om f 27 : 9 – en rest de huur t sedert Bavo 1778.

4. Een partije weijland geleege in de polder bewest Ede, benoorden in de 35 cavel uit nr. 32 groot agt gemeeten 180 roeden.

Verhuurt aan Francois van de Plassche tot S. Catrijn 1781 om f 90 gulden 's jaars zijnde de huur betaalt tot St. Catrijn.

[P1070757]

5. Een partij land in de polder bewesten Ede, benoorden groot drie gemeeten 130 roeden

Verhuurt aan Francois van Leeuwen tot Bavo 1781 om f 30 gulden en rest de huur sedert Bavo 1778.

6. De helft in twee partijen land in bewest Ede, benoord waarvan de wederhelft toebehoort de Heer Servaas de Jong nom: [...], zijnde int geheel groot vijftien gemeeten 94 ^{5/8} roeden

De voorschreeve helfte is verhuurt aan Jacob de Ridder tot Bavo 1783 om 141 gulden en 8 stuivers 's jaars, en waarvaan de huurpenningen zijn betaalt tot Bavo 1777.

[P1070758]

7. Een vierde part in een partije weijland geleege onder sluis in de polder bewesten Ede benoorden int geheel groot vijftien morgen 167 ^{5/8} roeden.

Verhuurt aan Jan Dijserinck tot St. Catrijn 1792 om f 48 gulden en de huur betaald tot St. Catrijn 1778.

8. Drie partijtjes weyland geleegeen in de oude stad Aardenburg, als een int 1^e begin groot een gemet 82 roeden, het tweede geleegeen als vooren groot een gemet 66 roeden, en het derde in het tweede begin groot twee gemeeten en 66 roeden.

Verhuurt aan Joost de Koker tot St. Catrijn 1780 om f 55 gulden en 5 stuivers s'jaars, en rest de huur sedert St. Catrijn 1778.

[P1070759]

9. Een partije land geleegeen in de biezerpolder in het twaalfde begin nr. 11 groot twee gemeeten 87 Roeden.

Verhuurt aan Pieter Josephus Rombout tot Bavo 1791 om f 9 gulden 's jaars waarvan de huur is betaald tot Bavo 1777.

10. Een partije land geleegeen in de biezepolder waar op een huis en schuur van de bruiker staat, leggende in het tweede begin nr. 1

[P1070760]

groot twee gemeeten 218 Roeden.

Verhuurt aan Pieter de Caluwe om f 18 gulden in het jaar tot Bavo 1793 zijnde de huur betaald tot Bavo 1778.

11. Een partije land geleegeen in de biezepolder int vijfde begin nr. 47 groot 157 roeden en nog een partije geleegeen in het zelve begin nr. 73 groot een gemet 180 roeden.

Verhuurt aan de weduwe Pieter Bakker om f 8 gulden int jaar tot Bavo 1781 waar van de huur is betaald to Bavo 1777.

Alle welke bovengemelde goederen volgens het Vlaams versterfregt desolveeren op de twee kinderen als kunnende man en vrouw daar inne niet tot erfgenaam institueeren.

[N.B. Ca. 1240 wordt de Hoge Polder gewonnen op de zee, het oostelijke gedeelte krijgt de naam Papenpolder. De Biezepolder of Biezenpolder lag vlakbij de huidige Belgische-Nederlandse grens in de buurt bij Sluis en Oostburg].

[P1070761]

Onroerende goederen in de provincie van Holland geleegeen huizen en erven binnen de stad Leyden.

12. Een huis en erve staande en geleegeen op de Nobel of breedestraat teegen over het Raadhuis voor deezen geweest zijnde twee huizen, belent in het geheel aan de eene zijde d'erve van wijlen den notaris Jacobus van Stipriaan, en aan de andere zijde t' volgende partije onder t' Bon t' Wolhuis Nr. 13 en 14.

Zijnde t' voorschreeve huis door den Heer overleedene zelfs bewoont

13. Een huis en erve meede staande ende geleegeen op de

[P1070762]

Nobel of Breedestraat op den hoek van de Wolssteeg belent aan de eene zijde den hoek van de voorschreeve steeg en aan de andere zijde 't voorgaande partije onder 't Bon 't Wolhuis nr. 15

Zijnde verhuurt aan den Heer overste Van Goens tot ultimo april 1782 om f 464 gulden int jaar en waar op de huur is betaald tot den 1 mey 1780.

14. Een huis en erve staande ende geleegeen in de Wolsteeg uit komende op de Breedestraat en Langebrugge belend aan de eene zijde 't Partij art. 12 en aan de andere zijde Jan van Geemen onder 't Bon 't Wolhuis nr.

Zijnde het onderste gedeelte van gemelde huis verhuurt

[P1070763]

aan Dorothea van Alphen tot ultimo april 1780 om f 22 gulden int Jaar en waar van de huur is betaald tot den eersten november 1779.

En het bovenhuis verhuurt aan Jacomina Voest tot den 1 mey 1780 welke huur geheel is betaald. Zijne verder 't geheele huis in hunne aangestaand Jacomina Voest tot f 44 gulden int jaar.

15. Een huis en erve staande ende geleegeen aan de Oost zijde van de overwulfd Voldersgraft of Langebrugge. Omtrent de Wolsteeg belent aan de eene zijde William Rodbard, en aan de andere

[P1070764]

Barbera Graij onder 't bon 't Wolhuis nr. 202

Zijnde verhuurt aan Laurens Tetterode tot 1 mey 1780 om f 44 guldens int jaar en resteert de huur sedert 1 mey 1776.

16. Een huis en erve staande ende geleegeen op de Haarlemstraat omtrent de Korte maren teegen over de brouwerije van t hart voordezen geweest zijnde twee huizen, als een op 't Marendorp, en een op de Korte Maren, belent op de Haarlemstraat aan de eene zijde 't volgende huis en aan de andere zijde Marijtje de Roesoun, en op de Korte Maren aan de eene

[P1070765]

zijde den hoek van 't Marendorp en aan de andere zijde 't volgende Partije onder 't bon over maren Rhijnzijde, nr. 71 en 73.

Zijnde verhuurt aan juffrouw Francina Jacoba Tisson tot ultimo april 1782 om f 136 gulden int jaar, zijnde de huur betaald tot 1 mey 1780.

17. Een huis en erve staande ende geleegeen op 't Marendorp of Haarlemstraat omtrent de Korte Mare voor deezen geweest zijnde drie huizen als een op 't Marendorp, en twee op de Korte Maren belent op 't Marendorp aan de eene zijde 't voorgaande, en aan de andere zijde 't volgende huis, en op de Korte Maren int geheel

[P1070766]

aan de eene zijde 't voorgaande partij, en aan de andere zijde Elisabeth Prins weduwe Gijsbert Waller onder 't bon Overmaren Rhijnzijde, n. 70, 74 en 75.

Zijnde 't voorgeschreeve huijs verhuurt aan den Heer C.H. Durieu tot ultimo october 1780 om f 275gulden int jaar, ende huis betaald tot 1 mey 1780.

18. Een huijs en erve staande ende geleegeen op 't Marendorp of Haarlemstraat voorschreeve belent aan de eene zijde de Heer Jaques Pierre La Pierne, een aan de andere zijde 't voorgaande partij onder 't voorgemelde bon Overmaren Rhijnzijde nr. 69.

Zijnde 't voorgemelde huijs

[P1070767]

verhuurt aan Jacobus van Loon tot ultimo April 1784 om 90,- gulden int Jaar ende huur betaald tot den 1^e february 1780

19. Een huis en erve staande ende geleegeen op den Rhijn omtrent de Korte Maren teegen over de waag, belend int geheel aan de eene zijde Elisabeth Prins weduwe Gijsbert Waller, en aan de andere zijde 't volgende partije onder 't bon Overmare Rhijnzijde nr. 76 en 78.

Verhuurt aan juffrouwen Changuion en de weduwe Chansepied tot ultimo april 1781 om f 150 gulden int jaar en zijnde de huren betaald tot den mej 1780

[P1070768]

20. Een huis en erve staande ende geleegeen op den Rhijn omtrent de Korte Maren op den hoek van zeekeere poorte belend aan de eene zijde 't voor gaande partije, en aan de andere zijde den hoek van de voorschreeve poorte daar in deeze huizinge een in en uitgang heeft.

Verhuurt aan Cornelis Bavelaar om f 54 gulden int jaar tot ultimo april 1782 en rest de huur 't sedert 1 mey 1779.

Onder Soeterwoude

21. Een Hofsteede of Buitenplaatsje met potinge en plantinge staande ende geleegeen aan den Hogen

[P1070769]

Rhijndijk omtrent het Leyderdorper hek belent ten Noorden den Rhijn ten westen juffrouw de weduwe D. Velingius ten zuiden den Rhijndijk en ten oosten Dr. den Bandt

Zijnde door den Heer overleedene zelfs gebruikt.

22. Een partije moesland voor deezen geweest zijnde weijland groot seeven hond geleegeen over de voorschreeve hofsteede belent ten Noorden den Hogen Rhijndijk ten westen en zuyden zeekeer laantje en ten oosten juffw. de weduwe D. Velingius.

Zijnde meede door den Heer overleendene zelfs gebruikt.

23. Een partij weij of hooyland

[P1070770]

groot twee mergen 58 roeden geleegeen aan de Roomburgerlaan inde Croonesteynsche polder belent ten noorden de Heer Hendrik van Halteren, ten westen Arnoldus Gordijn, ten zuiden 't volgende partije en ten oosten de Roomburgerlaan.

Zijnde t gemelde land verhuurt aan Arend Jantz Brand tot ultimo december 1785 om f 58 gulden int jaar en de huur betaald tot ultimo december 1779.

24. Een partij wey of hooyland, geleegeen in twee stukken aan de Roomburgerlaan in de Croonesteynsche polder tezamen groot twee mergen 308 Roeden, waar

[P1070771]

van het eene partij groot na gissinge omtrent een half mergen van ouds genaamt de Kleijne Molenwerf belent ten noorden t partije onder Art. 23 gebragt, ten westen Arnoldus Gordijn ten zuiden en oosten de weetering en het tweede partij groot ruijm twee mergen belent

ten Noorden de weetering, ten westen de Heer Ernst Schaak van Dompelaar, ten zuiden t volgende partij en ten oosten de Roomburgerlaan.

Zijnde de voorschreeve partijen verhuurt aan Gerrit Pekel tot f 68 gulden int jaar tot ultimo december 1784 en de huur betaald tot 31 December 1779.

[P1070772]

25. Een partij wey of hooyland groot twee mergen 173 roeden insgelijks geleegeen aan de Rhoomburgerlaan in de Kroonsteijnsche polder belent ten noorden t voorgaande partij van twee mergen ten westen de Heer Ernst Schaak van Dompelaar, ten zuiden Hendrik van Halteren, en ten oosten de Roomburgerlaan.

t voorschreeve land is mede verhuurd aan Gerrit Peekel tot ultimo december 1784. Om f 66 gulden int jaar ende huur is betaald tot 31 december 1779.

26. Een partij wey of hooyland leggende in vier

[P1070773]

stukjes tezamen groot drie mergen 154 roeden geleegeen eeven buiten de Stad Leyden in de Boshuizer polder waar op de Plesmolen en woonhuizinge van wijlen Gillis van den Boek getimmert staet, belent ten westen Cornelis van Gent ten noorden de Heereweg, ten zuiden Arij Noordeloos en ten noorden de voornoemde van Gent en den notaris Hermanus van Waalswijk.

Zijnde het land (uitgezonderd 100 roeden waar op de molen getimmert is) verhuurt aan Leendert van Bommel tot ultimo december 1780 om f 96 gulden in t jaar en de huur betaalt

[P1070774]

tot den 31 december 1779. En de huur van de Molenwerf verhuurt zoo lange de molen daar op zal blijven staen om f 32 gulden en 10 stuivers in t jaar, welke huur meede is betaalt tot ultimo december 1779.

Onder Oegstgeest

27. Een partij warmoesland groot omtrent 140 roeden geleegeen buiten de Morschpoort der Stad Leyden belent ten oosten Jan van Warendorp, ten zuiden den Rhijn ten westen de Heer Dirk Haak, en ten noorden de Heereweg.

Zijnde verhuurt aan G. Kanneman om f 25 gulden het jaar tot Kerstmis 1783 en

[P1070775]

de huur van t selve voldaan tot Kerstmis 1779.

Onder Leijderdorp

28. Een huismanswooning met bouwhuizinge schuur, stallinge voor 44 Koebeesten en vier paarden met twee hooybergen en verdere getimmerte, item boomgaard, en verscheiden partijen wey en hooylanden te zamen groot 39 mergen 56^{2/2} roeden, doch verongeldende voor veertig mergen 165 roeden, waarvan een groot gedeelte is bezet met Steen Pan en Estrik aarden, en ruim drie mergen met hout beplant alles staande ende geleegeen aan de lage zijde van

[P1070776]

den Rhijn in Achthoven in de Achthovende polder waarvan 32 mergen twee roeden verongeldende voor 32 mergen 120 roeden belent int geheel aan de eene zijde Dirk Polman nom. [...] en aan de andere zijde Pieter Droog, strekkende voor van den Lage Rhijndijk tot agter aan de Ruige kade, voorts ses mergen 76 roeden verongeldende voor zes mergen 45 roeden waar onder 't land met houd beplant, belent ten westen gedeeltelijk de voorschreeve woning en landen en ten noorden, oosten en zuiden Pieter Droog en drie kampjes weyland te verongeldende voor

[P1070777]

twee mergen dog volgens meetingen maar groot één mergen 484 ½ roeden, belent ten noordwesten de voorgemelde landen, ten noord- en zuidoosten Pieter Droog en ten zuidwesten den Rhijndijk.

Zijnde de voorgemelde wooning en alle de landerije (alleen uit gezondert het hout land) verhuurt aan Jan Bouwents Pijnaken tot Kersmisdage 1788 ende dat de wining met omtrent 35 mergen land voor f 890 gulden in het jaar beneevens een agttendeel boter en een Komeijndekaas jaarslijk tot toepacht. En de drie kampjes weijland voor sestig gulden eensgeld

[P1070778]

int jaar waarvan de huur van de woning is betaald tot Kersmis 1778 en van de kampjes tot Kersmis 1779.

29. Diversche partijen zoo weij als hooijlanden te zamen groot en verongeldende voor agt mergen 225 roeden gelegen inde minnekepolder belent te noordoosten de dwarsweetering en t Capittel ten Hogenlande en ten zuidoosten de Heer J. Grave d'Oultremoud de Warfuzee nom. [...] ent gemelde Capittel, ten zuidwesten de Minneke kade en daar aan de Leijsloot, en ten noorwesten.....

Zijnde verhuurt aan Gerrit Verwer tot f 220 gulden int jaar en de huur betaalt tot Kersmis 1779.

[P1070779]

30. Een partije wey of hooijland groot twee mergen 480 roeden, dog verongeldende voor drie mergen, gelegen agter de Cingel tusschen de Maare en Heere poorten der Stad Leyden, staande op een gedeelte van dezelve lakendrogramen belent ten noorden Cornelis Jantsz Brondsgeest ten westen verscheide huijzen ten zuiden de stad Leyden en ten oosten dezelve Brondsgeest.

Zijnde van t voorgemelde land ruim twee mergen verhuurt aan de schipper van t Leidsche trekveer op Haarlem tot den 1 december 1782 om f 80 gulden vrij geld in t jaar.

[P1070780]

Voorts een van de droogramen aan de Heeren Willem Kinke en Zoonen tot ultimo december 1789 en de andere verhuurt aan Jacobus Bronkhuizen tot ultimo december 1781. Ieder totf 45 gulden int Jaar en de hunner betaald tot ultimo december 1779.

31. Een stukje moesland zijn de een Uitterdijk gelegen tusschen de Lagen Rhijndijk en t Jaagpad groot ofte verongeldende voor 83 roeden belent aan de eene zijde Carel Marcus en aan de andere zijde zeekere vaarsloot.

Verhuurt aan Gerrit Verwer om f 20 gulden int Jaar, en de huur betaald tot dec. 1779.

[P1070781]

32. Een partije weijland groot omtrent twee en een half mergen geleegeen in de Kalk polder op de hoek van den Ommendijk of munnekeboogaard te leen gehouden wordende van de Heer van Ruijsschen boomgaard en Ruijsschen land, en in de leen registers bekend voor twee mergen 284 roeden en verongeldende voor twee mergen 118 roeden dog waar van door den Heer overleedende in erfpagt is uitgegeeven één honderd roeden.

Zijnde t gemelde land verhuurt aan Gerrit Verwer om f 96 gulden in t jaar en betaalt tot Kersmisdage 1779.

[P1070782]

[Van de erfpacht, schuldbrieven en obligaties zijn geen foto's gemaakt, zie hier voor de originele boedelinventaris]

[P1070783]**Ongemunt Goud, Zilver en Juweelen**

1. Een diamante mans ring

[P1070784]

2. Een goude snuifdoos
3. Een goude kinderbel
4. Een dito horologie ketting
5. Een strop slootje dito
6. Een ring met een coralyne steen int goud gezet
7. Een goud zak horologie
8. Een dito repetitie horologie met een zwarte chagrijne kast
9. Een silvere thee keetel en een dito confoor
10. Een silvere koffijkan
11. een dito trekpot en schoteltje
12. 4 dito groote tafel confoorden
13. 4 dito kleijne
14. 2 silvere secoupen
15. 2 kleijnder dito
16. 4 silvere kandelaars met losse dopjes
17. nog 4 dito

[P1070785]

18. 2 silvere girandolles
19. Een silver olij en azyn stelletje
20. 2 groote silveren secoupen
21. 2 dito kleijnder
22. 2 suikerbollen
23. Een dito terrine met schotel deksel en een Tak bloemen
24. 2 silver draatwerkse Speelmantjes
25. een dito tafelschel
26. een kleijn koelvaatje
27. 4 Soutvaatjes
28. 10 confituur leepeltjes en 6 vorkjes
29. 3 dito suikerleepeltjes

30. een silvere suikertang
31. 6 kurken met silver
32. 2 silvere melkkannetjes
33. 2 dito tabaksdoozen
34. 2 dito tabaks confoorden
35. een silvere pons leepel
36. 26 groote messen met silvere hegten
37. 24 kleijne dito met dito

[P1070786]

38. 2 silvere soupleepels
39. een silvere heevel
40. een dito kurketrekker
41. een moesjesdoosje met een silvere rand
42. een robbevelle tabaksdoos met silver
43. een boek met silvere sloten
44. een silvere etui
45. een paar silvere schoengespen
46. een paar dito broekgespen
47. een silvere broekbandgesp
48. een silver thee seefje
49. 12 silvere Leepels en 12 dito vorken
50. 12 dito en 12 dito
51. 12 dito en 12 dito
52. 12 dito en 12 dito
53. een silvere soupleepel
54. een dito visch leepel
55. een dito mergboor
56. 2 kleijne leepeltjes en twee kleijne dito vorkjes
57. een coralyne ketting met een dopje

[P1070787]

58. nog twee goude Leepeltjes
59. 2 dito vorkjes
60. 2 dito mesjes met Paarl d'amour hegtjes
61. een ring met coralyne steen int goud.

Volgen nu Meubilen, Huiscieraad en Inboedel

Ende eerst die geene welke gevonden zyn ten woonhuizinge van den Heer overleedene in de stad als

Op het Vliering

1. een blad van een tafel
2. 19 kleerstokken
3. 2 stoelen

Op de Kleerzolder en Kapkamertje

1. 3 Kleerrakjes

[P1070788]

2. 3 gordijntjes voor de glazen
3. 5 stoelen
4. een tafel stoel en matras
5. een hangoortafel
6. een ijken houten pers met bladen
7. een groote kist
8. een nacht koffertje
9. een valies
10. 2 bennetjes
11. een groote koffer

daarin:

12. een wiegbed twee kussens en een matrasje
13. een mangel
14. 3 kleeerbakken
15. een kleertafel
16. een kleijnder dito
17. 4 vouwplanken
18. een partij kleeerstokken
19. een partij matten in een vaste kast
20. een koperen papegaaijs kooy
21. een partij matten

[P1070789]

Op de kruipzolder

1. een partij lijste van schilderijen
2. een kinderstoel
3. een wieg
4. een schut van vier bladen
5. Een groote sluitmand
6. Een partij mandewerk
7. en voorst rommeling

Op de naaikamer

1. 2 gordijnen voor de glazen
2. een theetafel
3. 4 stoelen met rotting
4. een oneffen stoel
5. een nooteboome pers
6. 3 knegtskielen
7. een gladde nooteboome kast

daarop:

8. 2 porcelijne pullen
9. 5 dito kommen,

daarin:

10. 18 paar catoene vrouwe kousen
11. 20 paar linden dito

[P1070790]

12. 25 tytels
13. 18 dito andersoort
14. 24 sakneusdoeken
15. 24 dito andersoort
16. 24 dito andersoort
17. nog 18 dito
18. 12 vrouwe hemden
19. 10 dito
20. 13 dito
21. 8 dito
22. 6 rokke sakken
23. 5 paar sokjes
24. 5 pellerinetjes
25. 4 linde schorten
26. 5 dito andersoort
27. 4 nieuwe dito
28. 2 neeteldoekse dito
29. een neeteldoekje vaulan [?]
30. een citse schouwe mantel
31. 11 vrouwe broeken
32. 8 borstrokken

[P1070791]

33. 10 witte jakken
34. een corset
35. 3 lapjes neteldoek
36. 6 witte oude rokken, rokkestreep
37. een witte merseilje rok
38. een witte gereege rok
39. een sitse sak en rok
40. een swarte voering tot een japon
41. 4 witte gestreepte boven rokke
42. een merseille dito
43. een genaaijde dito
44. een citse dito
45. een witte damaste dito
46. een geele damaste dito
47. een geele gestikte dito
48. een witte dito
49. een witte satyne pellise
50. een kleijn lapje wit rokke streep
51. een damast gordijn
52. een swart en wit citse juka
53. een doosje met eenige linten

[P1070792]

54. een paar kante lubbens drie hoog met een muts
55. een paar genaaijde lubbens drie hoog

- 56. Een paar neteldoekse met kant drie hoog
- 57. 4 paar neeteldoekse genaaijde lubbens
- 58. een doos met linten kappen
- 59. 10 nagt mutsen
- 60. 6 gebreide ondermutsen
- 61. eenige strijklinten en schortebanden
- 62. eenige strooken linde en neeteldoek
- 63. 5 neerstikken [?]
- 64. seven paar boortmouwen
- 65. twee op Marlij genaaijde boomen en een muts
- 66. een entoilage doek
- 67. drie neeteldoekse schorten
- 68. een entoilage muts
- 69. een neeteldoekse dito
- 70. een witte tasse dito
- 71. een gaze dito
- 72. eenige lapjes bloude en gaats [?]

[P1070793]

- 73. 6 paar mofjes
- 74. 5 genaaide halsdoeken
- 75. 16 neeteldoekse neusdoeksen
- 76. 6 dito andersoort
- 77. nog 6 dito andersoort
- 78. 11 neeteldoekse capjes divers
- 79. neegen houte gorches [?] zoo genaaid als met kand
- 80. een end losse kand
- 81. 12 wajers divers
- 82. een granate collier
- 83. eenige doosjes met eenige knoopjes
- 84. een agaat mesje met goud gemonteert
- 85. een dito vorkje met goud gemonteert
- 86. een agaat mesje met silver gemonteert
- 87. een dito vorkje met goud gemonteert
- 88. twee breijsakken
- 89. eenige beursjes
- 90. 2 verrekeijkers
- 91. eenige reukflesjes
- 92. eenige papieren met bloemen genaaijt

[P1070794]

- 93. een gladde kast

daarop:

- 94. 5 porcelijne pullen
- 95. 2 dito kommen

daar inne, op de bovenste plank:

- 96. 18 paar sloopen
- 97. 23 handdoeken
- 98. 19 luuren

- 99. 12 damaste dito
- 100. 13 paar slaaplakens
- 101. een tafellaken en 36 servetten
- 102. 5 tafellakens en 36 servetten
- 103. 6 tafellakens en 42 servetten
- 104. een damast tafellaken en 12 servetten
- 105. een tafellaken en 18 servetten
- 106. 3 oneffen tafellakens
- 107. 2 tafellakens en 36 servetten
- 108. een tafellaken en 24 servetten
- 109. 6 damaste tafelkleedjes
- 110. 6 dito tafellakens

[P1070795]

- 111. nog ses damaste tafellakens
- 112. een dito oneffen
- 113. 2 dito
- 114. 6 dito
- 115. 4 dito met 45 servetten
- 116. een naaykistjes door en borsteltje
- 117. 2 damaste en een linde kaskleedje
- 118. een groen seij wiegkleed
- 119. een groen moor dito
- 120. 3 citse deekentjes
- 121. en twee laatjes met eenig kindergoed
- 122. een carpet op de vloer

Op 't Portaal

- 1. een dubbelde ladder

in een vaste kast:

- 2. een speldewerks kussen
- 3. een weefgetouwtje met desselfs gereedschap
- 4. een partije doosen en mantjes
- 5. een tapijtje

[P1070796]

Op de Slaapkamer

- 1. een nooteboom cabinet met laden

daarop:

- 2. 3 porcelijne potten
- 3. 2 dito kommen
- 4. 4 pullen of beekers

int het cabinet

- 5. de kleederen van mevr. Tak
- 6. een nooteboom cabinet met laden

daarop:

7. 5 porcelijne pullen
8. 2 dito spoelkommen

Int cabinet:

9. 12 paar mans kousen
10. 8 paar dito sjokken
11. 12 sakneusdoeken
12. 13 nieuwe onderhemden
13. 13 nagtdassen
14. 12 bovenhemden
15. 8 dito beeter soort
16. 16 slaapmutsen
17. een hemtdrok

[P1070797]

18. Een beever [?] hemtdrok
19. 2 beddejakken
20. een swart dito
21. eenige handschoenen gespen
22. 9 neeteldoekse stroppen
23. een paar Brabantse lubbens
24. 2 paar Brusselse dito
25. 2 genaaide dito
26. een entoilage dito
27. 12 stroppen
28. 10 zijde sakneusdoeken
29. 4 bonte dito
30. 9 nagtdassen
31. nog eenige ouder dassen en zakneusdoeken
32. 2 grijne overrokken
33. een roode mantel
34. 2 grijne mansrokken en camisol [camisol = een lang vest]
35. 2 swart lakense camisol
36. 5 broeken
37. 2 citse japonnen

[P1070798]

38. een zijde mansjapon
39. 4 paar muilen
40. 2 Rottingen
41. een dito met een goude knop

buiten de kast:

42. 4 stoelen met blauw saaij
43. 2 taboretten met dito
44. 2 leuningstoelen
45. een bed tafeltje
46. een nagt koffertje
47. een ijzere kist met een houte voet
48. een ledikant met een saaij behangsel
49. 2 matrassen

- 50. een bed, peuluw, 5 hoofdkussens en 2 lendekussens
- 51. 2 wolle deekens
- 52. een onderkleed
- 53. 2 citse deekens
- 54. een nooteboome latafel
- 55. een spiegel met een glaaze lijst
- 56. een kapspiegel
- 57. een kleeborstel

[P1070799]

- 58. 2 glas gordijnen
- 59. 2 horretjes voor de glazen
- 60. 2 carpetten en op de vloer de matten

Op 't Kleijn Schilderije Kamertje

- 1. een nooteboome porcelijnekast
- daarop:
- 2. een stel porcelyn van seeven stuks
- daar inne, de bovenste plank:
- 3. een groote porcelijne vischotel
  - 4. 2 viskommen
  - 5. 2 procelyne Salmkommen
  - 6. 2 dito groote schalen
  - 7. 2 dito pondskommen
  - 8. 6 spoelkommen
  - 9. een stelletje van seeven stuks
  - 10. twee kleijne schoteltjes
  - 11. 2 kleijne trekpotjes
  - 12. 6 paar Japans theegoed
  - 13. 6 paar Oost-indische dito

op de tweede plank:

- 1. een stelletje porcelijne van 8 stuks

[P1070800]

- 2. 2 porcelijne schaaltes
  - 3. 6 dito
  - 4. 5 gehoekte dito
  - 5. 5 spoelkommen
  - 6. 4 porcelijne trekpotten
  - 7. 11 kleijne flesjes of potjes
  - 8. 4 kopjes en drie dito schoteltjes divers
  - 9. 12 kopjes en 11 schoteltjes theegoed
  - 10. 9 kopjes en 10 schoteltjes kandeelgoed
- op de derde plank:
- 1. 7 porcelijne fruit schotels
  - 2. 10 kleijne schoteltjes
  - 3. 16 stuks porcelyn stelwerk
  - 4. 2 trekpotten en twee paatepans

5. drie spoelkommen
6. 2 dito kleijne trekpotten
7. 12 porcelijne schotels
8. 12 dito koppen koffijgoed
9. 16 koppen en 18 schoteltjes dito
10. 11 koppen en 12 schoteltjes theegoed
11. 6 koppen en 6 schoteltjes dito

[P1070801]

12. 6 porcelijne kopjes en 6 schoteltjes theegoed
13. 12 dito koppen en 12 dito schoteltjes koffijgoed
14. 9 dito koppen en 12 dito schoteltjes theegoed
15. 12 dito koppen en 12 dito schoteltjes poppegoed
16. 6 dito koppen en 6 dito schoteltjes

op de vierde plank:

1. 11 puntschalen
2. 3 kleijne dito
3. 7 wat grooter
4. een spoelkom
5. 4 kleijne schooteltjes
6. 6 flesjes
7. 6 hoekschaalen
8. 6 dito wat kleijnder
9. 6 dito nog kleijnder
10. 31 stuks porcelijne Leyse borden
11. 46 stuks dito dubbelde Zonnebloem met het voogeltje
12. 43 stuks dito desertborden

onder inde kast:

1. twee annanas potjes van grotwerk

[P1070802]

2. een groote langwerpige tinne schotel
3. twee dito wat kleijnder
4. vier nog wat kleijnder
5. 12 tinne asjetten
6. twee dito platen
7. 48 dito borden
8. een dito pap kommetjes
9. vier staale snuiters
10. een Teloskoop en kisje
11. eenige lappen linden
12. een partije lappen divers
13. Een lap gingoun
14. een pakje met eenige lappen neeteldoek
15. 2 stukjes rokkestreep
16. een lapje paars en wit catoen voor een schoorsteenkleet
17. een lapje damast
18. een lapje diemet
19. een dito Bommasijn

20. een lapje servetgoed
21. een stukje grauwe Bommezijn

[P1070803]

buiten de kast:

1. vijf schilderijen
2. twee tafeltjes
3. vier stoelen
4. een taboret
5. een optica spiegel
6. een glas gordijn en horretje voor de glazen

in een vast kasje:

7. eenige ijvoore en andere beeltjes
8. de matten op de vloer

Op de schilderijenkamer:

1. een kabinetje van 114 stuks schilderijen alle door beroemde meesters geschildert, waarvan catalogus zal worden geformeert
2. vier gordijnen voor de glazen
3. een ingeleijd tafeltje met een gewascht kleedje
4. een kleed op de vloer

Op de bovengang

1. een barromeeter

[P1070804]

2. een koper fonteijntje
3. een tafeltje
4. een partije matten
5. een gangloper

Op de Groene Kamer

1. een mahonij hout cabinet

daarop:

2. vijf porcelijne pullen

daarinne, op de bovenste plank:

3. 18 damaste servetten
4. 50 servetten servetgoed eendersoort
5. 24 dito andersoort
6. 24 dito andersoort
7. 24 dito ongesoomt
8. 24 dito andersoort
9. 36 dito andersoort
10. 24 damaste dito

op de tweede plank:

1. 24 handoeken voetwerk

2. 24 gemeene handoeken

[P1070805]

3. 32 stuks gemeene servetten
4. 26 dito andersoort
5. 24 dito “
6. 36 dito “
7. 24 dito “
8. 24 dito “
9. 24 dito “
10. 20 dito “
11. 8 damaste tafelkleedjes
12. 2 dito voetwerk

op de derde plank:

1. 6 paar beddelakens
2. 6 paar dito andersoort
3. 3 paar dito “
4. 6 paar dito “
5. 4 paar dito “
6. 3 paar dito “
7. 6 paar kleijne sloopen met kant
8. 12 paar groote sloopen

op de onderste plank:

1. 2 witte glasgordijnen

[P1070806]

2. 14 tafellakens voetwerk [?]
3. 7 dito andersoort
4. 3 damaste dito
5. 3 catoene schoorsteenkleeden
6. een damast schoorsteenkleed
7. 4 groote een 2 kleijne scheerdoeken
8. 16 tafellakens voetwerk divers
9. 12 paar sloopen
10. 12 paar dito andersoort
11. 12 paar dito andersoort
12. 12 paar dito andersoort
13. 4 kasdoeken met kant
14. een doos met naaiwerk
15. een doos met eenige kanten entoilage en neeteldoek
16. een dito kleijnder met dito
17. 2 doosjes met Sey garen
18. een dito met dito

in de drie binneladen:

1. een partije kindergoed

in de vierde lade:

2. een catoene gordijn en kussensloop

[P1070807]

in de onderste laden:

3. een fluwelen mans rok en camisool
4. een zijde rok, camisool en broek
5. een zijde camisool
6. een stoffe sak en rok
7. een tafte sak en rok
8. een gros de Toure rok
9. een stoffe sak en rok
10. een dito en dito
11. een bonte pels
12. 2 paar mofjes

buiten 't cabinet:

1. 5 schilderijen
2. een crayon pourtrait
3. 5 stoelen
4. een lidange met groen oostindische damast en een dito spreij
5. een matras
6. een bed en peuluw
7. 4 groote en twee kleijne kussens
8. 2 wolle dekens
9. een onderkleed

[P1070808]

10. 2 citse deekens
11. een foiteul met groen Oostindisch damast
12. een nooteboome rustbank
13. een matras
14. een bed en peuluw
15. een wolle deeken
16. een onderkleed
17. een citse deeken
18. een bedtafeltje
19. een speeltafeltje
20. een toilettafeltje, met een swart verlakt toilet en neeteldoek en kleedje daarover
21. een spiegel
22. 2 gerridons
23. 2 linden en
24. 2 saaij gordijen voor de glazen
25. een marmer beeldje
26. een partije Spaanse matten
27. een kleijn vloertapijtje

[P1070809]

Op de Rode kamer

1. 6 stoelen met rood trijpt
2. een genaaijde tafel
3. een porcelijne doofpot
4. een dito theebus

5. 4 dito bagijne potjes
6. 8 dito beekertjes of flesjes
7. een glad cabinetje

daar op:

1. ses porcelijne commetjes
2. vijf stuk stelwerk

daar inne:

1. eenig kindergoed en kinderkleederen
2. 23 damaste luijren
3. 2 wieg lakentjes
4. 7 sloopen
5. 7 wolle kinderdeekentjes
6. 2 citse dito
7. 2 saaije wiegkleeden
8. 2 dito vuurmands huijken

buiten 't cabinet:

1. 7 schilderijen

[P1070810]

2. een spiegel
3. een latafeltje
4. een kleeborstel
5. een lidange met een rood saaij behangsel
6. 2 matrassen
7. een bed peuluw en vier kussens
8. 2 kleijne dito
9. 2 wolle deekens
10. een onderkleed
11. een citse deeken

in een kast:

1. 4 schilderijtjes
2. een glaaze luuster
3. Eenig plaisterwerk
4. eenige Spaanse matten
5. een tapijtje op de vloer
6. een horretje voor de glazen

Int secreet:

1. een porcelijne waterpot

In een hangkast op de gang:

2. een grijne overrok

[P1070811]

3. een damaste mans japon
4. 2 globes
5. een stoel met groen damast

6. 2 rottingen
7. een dito met een silvere knop

Op de kamer van de jonge heer

1. een paviljoen met groen saaij
2. een wolle deeken
3. een spiegel
4. een hangoortafel en kleedje
5. 2 rottingen
6. een kleedje en twee carpetten op de vloer
7. 4 stoelen
8. een dubbeld luchtpompje
9. een Engels electrizeer Machine

Op 't Portaal

1. 2 stoelen
2. een koper blik
3. een vuurmand

[P1070812]

4. eenig stofgoed
5. een gordijn voor de glazen
6. de matten op de vloer

Op de voorste provisie kamer

1. eenige flessen
2. een partije Keulse en andere potten
3. een lantaarn
4. een kopere stoof
5. 3 ijzere roosters en twee tangen
6. asschop en eenige speeden
7. 3 wafelijzers
8. een schenkbakje
9. een hout trapje
10. een blikke kaarsla

In de tweede provisie kamer

1. een kopere keetel
2. 3 dito deksels
3. 3 dito castrollen
4. een dito chocolaat kan
5. een dito taertepan
6. een dito taerte pan
7. een dito tulpband

[P1070813]

8. 2 kopere schotels
9. een dito visketel en deksel
10. een ondersteekpan
11. een kopere beddepan
12. een metaal keeteltje en deksel
13. een blikke tregter
14. 2 tinnen bedstoven
15. eenige blikke trommels
16. eenige Delfs aardwerkse bloempotten en schotels
17. 3 dito quispedooren
18. een mandje met bloemglazen
19. eenige Delfs en ander aardewerk
20. een blik coelvat
21. enig schoonmaakgoed
22. 2 kaarse bakken
23. eenige provisie tonnetje
24. 2 gordijnen voor de glazen

Op de knegtskamer

1. een latafel
2. een gordijn voor een kast

[P1070814]

3. 2 gordijnen voor de glazen
4. 2 gordijnen voor de bedsteede
5. 2 matrassen
6. een bed peuluw en twee kussens
7. 2 wolle deekens
8. een dito onderkleed
9. een catoene deeken
10. 2 stoelen

Op de meydekamer

1. een geverwd tafeltje
2. een spiegel
3. een hangkast
4. 2 matrassen
5. een bed peuluw en vier kussens
6. 2 wolle deekens
7. een dito onderkleed
8. een catoene deeken
9. 2 stoelen

Op de pakzolder

1. een kapstok
2. 3 ijsere haardtjes

[P1070815]

3. 4 ijsere plaatjes
4. nog een ysere plaat
5. een dito vuurpan
6. een dito bak
7. 2 groote houten kisten
8. een hout en turfbakje
9. een mande met blik
10. een partije stofgoed
11. een handslee
12. 2 groote tobbens
13. een melkmouw
14. 2 tapijt kloppers

boven de pakzolder:

1. een partije Rommeling

**In een kast in de gang naast de trap
op de bovenste plank**

2. een tin koelvat
3. 2 kopere koffijkannen
4. een verlakte dito en confoor
5. een dito pijpkan

[P1070816]

6. een blikke schepper
7. een zijde genaaijde tapijt

op de tweede plank:

1. een koopere vorm
2. een blikke dito
3. 8 kopere kandelaars
4. een kopere schaal met 2 [...] gewigt
5. 2 tinne waterborden
6. 2 dito sauskommetjes
7. 3 blikke worst hoorntjes

op de derde plank:

1. een tinne spritse spuit
2. een blikke boterspuit
3. een dito salmpannetje
4. een tinnen sauskommetje
5. een kopere comptoir blaker en domper
6. een kleijn koper schaalpje
7. 2 verlakte blakers
8. 3 snuiterbakjes
9. 2 staale snuijters

[P1070817]

op de vierde plank:

1. een koper koffijkannetje
2. 2 dito tabaksconfoortjes
3. een dito keetel en confoor
4. 2 groote tafel confoorden
5. 2 dito kleijnder
6. 2e dito nagtblakers
7. een Keulse bierkan

onder de kast:

1. 6 stooven
2. een porcelyn scheerbekken

In de Agterste Eetzaal

1. 6 stoelen met matten
2. 6 roode trijpte kussen
3. vier glaaze luusters
4. twee koopere armpjes voor de schoorsteen
5. een claver cimbaal, en Pultrum met twee armbalers en mahonijhout voet daaronder
6. een hoekbuffet

[P1070817]

7. 12 beeldjes
8. een nooteboom tafeltje

daarin:

1. een mahonie houtse messebakje
2. een penantspiegel
3. 2 roode saje gordijnen voor de glazen
4. een blik thee stoofjes
5. een koper theekeeteltje en confoor
6. een tapijt op de vloer

in een vast buffet, bovenste plank:

1. 2 porcelijne flesjes
2. 3 bocalen
3. 4 dito andersoort

op de tweede plank:

1. 6 liqueur glaasjes
2. 3 kleijne bocaaltjes
3. 3 caraffen
4. 2 [...] bierglazen
5. een rood en wit dito met deksel
6. 2 geschilderde Chocolaat koppen

[P1070819]

7. 2 kleijne roode trekpotten
8. 2 soutvaaten en een kleijn kelkje

op de derde plank:

1. een roomcouleurde spoelkom
2. een dito melkkan
3. 3 trekpotten

4. 2 suiker kommetjes
5. een ijvoor suikertangetje
6. een geschildert blaadje
7. 6 kopjes en 8 schoteltjes gecouleurd porcelyn koffijgoed
8. 8 porcelijne kopjes en 8 dito schoteltjes theegoed

op de vierde plank:

1. een mahonijhout theeblaadje
2. een koperse schel

onder int buffet:

3. een couleurde terrine
4. een Delfse slabak
5. 6 porcelijne soupeborden
6. 5 porcelijne schaaltes

[P1070820]

7. 6 porcelijne schoteltjes
8. 13 dito borden
9. eenige matjes en kransen
10. 3 blikke trommels

in een vaste kast, bovenste plank:

1. 3 bruijne porcelijne spoelkommen
2. een Engelsche flapkan
3. een wit Engelsche trekpot
4. 21 porcelijne kopjes bruin koffijgoed
5. 25 dito schoteltjes bruin koffijgoed
6. 5 paar room couleurd theegoed
7. een blauw en wit porcelyn flesje
8. een procelyne trekpotje en schoteltje
9. een couleurde porcelijne kom en deksel
10. 3 roode trekpotten
11. 2 dito andersoort
12. 2 couleurde trekpotten met Pattipans
13. een gecouleurde spoelkom
14. een rood trekpotje

[P1070821]

15. 6 paar Japans gecouleurd theegoed
16. 2 blauwe en witte trekpotten
17. 12 paar porcelyn blauw en wit theegoed
18. 4 porcelijne quispedoren
19. 2 tinne verlaktje blaadjes
20. 2 kleebrorstels

op de tweede plank:

1. een Delfs slabak en glas
2. 2 steenaarde slabak en glas
3. een blauw en witte poral [?] schotel
4. 2 porcelijne schoteltjes
5. vier dito klapmutsen
6. 7 dito wat kleijnder

7. 24 dito desert borden
8. eenige porcelijne leepeltjes
9. 2 steenaarden botervlootjes
10. 2 blauw en witte trekpotten met patipans
11. 6 paar porcelyn blauw en wit chocolaat goed

[P1070822]

12. 12 paar blauw en wit porcelyn koffijgoed
13. 16 dito koppen en 13 dito schoteltjes theegoed
14. een groote spoelkom
15. 3 kleijne dito
16. 2 suiker commetjes met deksels
17. 2 blauw en witte porcelijne melkkannetjes
18. 2 porcelijne blakertjes met tinne dopjes
19. 8 paar blauw en wit steenaarde theegoed
20. 14 paar gecouleurd coffijgoed
21. 6 paar blauw en wit theegoed
22. 6 schoteltjes
23. 6 dito wat kleijnder
24. 6 porcelijne schoteltjes
25. 6 dito wat kleijnder
26. 6 porcelijne kopjes theegoed
27. 3 dito schoteltjes dito
28. een swarte spoelkom, melkkan en drie schoteltjes

[P1070823]

29. een mahonijhout blaasje
30. een kistje

op de derde plank:

31. 3 blikke theeboesjes
32. een mahonijhout blaasje
33. 30 dubbelde procelyne borden
34. 2 Saxische botervlootjes met schotels en deksels
35. 4 suuropotjes
36. 14 desert schoteltjes
37. 7 thee schoteltjes
38. 9 desert schoteltjes
39. 12 groote desert schoteltjes
40. 8 dito wat kleijnder
41. 2 room couleurede spoelkommen
42. nog 6 desert schoteltjes
43. 6 kleijne schooteltjes
44. 6 schaaltes
45. een groote bruine trekpote
46. 2 blauw en witte porcelijne schotels

[P1070824]

47. een room couleurede chocolaat ketel en bord
48. 3 theeblaasjes

op de vierde plank:

- 49. een kaarse schermpje
- 50. een blikke trommel
- 51. 2 verlakte blaajtjes
- 52. 2 verlakte pijpebakjes
- 53. 2 Delfs aardbeye testen [?]
- 54. 11 porcelijne schaaltes
- 55. 42 dito desert borden
- 56. een blauw en wit Japanse bierkan en silvere deksel
- 57. 2e verlakte cadrielje doosjes met paarl d'amour hegtjes [quadrille]
- 58. een doosje met stukken voor 't schaakspel
- 59. 2 swart verlakte cadrielje doosjes met ijvoore hegtjes
- 60. 2 mantjes
- 61. 2 blikke theebossen
- 62. een kopere theetregter

[P1070825]

op de grond:

- 63. 3 blikke theebossen
- 64. een dito trommel
- 65. 9 kraale confoore met kopere bakken
- 66. 4 mandewerkse kransen
- 67. een hout geschildert theeblad

in een andere vast kast, op de eerste plank:

- 68. 2 damaste gordijnen
- 69. een kleed om kleederen te dekken
- 70. 3 linden kaskleeden
- 71. 2 kussen sloopen
- 72. eenige sloopjes voor groenten [?]
- 73. eenige afneem, en vrijfdoeken
- 74. 5 overtreksels voor beddestoven

op de tweede plank:

- 75. 10 schoorsteenkleeden divers
- 76. eenige theedoekjes
- 77. eenige diemete doekjes
- 78. 12 paar sloopen
- 79. 12 paar dito andersoort

[P1070826]

- 80. eenige boje tafellakens
- 81. eenige oude servetten
- 82. een tafellaken bojgoed
- 83. 13 servetten bojgoed
- 84. 12 handdoeken
- 85. 13 linden handdoeken
- 86. 6 bonte dito

op de vierde plank:

- 87. 20 servetten
- 88. 12 servetten en twee tafellakens
- 89. 12 dito en een damast tafellaken

- 90. 20 servetten en 2 dito tafellakens
- 91. een kleijn damast tafellaken
- 92. nog twee tafellakens

op de vijfde plank:

- 93. 6 ciste handdoeken

onder in de kast:

- 94. 5 paar beddelakens
- 95. 2 paar dito andersoort
- 96. 4 paar dito andersoort
- 97. een paar dito met binnenwerk

[P1070827]

- 98. 3 paar laakens zonder binnewerken
- 99. eenige lappen linden

In de boekekamer

- 100. de bibliotheek waar van in t vervolg catalogus zal worden geformeert
- 101. eenige boekekassen met gordijnen
- 102. een studeer tafel
- 103. twee stoelen
- 104. een leuningstoel
- 105. een simpliciekastje en eenige instrumenten
- 106. een ladder
- 107. 2 kleeden op de grond
- 108. een tabakskisje
- 109. eenige insecten in Liqueurs
- 110. eenige preparate

In de Keuken

- 111. vier stoelen
- 112. een tafel
- 113. vier stooven

[P1070828]

- 114. een ijzere aspot
- 115. een kopere askeetel
- 116. een dito doofpot
- 117. 2 dito theeketels
- 118. een ijzere tang en twee asschoppen
- 119. twee hakmessen
- 120. een blaaspijpje
- 121. 8 aarde schootels voor de schoorsteen
- 122. 3 quispedooren
- 123. een blik koelvat
- 124. een sla emmer
- 125. een spiegeltje
- 126. 2 gordijnen voor de glazen
- 127. een rekje met eenige bierglazen

- 128. en kelken
- 129. 2 blikke trommels
- 130. 2 loode bakjes
- 131. eenige witte kommetjes
- 132. een schenkbakje
- 133. 2 houte bakken

in een vast kastje, op de eerste plank:

- 134. een groote tinne soupkom

[P1070829]

- 135. 2 tinne schotels
- 136. 4 aarde soup kommetjes

op de tweede plank:

- 137. 3 tinnen schotels
- 138. een dito plaat
- 139. een dito waterbord
- 140. 7 dito borden
- 141. een dito peperbos
- 142. een tinne tregter
- 143. 2 blikke blakers
- 144. een ijzere paling speetje
- 145. een aardewerkse bierkom

op de onderste plank:

- 146. 2 tinne secoupen
- 147. 6 dito asjetten
- 148. een kopere vijzel en stamper
- 149. een kopere schuijmspaan
- 150. 2 dito raspen
- 151. een kopere theekeetel
- 152. een aardwerk dito

[P1070830]

onder in de kast:

- 153. 6 porcelijne schotels
- 154. 6 dito wat kleijnder
- 155. een oly en azijn stelletje
- 156. een tinne trekpot
- 157. eenig boje theegoed
- 158. een blikke koffijkan
- 159. 3 linde kaskleedjes

onder de rechtbank:

- 160. eenig aardewerk
- 161. een houte broodbak
- 162. een mandje met 8 tinne leepels en 8 staale vorken
- 163. 3 blikke blakers
- 164. 2 snuiters

In de kelder

165. 2 koopere kookkeetels
166. een hangoortafel
167. 2 groentens bakken
168. een stoel
169. 2 ijzere comfoorden
170. een blik coelvat

[P1070831]

171. vier sandbakken
172. een rak met leedige botteltjes
173. een groote houtse bak
174. drie blikke kaarsebakken

In de tweede kelder

175. een partij Rommeling

Op de plaats

176. 2 groote water emmers
177. een kleijne dito
178. een tafeltje en Rommeling

In de kinderkamer

1. 7 stoelen
2. een hangoortafel en kleedje
3. een schenktafeltje
4. een latafel
5. 2 matrassen
6. een bed, peuluw en twee kussen
7. 2 matrassen
8. nog een bed, peuluw vier groote kussens, en een kleijn kussentje

[P1070832]

9. 2 wolle deekens
10. een dito onderkleed
11. een citse dito
12. 4 saaje gordijnen en vallen voor de twee bedsteeden
13. 3 stooven
14. een spiegel
15. een groot gordijn voor de glazen
16. en 2 kleijne dito
17. een groot kopere strijkijzer
18. 2 kleijne dito
19. een roostertje

Int fonteyntje inde gang

20. een porcelijne spoelkom

Int secreet

21. een porcelijne pot
22. een nooteboom bakje

In de groote saal

23. 12 mahonij houten stoelen met damast
24. 2 leuning stoelen dito

[P1070833]

25. 4 Rood oostindische damaste gordijnen voor de glazen
26. 2 kussen met dito
27. een mahonij hout ecran met oostindisch damast bekleet
28. 2 mahonij houten speeltafels met dito
29. 4 mahonij houten gerridons
30. 2 nooteboome dito
31. een mahonij hout theeblad
32. een dito theestoofje met een blikke bak
33. 2 mahonij houten consolles
34. 2 genaaijde speeltafels
35. een speeltafeltje met groen laken
36. een theekisje met koper beslagen en kopere bosjes
37. een groot mahonijhoutblad
38. een couleurd theeservies bestaande in:
39. een trekpot en pattipans
40. een spoelkom
41. 2 melkkannetjes met schuitjes
42. 2 suiker kommetjes met schotels en deksels
43. 11 paar koffijgoed

[P1070834]

44. 12 schoteltjes en elf kopjes theegoed
45. een ijke tafel met eenige stukken en pooten daar bij behorende
46. een penand tafeltje zijnde een steenblad, en de voet verguld
47. 4 luusters met vergulde lijsten
48. een spiegel met een vergulde lijst
49. 2 vergulde branches voor de schoorsteen
50. een pendule
51. 2 teekeningen in Swart krijt
52. een tapijt op de grond

Int spreekkamertje

1. 4 stoelen met matten
2. 4 rode trijpte stoelkussen
3. een spiegel met een glaaze lijst

4. een noteboom tafeltje
5. een tinne inktkoker

in een vast kasje:

6. 10 glaaze secoupen divers
7. een mandje met kleijne glazen voor dezelve

[P1070835]

op de tweede plank:

8. 19 groene romers
9. 4 kelken
10. een groot candeel glas en deksel
11. 12 fijne gesleepen hypocras glaasjes
12. 2 dito beekertjes

op de derde plank:

13. 21 Engelse kelken
14. 13 bierglazen
15. 9 Mallega glazen
16. 9 kelken

op de vierde plank:

17. 10 fijne gesneede hypocras glaasjes
18. een beekertjes
19. 3 schoteltjes
20. 2 gesleepen botervlootjes met schotels en deksels
21. een suuropotje en deksel
22. een Lamaensap [Limoen] flesje

op de vijfde plank:

23. 2 gesleepen compotten met schotels en deksels

[P1070836]

24. 6 gesleepen confituur schoteltjes en een koelvaatje
25. 2 verlakte castanje mantjes

op de grond:

26. een doos met bloeme flesjes
27. eenige doosjes met sajete

in een andere vaste kast, op de bovenste plank:

28. een glaaze armpje
29. 4 gladde deksels

op de tweede plank:

30. een porcelijne visschotel
31. 3 dito wat kleijnder
32. 3 dito nog kleijnder
33. 14 fruitschotels
34. 11 dubbelde Sonnebloms borden
35. 12 dito desert borden
36. 2 steenaarden sauskommen met deksels
37. een oostindische gecouleurde theeservies bestaande in een trekput en pattipan.

[P1070837]

38. een melkkan en schuitje
39. een spoelkom en theebos

- 40. een suikerkom, schotel en deksel
- 41. 12 paar theegoed
- 42. 6 chocolaat koppen en schotels
- 43. een hout theekistje met blikke bosjes
- 44. 2 verlakte blaajtjes
- 45. een kisje van glas met silvere pootjes
- 46. een speksteene tafel en poppegoed

op de derde plank:

- 47. een porcelijne ponskom
- 48. een gecouleurde terrine
- 49. 16 gecouleurde porcelijne soupeborden
- 50. 3 porcelijne schulpen
- 51. een doosje met 12 ijvoore oegster mesjes
- 52. 2 kopere plaatjes tot branches
- 53. een verlakte theeketel en comfoor
- 54. een groote tinne schotel

onder in:

- 55. een speldewerk kussen

[P1070838]

- 56. een hout machine op een voet om schaaalen aan te hangen
- 57. een partije matten op de vloer

In een kasje onder de trap:

- 58. 12 geboende stooven
- 59. een kleijn tafeltje
- 60. eenige mandjes
- 61. een partij stofgoed

In een kas bij de trap:

- 62. een verkeerbord met schijven, beekers en twee kopere blakertjes
- 63. een Schots kleed
- 64. 2 oude para plus

Int groot salet:

- 65. 12 mahonij houten stoelen met blauwe grijne matrassen
- 66. 4 grijne glasgordijnen
- 67. 2 kussens op de bank voor de glaaze
- 68. 2 ruw damaste spring gordijnen
- 69. een mahonij hout tafeltje

[P1070839]

- 70. een koning [?] houten comode met een marmer blad
- 71. een penandtafeltje met een marmer blad en vergulde voet
- 72. 4 luusters met vergulde lijsten
- 73. 2 vergulde branches voor de schoorsteen

- 74. een kleijn gebronsd beeldje
- 75. 16 schilderijen
- 76. een ijzer haartje en tang
- 77. een asbeesem en blaasbalg
- 78. een tapijt en matten op de vloer

In het kleijne salet

- 79. 2 foiteuls met geel trijpt
- 80. 4 geschilderde stoelen met geele trijpte sittingsen
- 81. een taboretje dito
- 82. een geschildert tafeltje
- 83. een schilderde buffettafel
- 84. een mahonij houten tafel
- 85. een ijzer haartje met kopere pooten en dito rand

[P1070840]

- 86. een ijzere tang
- 87. een asbeesem
- 88. een damast spring gordijn
- 89. 2 neeteldoekse gordijntjes
- 90. 2 geele glasgordijnen
- 91. een inktkoker petit argent
- 92. een Schots tapijt en twee dito kleden
- 93. een houten el
- 94. eenige geboend theekisje

in een kasje:

- 95. een rosenhouten naaijussen
- 96. 3 tinne waterpotten

In t kamertje agter t salet

- 97. 2 geschilderde stoelen met geel trijpte sittingsen
- 98. een mahonijhouten comptoir cabinet

daarinne:

- 99. eenige brillenver grootglazen
- 100. 2 mesjes met silvere hegten

[P1070841]

- 101. 2 dito met agate hegten
- 102. een mesje en vorkje met barnsteene hegten
- 103. een mesje en vorkje met coralyne hegten
- 104. een dito en dito met goud steene hegten
- 105. een laatje met eenige hoorens [?]
- 106. een ijvoore kurkertreeker met 104 stuks ivoor daar in
- 107. een brandglas
- 108. een pararel schaal
- 109. 2 hoek linialen
- 110. een ingeleijd schrijftafeltje

- 111. een nooteboom tabaks coffertje
- 112. een mahonij houten tafel waarin verscheidene portefeuilles met teekeningen, prenten en kaarten.
- 113. een beeldje
- 114. een houten musschebol [?]
- 115. een schots kleed op de vloer

In het voorhuis en in de gang

- 116. een staande horologie`

[P1070842]

- 117. een mahonijhouten bank
- 118. een notenboomgerridon
- 119. een groote glazen klok
- 120. een kleijnder dito
- 121. een hanglantaarn
- 122. een pleister vaasje
- 123. een gang looper
- 124. een partij matjes

In de kelder

- 125. een vlees kroon
- 126. 2 bier [...]
- 127. een kleijnder dito
- 128. 4 traliewerkse raampjes
- 129. een koperen spuit
- 130. een houten kaarsebak
- 131. een flesse rak
- 132. eenige boter deksels
- 133. eenige tonnen en bakken
- 134. 2 ijzere kistjes

in de wijnkelder

- 135. eenige bakken

[P1070844]

- 136. 2 water emmers met koperen banden
- 137. een seef

Op de plaats

- 138. een marmeren beeldje op een steenpedestal
- 139. 2 ladders
- 140. een houten bank

Volgen nu de goederen gevonden op de buitenplaats genaamd Buitenzorg

Op 't zolder

1. een voet van een clavier
2. een kraamschut van vier bladen
3. een gaaze raampje
4. 2 klee rakjes
5. 4 klee bakjes
6. 4 vouwplanken
7. een wieg, een wiegbed, matras en kussentje
8. een vuurmand

[P1070845]

9. een strijkdeeken
10. eenige klee stokken
11. een vuurmande kleed
12. 2 klee tafels
13. een mangel
14. een pers
15. 2 stoelen
16. 3 koffers
17. 4 manden en
18. voorts eenige rommeling

Op de Rooije kamer

19. een nooteboome pers
20. een noteboome latafel
21. een spiegel met een bruijne lijst
22. een kap spiegeltje
23. een thee tafel
24. een vierkant tafeltje
25. 6 noteboome stoelen met matrassen
26. 2 stoelen met matten
27. een leuning stoel
28. 9 stoel kussens

[P1070846]

29. een bed tafeltje
30. 2 tinnen waterpotten
31. een gladde noteboome kast

daarop:

32. 4 porcelijne kommen
33. drie dito flessen

in de kast:

34. 3 kasdoeken
35. een dito met kant
36. 12 paar sloopen

- 37. 8 kleijne sloopen
- 38. 3 paar dito beeter soort
- 39. 3 gemeene dito
- 40. 12 paar groote sloopen
- 41. 5 paar kleijne sloopen
- 42. 8 dito andersoort
- 43. 8 paar boven sloopen
- 44. nog 2 paar sloopen
- 45. 4 groote scheerdoeken
- 46. 6 kleijne dito

[P1070847]

- 47. 26 servetten en 2 tafellakens
- 48. 34 dito en 2 dito
- 49. 36 dito en 6 dito
- 50. 12 dito en één dito
- 51. 24 dito en 2 dito
- 52. 24 dito en 2 dito
- 53. 24 handdoeken
- 54. 6 dito
- 55. 12 dito
- 56. 3 grote dito
- 57. 4 oneffen tafellakens
- 58. 2 dito
- 59. 24 servetten en 2 tafellakens
- 60. 14 dito en 4 dito
- 61. 24 dito en 8 dito
- 62. 34 handdoeken
- 63. 24 dito andersoort
- 64. 12 dito nog andersoort
- 65. eenige oude linden handdoeken
- 66. 6 bonte handdoeken

[P1070848]

- 67. 12 stuks beste beddelakens
- 68. 2 paar dito
- 69. 4 paar geemender dito
- 70. 2 paar dito
- 71. 2 paar kleijne lakens
- 72. 2 paar dito andersoort
- 73. 3 paar booje laakens
- 74. 3 paar dito andersoort
- 75. nog 6 paar dito
- 76. 4 bedde schorten [?]
- 77. 2 dimete sakken
- 78. 4 nieuwe schoorsteenkleeden
- 79. 10 oude dito divers
- 80. eenige vrijfdoekjes
- 81. 18 messe doekjes

- 82. 22 tindoeken
- 83. eenige thee en afneemdoekjes
- 84. een naaijdoos met eenige zij
- 85. een doos met garen
- 86. een mandje met garen en catoen
- 87. 2 tafelkleedjes

[P1070849]

- 88. een wolle dwijl
- 89. een linde dito
- 90. een mansjapon
- 91. een koofykan theeketel en confoor Argent d'arche
- 92. een partije matten op de vloer
- 93. een nachtkoffertje
- 94. een lampet en schotel
- 95. 2 gaze horretjes
- 96. 2 stroo matrassen
- 97. een bed, peuluw, 4 groote kussens en 2 linden kussentjes
- 98. een bedde – en een peuluw sak
- 99. een citse deeken
- 100. een wolle dito
- 101. een dito onderkleed
- 102. 2 roode gordijnen en val

Op het portaal

- 103. geleverde kas

daarin:

- 104. 2 groote visschotels

[P1070850]

- 105. 2 kleijne visschotels
- 106. 3 procelyne koppen
- 107. 3 dito schoteltjes
- 108. een dito spoelkom
- 109. een swarte spoelkom
- 110. 2 Delfse schotels
- 111. een porcelijne trekpot
- 112. 2 dito quispedooren
- 113. een witte trekpot
- 114. 14 porcelijne fruitschalen
- 115. 19 desert schotels diverse soorten
- 116. 11 porcelijne schaaltes
- 117. 7 dito schoteltjes
- 118. 3 Delfse sauskommen
- 119. een porcelijne suikerbakje
- 120. 33 dubbelde porcelijne borden
- 121. 18 dito desert borden
- 122. 27 dito andersoort
- 123. 9 desert schotels

- 124. 9 schaaltes
- 125. 2 kleijne slabakjes

[P1070851]

- 126. 2 Delfs aarbeyen teften/testen [?]
- 127. 2 dito slabakken
- 128. 4 dito botervlootjes
- 129. een aardewerke lampet en schotel
- 130. 2 porcelijne Terrines met schotels en deksels
- 131. eenige witte kommen
- 132. een Delfs suikerpotje
- 133. een Keulse kom
- 134. een dito en een Engels aarde dito
- 135. 2 room couleurse waterpotjes
- 136. een dito soese mandje en schoteltje
- 137. een geschilderde kast

Daarin:

- 138. 12 Delfse borden en een dito schotel
- 139. 4 paar room couleurse theegoed
- 140. een groen kruijerglas
- 141. 11 groene romers
- 142. 4 glaaze caraffen
- 143. voorts eenige kelken en bierglazen
- 144. 3 grootte tinnen schotels
- 145. 3 dito kleijnder

[P1070852]

- 146. 2 tinnen plaaen
- 147. 2 dito langwerpige schotels
- 148. 6 dito asjetten
- 149. 23 dito borden
- 150. een doos daar innen eenige grootte messen en eenige desert messen.
- 151. een kopere tafelschel
- 152. twee tinnen blakers met snuijters en dompers
- 153. een grootte koopere visketel en deksel
- 154. een kopere schotel
- 155. een kleijnder dito en deksel
- 156. een kopere chocolaatkan
- 157. een kopere bekken
- 158. eenige rommeling van blik
- 159. een tapijt of vloerkleet

Op de kamer van den jongen heer

- 160. een gladde tafel en kleedje
- 161. een geschilderde latafel
- 162. een spiegel

[P1070853]

- 163. 3 stoelen

- 164. een tombeau met zijn behangsel
- 165. een matras
- 166. een bed, peuluw en twee kussens
- 167. een citse deeken
- 168. een wolle onderkleed
- 169. een carpet
- 170. een partije matten
- 171. een tinne waterpot
- 172. een caraf

Op de kamer van de jonge juffrouw

- 173. een geschilderde latafel
- 174. een hangoor dito
- 175. een spiegel met een bruijne lijst
- 176. 6 stoelen
- 177. 4 stoelkussen
- 178. een selfkant kleet
- 179. een carpet
- 180. een ledicant met rood saaij behangen
- 181. een matras

[P1070854]

- 182. een bed, peuluw, vier groote kussens en een kleijn dito
- 183. een bedde en een peuluw sak
- 184. een wolle deken
- 185. een dito onderkleet
- 186. een citse dito
- 187. een schenkbakje
- 188. een waterpot
- 189. een naaydoos

Op de Meijde kamer

- 190. een ijken houte latafel
- 191. een spiegel
- 192. 4 stoelen
- 193. een groot ledicant met geel behangsel
- 194. een matras
- 195. een bed peuluw en vier kussens
- 196. een wolle deeken
- 197. een dito onderkleed
- 198. een citse dito
- 199. een kleijnder ledicant met groen behangsel

[P1070855]

- 200. een matras
- 201. een bed, peuluw, en twee kussens
- 202. een wolle deeken
- 203. een dito onderkleed

- 204. een citse dito
- 205. een partije matten

Op de groene kamer

- 206. 6 stoelen met matrassen
- 207. 2 oneffen dito
- 208. een toilettafel met een groen laken kleet
- 209. een swart verlakt toilet
- 210. een spiegel met een vergulde lijst
- 211. een ledicant met groen laken behangen
- 212. 2 matrassen
- 213. een bed en peuluw met een bed en peuluw sak
- 214. 4 groote en twee kleijne kussens
- 215. een wolle deeken
- 216. een dito onderkleet
- 217. een citse dito

[P1070856]

- 218. een nooteboome rustbank
- 219. een matras
- 220. een citse deeken
- 221. een mahonij hout bedtafeltje
- 222. 2 porcelijne waterpotten
- 223. een caraf
- 224. een verlakte nagtblaker
- 225. een kleijn toegeslagen [?] stoeltje
- 226. een chamber op schuur [?]
- 227. een optica spiegel
- 228. 2 carpetten en matten
- 229. een geschilderde theetafel

In een vaste kast op het tweede portaal

- 230. eenige tonnetjes, doosen, glaazen en potten met provisie
- 231. 2 kopere koffijkannetjes

Op de turfsolder

- 232. een houte linden kist
- 233. 2 manden met netten

[P1070857]

- 234. een koopere keetel
- 235. eenig kleijn koper
- 236. een wafelijzer
- 237. en voorts een partije Rommeling

Op het kap kamertje

- 238. een tafel
- 239. een stoel
- 240. 2 kapspiegels

Op de slaapkamer

241. een nooteboom kabinet
daarop:

- 242. 3 groote porcelijne pullen
- 243. 2 dito spoelkommen

daarinne:

- 244. 3 kaskleeden
- 245. een dito met kant
- 246. 9 onderhemden
- 247. 12 boven hemden
- 248. een slaapmuts
- 249. 13 paar onderkousen
- 250. 11 linden sakdoeken

[P1070858]

- 251. 4 bonte sakdoeken
- 252. 2 bedde jakken
- 253. 2 hemdtrokken
- 254. 8 stroppen
- 255. 5 zijde sakdoeken
- 256. 4 nieuwe dito
- 257. 2 swarte zijde dassen
- 258. 10 nagtdassen
- 259. 6 paar swarte zijde kousen
- 260. een kleerkast met groen saaij gordijn
- 261. een ledicant met groen saaij behangsel
- 262. 2 matrassen
- 263. een bed, peuluw, vier groote kussens en 2 kleijne kussentjes
- 264. een wolle deeken
- 265. een citse dito
- 266. 2 wolle onderkleeden
- 267. een groote spiegel
- 268. een kapspiegeltje

[P1070859]

- 269. 4 stoelen met groene trijpte sittingsen
- 270. 2 matte stoelen
- 271. een geschilderde latafel
- 272. een hangoortafel en kleet
- 273. een theetafel
- 274. een kleeborstel
- 275. een tapijtje en een partije matten op de vloer
- 276. 2 gordijnen voor de glazen

In een kast op het portaal

- 277. een kopere stoof
- 278. een para pluï
- 279. eenig stofgoed
- 280. een manden en Rommeling

In de kelder

- 281. eenige provisie van wijn kaarsen ect.

In de keuken

in een vaste kast:

- 282. een groote tinne schotel
- 283. 2 dito kommen

[P1070860]

- 284. 2 kleijne tinne schoteljtjes
- 285. 8 dito asjetten
- 286. 2 langwerpige schotels
- 287. 8 tinne platen divers
- 288. 23 dito borden
- 289. 2 dito secoupen
- 290. 2 dito eijerbakjes
- 291. een dito peperbos
- 292. 3 tinne saus commen
- 293. een dito dompers
- 294. een dito tregter
- 295. een Keulse bierkan met een tin lit
- 296. een kopere vijzel en stamper
- 297. 4 kopere kandelaars
- 298. een dito blaker
- 299. een schuijmspaan
- 300. een dito rasp
- 301. een kleijn koper schoteljtje
- 302. een kopere lepel
- 303. een kopere schaal en balans met een [...] koper gewigt

[P1070861]

- 304. een tinne trekpot
- 305. 3 kopere koffijkannen
- 306. eenige aardewerk
- 307. een olij en azijn stel
- 308. een koffij molentje
- 309. een loopend braadspit met de daar bij behoorende speeden
- 310. een spiegeltje
- 311. een koopere waterketel
- 312. een dito doofpot

- 313. een ijzere aspot
- 314. een kleijnder dito
- 315. 2 ijzere tangen
- 316. een hangoortafel
- 317. 6 stoelen
- 318. 8 tinnen leepels en 8 stale vorken
- 319. 3 kopere keetels
- 320. 5 koopere deksels
- 321. een kopere braadpan
- 322. 2 blikke trommels
- 323. 7 kopere strijkijzers

[P1070862]

- 324. 3 roosters en een kopere strijkbak

voorts eenige aardewerkse schotels, kommen en keuken gereedschap buiten de keuken

- 1. een pottekast
- 2. een flesserak
- 3. 2 tafels
- 4. een kopere broederpan [= een soort poffertjespan]
- 5. 2 ijzere pannen
- 6. 3 water emmers
- 7. een blik koelvat

In de Grote zaal

- 8. 12 stoelen met rotting
- 9. twee foiteuls
- 10. een kleijn tafeltje
- 11. een schrijftafeltje
- 12. een lessenaartje
- 13. een geverwd theestoofje
- 14. een kopere theeketel en confoor
- 15. een spiegeltje
- 16. een tafelschel
- 17. twee gordijnen voor de glazen

[P1070863]

- 18. een groot tapijt
- 19. twee carpet kleeden
- 20. een hoek buffet

daar in:

- 21. vijf mahonij houten blaattjes
- 22. eenige trommeltje en doosen
- 23. een hoekbuffet kas

daar in:

- 24. 2 glaaze secoupen
- 25. 6 glaaze kandelaars
- 26. 3 bocalen

- 27. 10 glaze confituur schoteltes
- 28. een dito koelvaatje
- 29. 5 dito kelken
- 30. 2 groote geslepen compotten met schotels
- 31. 2 dito wat kleijnder
- 32. 4 kleijne compotten voor suur
- 33. een dito mosterglaasje
- 34. 4 dito soutvaten
- 35. een kruijerglas
- 36. 6 porcelijne thee kommetjes

[P1070864]

- 37. 11 porcelijne desert borretjes
- 38. 12 dito soupe borden
- 39. 2 bootervlootjes
- 40. 8 porcelijne roomschoteltes
- 41. 2 swarte spoelkommen
- 42. 3 suiker kommetjes
- 43. 2 trekpotten
- 44. 13 porcelijne schoteltes
- 45. 11 dito kopjes
- 46. 12 kopjes en 11 schoteltes theegoed
- 47. een ingeleid theekisje
- 48. een blik thee bosje
- 49. een koper verlakt koelvat
- 50. een verlakt broodmantje
- 51. 9 verlakte blaates
- 52. 2 tabaksdoosen
- 53. 2 confoorden
- 54. 2 staale snuiters
- 55. 2 verlakte trommeltjes
- 56. 3 flesse bakjes

[P1070865]

In de kleijne Eetzaal

- 1. 12 stoelen
- 2. een kleijn toeslatafeltje [?]
- 3. een spinet en voet en een leere stoeltje
- 4. een nooteboom hout theestoofje en een kopere bak
- 5. een spiegel met een vergulden lijst
- 6. 2 Engels porcelijne blakertjes
- 7. een dito bloemfles
- 8. een geschildert buffet

daar inne:

- 9. 24 porcelijnen desert borden
- 10. 15 dito schoteltes
- 11. 2 room couleurede spoelkommen

12. een groote swarte trekpote
13. een dambord en schijven
14. 3 cadrielje doosjes en [= quadrille]
15. een kleijn doosje met viesjes [= fiches voor het cadrielje]
16. een leytje [?] mantje ect
17. een apotheecq
18. een partijje Matten op de vloer

[P1070866]

Int portaal

19. eenige matten
20. 2 houte stoelen

Int voorhuis

21. een tafel horologie
22. 2 kleijne beeltjes en 2 bakjes
23. 2 luusters
24. twee houte stoeltjes
25. eenige rottingen

In een portaal

26. een hang oortafel

in een vaste kast:

27. 12 stooven
28. 6 dito andersoort
29. een blik koelvat
30. een glas voor visch [een vissenkom?]
31. een vogelkooij en glas
32. 2 glazen compotten
33. 2 caraffen
34. eenig glaswerk
35. 4 porcelijne quispedooren

[P1070867]

36. een hand lantaarn
37. een ijzer vuurpotje en twee santbakken

Over de plaats

38. een tafel en schragen
39. 2 wasch mandens
40. een partijje Rommeling

Int schuijtenhuis

41. een vischschuitje met mast, seylstok, vlaggestok en twee riemen

Op het agterland

42. 2 geverwde sitbanken en een voetebank

Int voorportaal

43. 2 geverwde sitbanken en

44. twee voetebanken

Op de plaats of in de Tuijn

45. 4 marmere beelden op steenen pedestallen

46. 2 dito borstbeelden met dito

47. een oranje boom en voorst eenige vreemde gewassen in potten

[P1070868]

48. 4 Keulse potten in bakken op steene voetjes

In de stal

49. een chaise

50. een paardetuijg, quastten, zweep enz.

int Tuijnhuis aan de weg

51. 2 kleijne hoek buffetjes

52. 6 stoelen met rottingen

53. een leuning stoel

54. een tafel

55. een brandspuit

56. 2 witte gordijnen voor de glazen

57. 2 kleijne dito

In het Overland

58. 20 losse raamen behoorende tot de perzice kast

59. 8 raamen tot een lessenaar behoorende

60. een plouster borstbeeld

61. nog twee plouster beelden op steen pedestallen

62. 4 dito op houte pedestallen

[P1070869]

63. 7 thuijnbanken

64. een vergulde beeld op een peedestal in het de goud visch vijver

65. 9 raamen voor de annanas kas

66. 7 dito voor de somerbak

67. 45 raamen op diversche lessenaars

68. 2 houte vaazen op steene pedestallen

69. 2 kruijwagens

- 70. een groote scheerbank
- 71. een kleijne dito
- 72. 4 kippe rennen
- 73. 2 broeihokken
- 74. een trapje
- 75. eenige hoenders en water gevogelte
- 76. eenige matten en rommeling

In de Loots

- 77. een dubbelde ladder
- 78. 3 enkelde dito
- 79. 9 hout of ijzertanden klouwen
- 80. 2 louten [?]
- 81. een poot ijzer

[P1070870]

- 82. een spuit
- 83. een snaphaan
- 84. een sleij
- 85. 2 graven
- 86. 3 swaarden
- 87. 3 palmscharen
- 88. 2 halve manen
- 89. 2 hakmessen
- 90. een houweel
- 91. een bijl en rupsijzer
- 92. 3 schotels
- 93. 2 platte schotels met ijzer beslag
- 94. een dito sonder beslag
- 95. 2 vier tanden vorken
- 96. een dito twee tand
- 97. een bakhouwer
- 98. een waterklouw
- 99. een waterchijs [?]
- 100. een ijzere kachel
- 101. in een tentjagt met glaaze raaming, vier matrassen vier zijde gordijnen, twee riemen en haak.

Monumenten & Archeologie

Leiden